

NTR Govt. Degree College For Women

Mahabubnagar – 509001 (T.S)

NAAC Reaccredited with “B”

www.ntrgdcwmbnr.com

DARPAN

COLLEGE MAGAZINE (2018-19)

NATIONAL SEMINAR ON ENVIRONMENTAL ISSUES DEPT OF SCIENCES

ONE DAY WORK SHOP ON PERSPECTIVE OF GST DEPT OF COMMERCE

GOORJA TRAINING PROGRAM BY DIST COLLECTOR MAHABUBNAGAR

HISTORY EXHIBITION BY DEPT OF HISTORY

NTR GOVT. DEGREE COLLEGE FOR WOMEN

MAHABUBNAGAR – 509001 (T.S)

DARPAN

COLLEGE MAGAZINE 2018-19

Chairperson

Dr. Bibi Zainab, Principal

Editor

Dr. Mohammed Aslam Faroqui Head Dept of Urdu

Advisory Board

Sri S.Gangadhar	Vice Principal
Dr T Vijayalaxmi	Head Dept of Mathematics
Sri S Shiva Prasad	Assistant Professor in Economics
Smt Surayya Jabeen	Assistant Professor in Physics
Smt T Rajeshwari	Assistant Professor in Mathematics
Smt B. Nagalaxmi	Assistant Professor in Commerce
Smt. G Swathi	Assistant Professor in Chemistry
I Anajanulu	Librarian

Editorial Board

Dr. Mohammed Aslam Faroqui	Assistant Professor in Urdu.
Smt V. Pushpalatha	Assistant Professor in Telugu
Sri S. Rajavardhan Reddy	Lecturer in English
Smt K. Santosh Rupa	Lecturer in Hindi

Navin Mittal,IAS

Commissioner

MESSAGE

I am glad to know that NTR Govt Degree College for Women Mahabubnagar is bringing out the college magazine DARPAN for the year 2018-2019. The college magazine is a forum which could aptly be used for recording events, fond memories and creative writing. I am sure that this magazine will be informative and resourceful. On this occasion, I convey my good wishes to the principal, students, faculty and staff of the college in their endeavors.

Commissioner Collegiate Education

Telangana

Sd/-

Dr Bibi Zainab

Principal

MESSAGE

It is a proud moment to bring the Annual College Magazine DARPAN of NTR Govt Degree College for Women Mahabubnagar. Indeed it was quite inspiring to watch and witness the potential of our students unfolding at various stages and situations each day. Our college students are skilled enough to put forth their best in curricular and other activities .The faculty and the students have been supportive of the various activities that were undertaken by the students in view of helping them, reach the pinnacle of perfection and professionalism in whatever task they take on, thus strengthen our journey of achieving excellence. The college magazine DARPAN exemplifies the voyage transverse and exhibits the Literary skills of our students and faculty members. The students have been fostered to be humane professionals in every act and there is no doubt that our students will indeed reach greater heights in life.

I congratulate the editorial team for their determined efforts in bringing out this magazine.

A handwritten signature in green ink, appearing to be 'Bibi Zainab'.

Principal & Chair Person

Dr Mohd Aslam Faroqui

Editor

EDITORIAL

Being the editor of NTR Govt Degree College for Women Mahabubnagar's Annual College Magazine Darpan, it gives me great pleasure to bring to you this issue. Darpan is designed to present to its readers the year's events that have gone by, the magazine also showcases the talents of our faculty members and students. With a sense of pride and satisfaction I would like to say that with the active support of the Principal, faculty and students, Darpan has come alive .With all the efforts and contributions put in by the students and faculty members I truly hope that the pages that follow will make some interesting reading. I congratulate and thank to the editorial team for making Darpan innovative and inspiring.

Cheers !

Dr Bi Bi Zainab Principal

S Gangadhar Vice Principal

Dr Md Aslam Faruqi IQAC Coordinator

**Dr T Vijayalaxmi UGC & Academic
Coordinator**

**T Rajeshwary NCC & Examination
Coordinator**

DEPARTMENTS

MATHEMATICS

PHYSICS

CHEMISTRY

BOTANY

MICRO BIOLOGY

ZOOLOGY

COMPUTERS

COMMERCE

ECONOMICS

HISTORY

POLITICAL SCIENCE

PUBLIC ADMINISTRATION

ENGLISH

TELUGU

HINDI & URDU

LIBRARY

UGC & IQAC

TSKC

OFFICE

COLLEGE TOPPERS 2018

OVER ALL COLLEGE TOPPER ADEEBA RESHMEEN

BA TELUGU MEDIUM TOPPER JYOTHSNA

MPC TOPPER BHAWANI

BCOM TOPPER K LAVANYA

BZC TOPPER ANUSHA

BAURDU MEDIUM TOPPER HUMERA BEGUM

CHEMISTRY TOPPER K NIRMALA

PHYSICS TOPPER M SWETHA

BEST NCC P URMILA

B COM COMPUTERS V PUSHPALATA

YOUVA TARANGAM 2018-19

KHOKHO STATE II PRIZE WINNERS COLLEGE TEAM

DIST LEVEL SKIT PRESENTATION

CULTURAL SHOW

KABADDI

CHESS

LONG JUMP

TELANGANA FOLK DANCE

FOLK DANCE TEAM WITH TRAINER

DIST LEVEL WINNERS

DIST LEVEL LITERARY COMPETITIONS WINNERS

JIGNASA STUDY PROJECTS 2018-19

DEPT OF PHYSICS STATE II PRIZE WINNERS

DEPT OF PHYSICS STATE II PRIZE WINNERS CASH PRIZE OF RS 18000

DEPT OF MATHEMATICS STATE LEVEL PRESENTATION

DEPT OF PHYSICS STATE II PRIZE WINNERS CASH PRIZE OF RS 18000

DEPT OF HINDI STATE LEVEL PRESENTATION

DEPT OF TELUGU STATE LEVEL PRESENTATION

DEPT OF COMPUTERS STATE LEVEL PRESENTATION

DEPT OF CHEMISTRY STATE LEVEL PRESENTATION

DEPT OF CHEMISTRY STATE LEVEL PRESENTATION

COLLEGE ACTIVITIES 2018-19

YOGA DAY 21ST JUNE

HARITHAHARAM TREE PLANTATION

INDEPENDENCE DAY

**DIST COLLECTOR RONALD ROSS SPEAKING
AT FRESHERS DAY PROGRAM**

BATHUKAMMA FESTIVAL

TSKC JOB MELA HYDERABAD

RTI ACT PROGRAM

JOB MELA PARTICIPANTS FROM THE COLLEGE

WOMEN EMPOWERMENT PROGRAM

HISTORY EXHIBITION

HISTORY EXHIBITION

DEPT OF HISTORY GUEST LECTURE

HISTORY EXHIBITION

HINDI DIVAS

MOTHER TONGUES DAY

HOBBY DAY FOOD FESTIVAL

HOBBY DAY HAIR STYLE COMPETITION

HOBBY DAY HAIR STYLE COMPETITION

BEST PRACTICE MEHNDI COMPETITION

OORJA PROGRAM

INTACH PROGRAM

**CCE COMMISSIONER NAVIN MITTAL
INTERACTION WITH STUDENTS**

VOTERS DAY RALLY

DEPT OF MICRO BIOLOGY FIELD TRIP

DEPT OF COMMERCE FIELD TRIP

DEPT OF TELUGU CULTURAL TRIP

**DEPT OF ENGLISH SCHOOL
ADOPTION PROGRAM**

**DEPT OF TELUGU SCHOOL
ADOPTION PROGRAM**

TALENT HUNT BANK EXAM DEPT OF COMMERCE

STUDENTS PARTICIPATION IN THE EXAM

DEPT OF URDU ONLINE URDU LECTURE FROM AAGRA

NSS UNIT I PROGRAM

MEDICAL CHECK UP DURING NSS CAMP

NSS UNIT III PROGRAM

PAPER PRESENTATION DEPT OF TELUGU AT NATIONAL SEMINAR

PAPER PRESENTATION DEPT OF URDU NATIONAL SEMINAR

TSKC BUILDING CONSTRUCTION INAGURATION BY HONOURABLE MINISTER DR V SRINIVAS GOUD

SAVE THE GIRL CHILD PROGRAM DR V SRINIVAS GOUD ADDRESS

SAVE THE GIRL CHILD POSTER MAKING

SAVE THE GIRL CHILD POSTER MAKING

OFFICE STAFF WELCOMING DR V SRINIVAS GOUD

OORJA PROGRAM CONVOCATION DIST COLLECTOR AND OTHERS

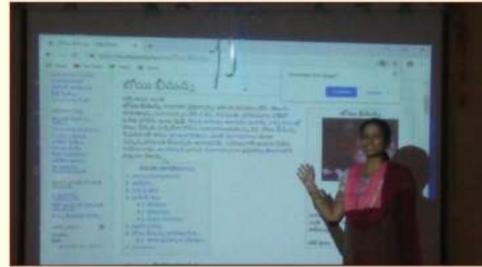
ALUMNI MEET

ALUMNI MEET

E CLASS ROOM TEACHING DEPT OF COMMERCE

E CLASS ROOM TEACHING DEPT OF TELUGU

VIGILANCE AWARENESS PROGRAM

INTERNATIONAL WOMENS DAY

**INTERNATIONAL TEACHERS DAY AWARDS
TO COLLEGE TEACHERS**

NTR GOVT. DEGREE COLLEGE FOR WOMEN – MAHABUBNAGAR

COLLEGE STAFF 2018-19

S. No	Name:	Designation	Mobile No.
1	Dr. Bibi Zainab	Principal	9989351900
Dept of English			
2	Rajavardhan Reddy	Contract Lect.	9010153521
3	Syeda Waseem Jahan	Guest Lect.	9000532424
4	Sandhya Rani	Guest Lect.	7013050217
5	Shiva Shankar	Guest Lect.	9440262648
Dept of Telugu			
6	V. Pushpalatha	Asst Professor	9573162399
7	M. H Nagabhushunam	Contract Lect.	9441110427
8	Sunitha	Contract Lect.	9491882277
9	Yadaiah	Guest Lect.	9912206427
Dept of Hindi			
10	Santosh Rupa	Guest Lect.	8008509564
Dept of Urdu			
11	Dr Mohd Aslam Farooqui	Asst Professor	9247191548

Dept of Political Science			
12	Ravi Kumar	Guest Lect.	8500331127
13	Sarala Devi	Guest Lect.	9059894329
14	Baleshwari	Guest Lect.	
Dept of History			
15	Gangadhar	Asst Professor	9949789255
16	Aruna	Contract Lect.	9666327367
17	B Prabhakar	Guest Lect.	9492177450
Dept of Economics			
18	S Siva Prasad	Asst Professor	
19	Sudhakar Reddy	Contract Lect.	9951054952
20	Vijayalaxmi	Contract Lect.	9640268577
Dept of Public Administration			
21	Rajendar Kumar Naik	Guest Lect.	9985880438
Dept of Botany			
22	Amena Mumtaz Jahan	Asst Professor	9502043568
23	Swathi	Contract Lect.	9059378317
24	Swetha	Contract Lect.	991208153
25			

Dept of Zoology			
26	Madhusudhan	Contract Lect.	9494885967
27	Naseem Banu	Guest Lect.	7732087496
28	M.A Rizwana Begum	Guest Lect.	8520952264
Dept of Chemistry			
29	G Swathi	Asst Professor	9490720480
30	Bheemeshwari	Contract Lect.	9912207653
31	Himaja	Contract Lect.	9177540368
32	Kamamma	Contract Lect.	
33	Markandaiah	Contract Lect.	
34	Ch Nirmala Hruday	Contract Lect.	
Dept of Physics			
35	Surayya Jabeen	Asst Professor	9133410735
36	Rajenderji	Contract Lect.	9490147460
37	R Rajani	Contract Lect.	8008334468
38	K Manjula	Contract Lect.	9948858818
39			

Dept of Mathematics			
40	Dr T. Vijayalaxmi	Asst Professor	9966998024
41	T. Rajeshwari	Regular Lect.	9642932699
42	A.Chandraiah	Contract Lect.	8464925051
43	Naresh Kumar Reddy	Guest Lect.	9542100128
44	J.Swetha	Guest Lect.	8106655738
Dept of Commerce			
45	B. Naga Laxmi	Asst Professor	
46	Ch VVR SN Murthy	Part Time Lect.	7330788917
47	E Venkat Reddy	Contract Lect.	9390090093
48	Vasanthi	Contract Lect.	9493449393
49	Anjamma	Guest Lect.	8639634124
50	Aruna Rani	Guest Lect.	9966487441
Dept of Biotechnology			
51	Sadia Jabeen	Guest Lect.	9885499535
Dept of Micro Biology			
52	Shivashankar	Guest Lect.	8008578195
 			

	Dept of Comp Science		
53	D Ajay Kumar	Guest Lect.	9966670835
54	M Raghuvveer Gupta	Guest Lect.	9948139649
55	G. K Pradeep Kumar	Guest Lect.	9866304279
	Dept of History – UM		
56	Ameena	Contract Lect.	
	Dept of Political Science – UM		
57	Wajida Begum	Guest Lect.	8500939973
	Dept of Economic - UM		
58	Sumayya Sana	Guest Lect.	9160147066
	Dept of Public Admin – UM		
59	Ahamadi Begum	Guest Lect.	9848549334
	Dept of Commerce – UM		
60	Syed Azam Mohiuddin	Guest Lect.	7386597994
61	Ismath Tasneem	Guest Lect.	7207570297
	Library		
62	Anjaneyulu	Regular .Librarian	9492504105

TSKC			
63	Kum. Amrutha Vani	JKC Mentor	9885548025
64	Syed Meraj	Guest Computer Programmer	9985879960

NTR GOVT. DEGREE COLLGE FOR WOMEN – MAHABUBNAGAR

Non Teaching Staff

S. No	Name:	Designation	Mobile No.
1	Zahara Bee	Superintendent	9985239792
2	M Poolavardhan	Sr. Assistant	9848068120
3	N Kavitha	Sr. Assistant	
4	K Bharath Kumar	Jr. Assistant	9441336733
5	B Madhusudhan Babu	Jr. Assistant	9492579398
6	S Yadaiah	Store Keeper	9985934773
7	Gulam Rabbani	Record Assistant	9491043976
8	CH Laxmaiah	Record Assistant	9440453772
9	B Susheela Devi	Record Assistant	9492956908
10	Ch Vanaja Kumari	Store Keeper	9985457811
11	G Shanthi Kumar	Record Assistant	9441704686
12	G Kurmurthy	Record Assistant	8374336546
13	K Sreenivasulu	Record Assistant	9642288744

14	P Venkataiah	Record Assistant	9441818585
15	S Anand	Mechanic	9441283408
16	B Bala raju	Herbarium Keeper	9676991092
17	S Ashok Kumar	Museum Keeper	8985533387
18	Sayed Mehraj	Record Assistant	7207428364
19	N Gouthami	Office Subordinate	7673940848
20	Shaheda	Office Subordinate	9642923281
21	Nikhath Fathima	Office Subordinate	
22	P. Purshotham	Guest office Subordinate	7702760809
23	Chenamma	Guest office Subordinate	7799163248
24	Laxmi	Guest office Subordinate	9703061407
25	Saraswathi	Guest office Subordinate	9440661693
26	UmaMaheshwari	Guest office Subordinate	7330858932
27	M.D Amjad	Guest office Subordinate	7660824338
28	Bheemla	Guest office Subordinate	9985898297
29	Narsamma	Night Watchman	

College Annual Report 2018-19 by the Principal

It is a proud moment to present the annual report of the college for the academic year 2018-19 as the college completed another academic year with the achievement of goals set by the college for the year with flying colours.

NTR Government Degree College for Women, Mahabubnagar is the first women's degree college established in the year 1981 with B.A & B.Com courses in Telugu Medium with a meager strength of 52 students in the premises adjacent to Government Junior College for Girls Mahabubnagar district. The intention was to cater the educational needs of the under privileged sections of the society specially the girls and to transform them into a Empowered Women to face challenges of Modern age.

The institution has 1.36 acres of land in which the present huge palatial RCC building was constructed during 1999-2002 with the sincere efforts of the Honourable CPDC members and Late Sri Rumandla Ramchandraiah garu MP, who not only donated Rs 57.5 lakhs from his MPLAD funds but also took the holy task of mobilization of the MPLAD from other MPs. The college was named as NTR Government Degree College for women in the year 2002. The institution got UGC recognition under section 2f in 1983 and 12b in 1991.

The RUSA has sanctioned 2.0 crores under component -7, with these funds the construction of 6 class rooms, two blocks of toilets cycle stand and canteen was completed and recently honorable minister of excise, sports and youth Sri V.Srinivas Goud has laid foundation stone for construction of TSKC building block near the main gate . Funds for this are approximately 30 Lakhs and the work for this block is near to complete. We thank honorable minister Sri V. Srinivas Goud garu. in this regard.

Courses offered : This institution is offering 27 UG courses (BA, B.Com & B.Sc) in Telugu, English and Urdu media and one PG course (MA-Economics). For the last one decade, the college has been maintaining the strength above 2000. This year the strength is 2099.

Infra structure : The college has 32 Lecture halls, 11 Laboratories, one Principal Chamber with ante room, Office room, Library with reading room, TSKC Lab, Physical Education, MANA-TV, NCC, NSS and Gym and with the same RUSA funds the college procured the one 30 KW Diesel generator, 80 new computers along with computer tables and chairs and modernized the exam branch.

NAAC accreditation : In its first cycle of accreditation by NAAC in 2004 our college got B+ grade ,in its second cycle of reaccreditation in the year 2011 it got B-grade with 2.86 CGPA which was highest in the district, now the college is going for third cycle of reaccreditation for which we have submitted the Self Study Report (SSR) to the NAAC through ONLINE process and expecting the peer team visit in one or two months .All our staff members are striving hard to get good grade.

Staff position: The Govt. of Telangana has sanctioned 04 teaching posts for Urdu medium section during this academic year, with that the total sanctioned post of teaching staff reached to 54, but unfortunately the academic activities are now performed by only 10 regular and 21

contract faculty, the rest are the guest faculty. There are 34 sanctioned posts in non-teaching out of 34 presently 21 are in work.

The wings of the college: The college has various academic and administrative wings such as IQAC, Admissions and Examination section, Scholarships section, NCC, NSS, TSKC, RRC, Eco-club, Medical and Health club, Women empowerment cell, Grievance redressal cell, Career guidance cell, library, Games & sports, Literary and cultural wings etc. each wing is headed by our faculty, whose efficient performance and the decentralized process of administration and monitoring is the key factor of our success and development.

Academic & Examinations Coordinators : The process of admissions and examinations are efficiently handled by the Dr T Vijayalaxmi, Smt Surayya Jabeen and Smt. Rajeshwari. I convey my heart felt thanks to them. These have been putting yeoman and rendering priceless services to college.

IQAC:- Internal Quality and Assurance cell is the heart of the college, it is under the able coordinator ship of the Dr Aslam Farooqui, Asst. professor in Urdu is doing excellent job of preparation and implementation of the perpetual academic and college development plans. He is also the NAAC coordinator for this third cycle of NAAC reaccreditation.

NCC: The college has one NCC unit having 100 cadets, working efficiently under the efficient leadership of Smt. Rajeshwari, Asst Prof. in Mathematics. Our cadet R.P Urmila attended National Integration Camp which being held in Guntur and she won Gold Medal. Another cadet Nikitha of Biosciences attended National Camp which was held in Punjab. Other NCC cadets participated in university level, and state level parades and also got the B and C certificates. And our other cadets also exhibiting their skills in performing the various feats on the occasions of Republic and Independence days.

NSS: The college has three NSS units which are effectively working under the experienced and hard working nature Coordinators Smt. Pushpalatha, Asst. Prof. in Telugu Sri P Sudhakar Reddy, Lect. in Economics, and Sri R. Rajenderji, Lecturer in Physics.

This year the three NSS units collectively conducted blood donation Camp in our college which was inaugurated and appreciated by the Dist. Collector Sri Roland Rose. Our NSS volunteers are also taking part in various activities such as Swatch Bharath, Haritha haram, Rallies regarding child-labour, anti-dowry, AIDS, women harassment, Human rights, Beti bachawo-Beti padhawo, Oorja etc. This year Special Winter Camps are organized by the three units.

Unit-1: at Dharmapur village under Sri P Sudhakar Reddy, Lect. in Economics,

Unit-2 : at Alijainpur villages under Sri R. Rajenderji, Lecturer in Physics.

Unit-3: at Dodalonipally village under Smt. Pushpalatha, Asst Prof in Telugu.

Raveli, MPCs final year is credited to attend National NSS Camp being held at Karnataka.

In these camps all our NSS volunteers mingled with the villagers and educated them regarding social evils in by exhibiting dramas, skits, etc

Medical & Health Center :Under the able guidance of principal and other faculty members the Health center of the college has organized so many health awareness programs, Blood Donation Camps, Mega Health Camp and also blood grouping programs in and outside of the college.

Library : The college has a spacious library which is well maintained by the Sri Anjaneyulu, Liberian it is under process of automation. New books and journals are added to the library.

RUSA :Dr. Aslam Farooqui, Asst Prof in. Urdu is the Coordinator of the RUSA .The college got Rs.2.00 cr. from RUSA by utilizing these funds 6 Class rooms,2 blocks of toilets , cycle stand and canteen construction is completed, another block for TSKC, IQAC and Staff room is also constructed at the entrance of the college under TSKC budget of Rs. 30,00,000. The principal chamber ,office and staff rooms are renovated and college procured 60 computers , diesel genset etc.

Women Empowerment cell : Smt V Pushpalatha, Asst Prof in Telugu, is the coordinator ,she along with the Dr.Vijaya laxmi, Asst Prof in Maths, Sri Rajivardhan Reddy, Lect. in English organized various programs such as the legal awareness on She team, community awareness program on Disaster Management and Self Defense (Karate) training, seven day Oorja program camp was held with 200 girl students and got trained the students in various schools this program was held under the administration of Sri S Siva Prasad, Asst. Prof in Economics and many other programs conducted in this connection.

Cherished moments of this year:

1.The department of Life sciences and physical science conducted One Day National Seminar on the topic “**The Role of Science and Technology in Confronting Environmental issues .**” on 18th April 2019 at College Campus in collaboration with Telangana Academy of Science. eminent scientist , CH Ram Mohan former Director CCMB, Dr. Peesapati, Sri Katta Narsimha Reddy, President TAS, the senior Dy.Director Bhanu Prakesh Reddy NIN, noted Environmentalist Prof Porushotham have graced the occasion.

Amena Mumtaz, Asst. Prof. in Botany, Smt Swathi, Asst. Prof. in Chemistry, Dr. T Vijaya Laxmi, Asst.Prof in Mathematics and Smt Surayya Jabeen, Asst. Prof. in Physics have convened the one day seminar. Their tireless efforts made the seminar grand success.

One day District level workshop on GST was held on 16th March-2019 honorable Registrar of Palamuru University Prof K Giraja Mangatayyah, Principal FAC MVS, Dr. Vijaya Kumar, Principals attended the workshop. Commerce Lecturers of Mahabubnagar District and students of the college participated in the workshop on GST.

College takes the credit of selection of 8 projects in JIGNASA Program. College bagged state level second prize for the JIGNASA project title “COUNTING MACHINE”, Department of Physics. Our students received 18000 cash prize. Similarly 38 students got selected to state level YUVATARANGAM program and 22 students in LITERARY Programs of state level.

College results are above University percentage and many students secured 10 by 10 GPA.

In yuvatarangam-2019 Sports events college team in Kho Kho event bagged State level second prize. This is pride movement in the sports history of this college.Over all the college completed the academic year 2018-19 on a high note.

NATIONAL SCIENCE SEMINAR ON ENVIRONMENTAL ISSUES

G SWATHI

ASST PROF IN CHEMISTRY

The Dept of Sciences NTR Govt Degree College(w)Mahabubnagar organized a one day national seminar on “ **The Role of Science & Technology in Confronting Environmental Issues**” on 18th April 2019 at College Campus in collaboration with Telangana Academy of Sciences. The academy which is known famously as TAS has been working relentlessly to promote scientific tempore in Telangana state. The topic of the seminar suggested by the dept of sciences of the college is approved by the TAS as it is the need of the hour to have serious discussions on environmental issues and to make strategies to save our environment from various hazards and to give our present and future generations a pollution free environment. Sub themes for the seminar topic were provided for the speakers and paper presenters to cover the main topic. The broacher of the seminar was released by the College Principal Dr Bi Bi Zainab and Palamuru University Vice Chancellor Prof B Raja Ratnam. The broacher was circulated to all the Universities and colleges across the state and other states.

Dr Ch Mohan Rao former director CCMB was the chief guest of the seminar. Eminent Scientists and environmentalists Prof Katta Narsimha Reddy former Vice Chancellor Prof K Purshotham Reddy Prof G Bhanu Prakash Reddy and Prof K Girija Registrar Palamuru University were the guests of honor. Prof P Pavan Kumar COE Palamuru University dist coordinator TAS and Dr B Rupavani Asst Prof Degree and PG College Mahabubnagar coordinated for the seminar. Dr B B Zainab Principal, of the College presided over the inaugural session of the seminar. Amena Mumtaz Jahan HOD. Dept of Botany was the convenor of the seminar and G Swathi, HOD Chemistry Dr Vijayalaxmi, HOD. Mathematics and Surayya Jabeen, HOD. Physics were co conveners of the seminar.

In the inaugural Session the speakers raised various issues regarding environment and suggested to protect our environment. They said that man is always invented things for his comfort but in search of comfort he is disturbing the balance of our environment now it is the need of the hour to come with natural way of life style and we have to avoid things which are harming our environment. If we protect the nature the nature will protect us. The speakers emphasized on the students to opt science as a career so they can work for the protection of environment. It is needed to minimize the use of plastics and RO Water and to plant trees on larger scale. Every one should plant and save ten trees to improve pollution. We are on the verge of global environmental crisis and we have to work unitedly to save our planet. The growing consumerism is the major cause of pollution. It is our duty to plant and protect the trees. The government and public should come forward to upgrade our environment then only we can confront this problem.

After inaugural session two technical sessions were organized in which the scholars and faculty members of various colleges and Universities presented their papers. Some of the college students also presented their papers The CD of the souvenir was released in the inaugural session.

NATIONAL SERVICE SCHEME

V PUSHPA LATHA
ASST PROF IN TELUGU

The National Service Scheme (NSS) is a Central Sector Scheme of Government of India, Ministry of Youth Affairs & Sports. It provides opportunity to the student youth of colleges and University level of India to take part in various government led community service activities & programmes. The sole aim of the NSS is to provide hands on experience to young students in delivering community service. Since inception of the NSS in the year 1969, the number of students strength increased from 40,000 to over 3.8 million up to the end of March 2018. Students in various universities, colleges and Institutions of higher learning have volunteered to take part in various community service programmes.

The NSS Badge Proud to Serve the Nation:

All the youth volunteers who opt to serve the Nation through the NSS led community service wear the NSS badge with pride and a sense of responsibility towards helping needy.

The Konark wheel in the NSS badge having 8 bars signifies the 24 hours of a the day, reminding the wearer to be ready for the service of the nation round the clock i.e. for 24 hours.

Red colour in the badge signifies energy and spirit displayed by the NSS volunteers.

The Blue colour signifies the cosmos of which the NSS is a tiny part, ready to contribute its share for the welfare of the mankind.

Motto: The motto of National Service Scheme is **NOT ME BUT YOU**

NTR College NSS Units: The College has 4 Units of NSS and this year these Units Conducted the NSS camps in the following areas.

Unit 1 Bokkalonipally 15-03-2019 to 21-03-2019 Co ordinator Sri P Sudhakar Reddy.

Unit 2 Jainallipur 19-02-2019 to 25-02-2019 Co ordinator Sri R..Rajenderji.

Unit 3 Doddalonipally 22-02.2019 to 28-02-2019 Co ordinator Smt. V Pushpalatha.

Unit4

The students under the guidance of their camp officers conducted various awareness , cultural and educational programmes. Raveli, MPCs final year is proud to attend National NSS Camp being held at Karnataka this year.

NCC AT THE COLLEGE

RAJESHWARI

ASST PROF IN MATHEMATICS

The 'Aims and objectives' of the NCC National Cadet Corps laid out in 1988, have stood the test of time and are continuing to meet the requirements expected of it in the current socio-economic scenario of the country. The NCC aims at developing character, comradeship, discipline, a secular outlook, the spirit of adventure and ideals of selfless service amongst young citizens. Further, it aims at creating a pool of organized, trained and motivated youth with leadership qualities in all walks of life, who will serve the Nation regardless of which career they choose. Needless to say, the NCC also provides an environment conducive to motivating young Indians to join the armed forces.

To Create a Human Resource of Organized, Trained and Motivated Youth, To Provide Leadership in all Walks of life and be Always Available for the Service of the Nation. To Develop Character, Comradeship, Discipline, Leadership, Secular Outlook, Spirit of Adventure, and Ideals of Selfless Service amongst the youth of the country, to provide a suitable environment to motivate the youth to take up a career in the Armed Forces.

The college has one NCC unit having 100 cadets, working efficiently under the efficient leadership of Smt. T.Rajeshwari, Asst Prof. in Mathematics. Our cadet R.P Urmila attended National Integration Camp which has been held in Guntur and she own Gold Medal. Another cadet Nikitha of Biosciences, attended National Camp which was held in Punjab. Other NCC cadets participated in university level, and state level parades and also got the B and C certificates. And our other cadets also exhibiting their skills in performing the various feats on the occasions of Republic and Independence days.

COLLEGE BEST PRACTICES

S SIVA PRASAD

ASST PROF IN ECONOMICS

NTR Govt Degree College for Women Mahabubnagar is a pioneer institution in Mahabubnagar for providing knowledge and skills for the students of the society. The college adopts various skills programmes in the name of best practices. A best practice in an educational institution is one which enhance knowledge of the students and engage them to serve the society in various ways. The college is adopting Oorja Knowledge, sharing program and Earn While Learn skill based program.

Best Practice 1 Oorja Knowledge sharing programme

The Students of NTR Degree College for women Mahabubnagar are providing personality development ' Life Skills ' Health and Hygiene and other value based knowledge to the School and College girl students of Mahabubnagar District through the program SOACH and OORJA. Our College Students are trained and they are conducting classes regularly to the girl students of Mahabubnagar District.

What is Oorja?

According to a recent study published by the Hindustan Times (May 2018), India has about 253 million young people. Is India giving the right opportunities to its future generations, especially to its vast young female population? The answer is a resounding no, as statistics show that India has a very poor work participation rate where female labor comprises of only 27% of the labor force compared to 79% for males, proving that India is still lagging behind the G20 countries in work participation. Through Project Oorja, SoCh seeks to empower young women with knowledge and skills to help them realize their potential, become future-ready, and transform into changemakers and leaders of tomorrow!

Oorja Program Overview in NTR College:

Oorja Program in collaboration with the District Collector Honourable D. Ronald Rose and the NTR Government Degree College for Women was conducted in 2 phases or modules. The first module is about receiving knowledge and second module is about imparting knowledge.

Timeline

The Modules were conducted in the following timelines:

- Module I: August-September, 2018
- Module II: 1st – 7th February, 2019

Oorja's fellowship program (second module) is a community outreach project enables these young Oorja women to go into ZPHS schools and provide the same critical knowledge they have previously received on health, safety and rights to young adolescent girls. This fellowship allows these women to emerge as young change makers and positively affect their communities. Input

and Knowledge provided to students It is important that we as a community prepare young women to be self-confident, self-aware and have the agency to think, discuss and plan their future. Through Project Oorja Modules I and II, students will learn the following: Knowledge: • Health: Menstrual health, Nutrition, Mental Health and Reproductive Sexual Health • Safety: Identifying, reporting and preventing online as well as offline violence • Rights: Women's rights and • Future Planning: Career Mapping, future -readiness (building a good resume, interpersonal skills, presentation and interviewing skills) Self-Awareness: • Self-confidence: Decision making, critical thinking, public speaking • Advocacy skills: Negotiation, conflict resolution Agency: • Leadership: How to lead and work with teams? • Taking action: Taking measures for being safe and healthy • Gender ambassador: Be aware of gender roles and socialization processes Encouraging numbers of participants 59 women from NTR Degree College, Mahabubnagar received the fellowship and were trained on the curriculum and modules from 1st and 2nd February, 2019. The Oorja outreach camp took place from 4th to 7th February, 2019 across 17 ZPHS and Government High Schools located in Mahabubnagar mandal. These women reached out to 1550 girls from classes 7,8,9. The high school girls learnt about the importance of staying health, protecting themselves from violence and standing up for their rights!

Outcome:

Students who have participated in the refresher course and taught in ZPHS and Government High Schools are more confident, outspoken and empowered women with greater knowledge and inputs on subjects ranging from health and safety to rights of women in India. Further, by making the efforts to reach out to communities and sharing knowledge in government high schools, these women begin to create ripple effects within the community. SoCh intends to create an impact with the communities by large through enthusiastic students like those of NTR Degree College for Women. As we at SoCh believe that these women are now capable of becoming change makers in their own lives and in the lives of their families and friends.

BEST PRACTICE 2 : EARN WHILE LEARN MEHNDI ART

NTR Degree College for Women Mahabubnagar is following another college Best Practice in the name of " Earn While Learn". As our college is of womens college. The College is providing the girls students to learn some art beneficial to them for earning while learning. In this regard our students are trained in Mehndi Designing and they are earning good amount of money while offering Mehndi Designs for brides and other girls. The students are trained in the college for this art and they are earning while studying their regular subjects.

THE ROLE OF MATHEMATICS IN OUR LIFE

DR T VIJAYA LAXMI

ASST PROF IN MATHEMATICS

Roger Bacon (1214-1294), an English Franciscan friar, philosopher, scientist and scholar of the 13th century, once stated: "Neglect of mathematics works injury to all knowledge, since he who is ignorant of it cannot know the other sciences or the things of the world. Si Mathematics is the integral part of our life. Mathematics is a branch of science, which deals with numbers and their operations. It involves calculation, computation, solving of problems etc. Its dictionary meaning states that, 'Mathematics is the science of numbers and space' or 'Mathematics is the science of measurement, quantity and magnitude'. It is exact, precise, systematic and a logical subject. Mathematics reveals hidden patterns that help us to understand the world around us. Now, much more than arithmetic and geometry, mathematics today is a diverse discipline that deals with data, measurements and observations from science, with inference, deduction, and proof; and with mathematical models of natural phenomena, of human behavior, and of social systems. It may also be defined as, 'Mathematics is the study of quantity, structure, space and change; it has historically developed, through the use of abstraction and logical reasoning, from counting, calculation, measurement, and the study of the shapes and motions of physical objects. In a simple way we can say that mathematic has originated from numbers and number system is a special field of it, from which other branches of mathematics are developed. It is a systematized, organized and an exact branch of science.

Importance of mathematics The literal meaning of mathematics is "things which can be counted" now you can think that counting has vital role in our daily life; just imagine that there were no mathematics at all, how would it be possible for us to count members of the family, number of students in the class, rupees in the pocket, runs in a cricket match, days in a week or in a months or years? On a basic level you need to be able to count, add, subtract, multiply, and divide. At a psychological level, exposure to mathematics helps in developing an analytic mind and assists in better organization of ideas and accurate expression of thoughts. At a more general level, far away from dealing with the higher mathematical concepts, the importance of mathematics for a common man underpinned. A common man is being increasingly dependent upon the application of science and technology in the day-to-day activities of life, the role of mathematics has undoubtedly been redefined. Mathematics is around us. It is present in different forms; Right from getting up in early hours of the day to the ringing of an alarm, reading time on a watch, rounding a date on a calendar, picking up the phone, preparing a recipe in the kitchen, to wait for the counts of whistles of the cooker, manage the money, travel to some place, to exchange currency at a ticket outlet while availing a public conveyance or checking up the mileage of your car, halting at the filling station, attending to a roll call at school, getting scores in the class exams, even meet new friends the list is just endless if one goes on to note down the situations when our computational skill, or more specifically, simple mathematics comes to play a role, almost every next moment we do the simple calculations at the back of our

mind. Of course these are all done pretty unconsciously without a thought being spared for the use of mathematics on all such occasions. Even when we think of role of mathematics in our recreational activities, we surprisingly have a list that runs quite long: video games, computer games, puzzles, riddles, hockey, cricket, kho- kho, kabaddi, football, basketball etc. A cricket captain once said that if he got his field placement right, half the job of getting the other team out would be done. And what does field placement require? An astute sense of the game and of space; all the above games require an instinctive awareness and utilization of space. While doing crosswords, we need to see length of the words we fill in, the matching of the common letters, and so on. What about board games like chess? While playing, you need to think of a winning strategy. For this you need to construct the possible movement at any instant, giving the conditions under which the different pieces are allowed to move. In Ludo, Chaupad, Trade, and other such games, the players use a lot of mathematics. It scares us to certain extent to think of a life without any knowledge of calculation or computation, or in other words mathematics. Mathematics helps the man to give exact interpretation to his ideas and conclusions. It is the numerical and calculation part of man's life and knowledge. It plays a predominant role in our everyday life and it has become an indispensable factor for the progress of our present day world. Even nature also embraces mathematics completely. We see so much of symmetry-around us and have a deep sense of awareness and appreciation of patterns. Observe any natural thing and find out symmetry or pattern in it. Change of day into night, summer into winter etc. In plants there are innumerable examples of symmetry, shapes, patterns, etc. Such examples exist in animals, in objects, in pictures and other things. The sun rises and sets at specified moment. The stars appear at fixed time. Mathematics runs in the veins of natural sciences like Physics and Astronomy. This subject is inextricably incorporated with world and the natural phenomena. Importance of mathematics can be understood by the definition given by Galileo. He defined mathematics as 'a language in which God has written the world'. What is development? The term development can be understood as: i) Advancement of knowledge. ii) A process in which something passes by degrees to a different stage ,especially a more advanced or mature stage iii) Systematic use of scientific and technical knowledge to meet specific objectives or requirements iv) Extension of the theoretical or practical aspects of a concept, design, discovery or invention. v) Process of economic and social transformation which is based on complex cultural and environmental factors and their interactions. vi) Process of adding improvement to a land, such as grading, subdivision drainage, access roads and utilities. vii)The act of developing or disclosing that which is unknown; a gradual unfolding process by which anything is developed, as a plan or method, or an image, gradual advancement or growth through a series of progressive changes; also, the result of developing, or a developed state. We live in a time of extraordinary and accelerating change i.e., a new phase of development. New knowledge, tools, and ways of doing and communicating mathematics continue to emerge and evolve. Calculators, too expensive for common use in the early eighties, now are not only commonplace and inexpensive but vastly more powerful. Quantitative information available to limited numbers of people a few years ago is now widely disseminated through popular media outlets. Now we will see that what is the role of mathematics in the development? To understand the role of mathematics in the development, first we have to see the need of mathematics in the developed or changing world.

The Need for Mathematics in a Changing World The need to understand and be able to use mathematics in everyday life and in the workplace has never been greater and will continue to increase. For example:

- **Mathematics for Life:** Knowing mathematics can be personally satisfying and empowering. The underpinnings of everyday life are increasingly mathematical and technological. For instance, making purchasing decisions, choosing insurance or health plans, and voting knowledgeably all call for quantitative sophistication.

- **Mathematics as a part of Cultural Heritage:** Mathematics is one of the greatest cultural and Intellectual achievements of human-kind, and citizens should develop an appreciation and Understanding of that achievement, including its aesthetic and even recreational aspects.

- **Mathematics for the Workplace:** Just as the level of mathematics needed for intelligent citizenship has increased dramatically, so too has the level of mathematical thinking and problem solving needed in the workplace, in professional areas ranging from health care to graphic design

- **Mathematics for the Scientific and Technical Community.** Although all careers require a foundation of mathematical knowledge, some are mathematics intensive. More students must pursue an educational path that will prepare them for lifelong work as mathematicians, statisticians, engineers, and scientists. In this changing world, those who understand and can do mathematics will have significantly enhanced opportunities and options for shaping their futures. Mathematical competence opens doors to productive futures. A lack of mathematical competence keeps those doors closed. Generally it is an assumption that mathematics is only for the select few. On the contrary, every one needs to understand mathematics. All students should have the opportunity and the support necessary to learn significant mathematics with depth and understanding. There is no conflict between equity and excellence. Principles and Standards call for a common foundation of mathematics to be learned by all students. This approach, however, does not imply that all students are alike. Students exhibit different talents, abilities, achievements, needs, and interests in mathematics. Nevertheless, all students must have access to the highest-quality mathematics instructional programs. Students with a deep interest in pursuing mathematical and scientific careers must have their talents and interests engaged. Likewise, students with special educational needs must have the opportunities and support they require to attain a substantial understanding of important mathematics. A society in which only a few have the mathematical knowledge needed to fill crucial economic, political, and scientific roles is not consistent with the values of a just democratic system or its economic needs. What is the role of mathematics in the development of a society? A society, or a human society, is a group of people related to each other through persistent relations, or a large social grouping sharing the same geographical or virtual territory, subject to the same political authority and dominant cultural expectations. More broadly, a society may be described as an economic, social, or industrial infrastructure, made up of a varied collection of individuals. Mathematics occupies a crucial and unique role in the human societies and represents a strategic key in the development of the whole mankind. The ability to compute, related to the power of technology and to the ability of social organization, and the

geometrical understanding of space-time, that is the physical world and its natural patterns, show the role of Mathematics in the development of a Society. The society consists of its members (human being), who make government and organize the natural resources to develop infrastructure. The human beings are the one who develop the society. Therefore, we will discuss the role of mathematics in the development of an individual as well as the development of the society. To understand the role of mathematics in the development of an individual and of society, we need to discuss the following; At Personal Level i) Social Development ii) Intellectual Development iii) Vocational Development iv) Moral Development v) Spiritual Development vi) Cultural Development At Societal Level i) Education system ii) Economics iii) Infrastructure iv) Science and development v) Medical science vi) Agricultural field vii) Cultural and Morality viii) Living standard First we will discuss the role of mathematics at Personal Level; i) Role of Mathematics in Social Development Man is a social animal and human life depends upon the co-operation of each other. Group work helps social skills. The ability to work together on tasks with others can build various social skills. In order to live a social life, mathematical knowledge is needed, because of the give and take process, business and industry depends upon the knowledge of mathematics. The change in the social structure with regards to the modern facilities like mode of transport, means of communication and progress in the field of science and technology is due to mathematics only. In this way mathematics has played an important role in not only understanding the progress of society but also to develop the society. ii) Role of Mathematics in Intellectual Development Mathematics teaching is very important for intellectual developments there is no other subject in the curriculum likes mathematics which make students brain active. Problem solving helps in the development of mental faculties. Mental work is needed to solve mathematical problems. If a child, has a mathematical problem her/his brain becomes active in solving that problem. Each problem of mathematics posses such sequence which is necessary for constructive and creative process. In this way, all-mental abilities of child are developed through mathematics. Moreover, mathematics makes the man very calculating so that she/he cans economies time, money, speech, thought etc. It develops a strong will power, patience and self-reliance. It, also develop the faculty of discovery and invention. iii) Role of Mathematics in Vocational Development The main aim of education is to help the children to earn their living and to make them self independent. To achieve this aim mathematics is the most important subject than any other. It (this aim) helps to prepare students for technical and other vocations where mathematics is applied e.g. engineering, architecture, accountancy, banking, business, even the agriculture, tailoring, carpentry, surveying, and the office work requires the knowledge of mathematics. iv) Role of Mathematics in Moral Development Morality is the important phase of life, which is most, affected by time, person, situation and place. As a subject, mathematics can added to students moral development since mathematical knowledge is helpful in character and personality development. It develops all those quantities which a person of strong character must posses. Child develops qualities of cleanliness, reality. v) Role of Mathematics in Spiritual Development Mathematics main potential here seems to be regarding developing the skills of reflection and possibly, for the more receptive, a sense of the beauty of a solution. One gets pleasure in solving mathematical problems, especially when she/he gets the correct answers to her/his problem .At that moment every child feels satisfied, confident and self- reliance. The aesthetic quality of an elegant solution is something that may be lost on a dedicated “mathematics hater”. So the child gets

encouragement, satisfaction and happiness in attaining remarkable achievements. Therefore mathematics helps to develop their aesthetic sensibility, meets the varying interests and helps them in the proper utilization of their leisure time. vi) Role of Mathematics in Cultural Development This helps the learner to understand the contribution of mathematics in the development of civilization and culture. It has enabled her/him to understand the role of mathematics in fine arts and in beatifying human life. At Societal Level Now we will discuss the role of mathematics at Societal Level; **Role of Mathematics in the Development of Education System:** In education system, mathematics plays an important role in shaping the future probability of young people. Education is to develop an individual, to make her/him self-reliant, to make her/him wise, to make her/ him a social contributor and in our education system, for almost every subject, we study in school and university; we need to study mathematics too e.g., Physics, Chemistry, Life-Science, Economics, Business and Accountancy, Geography, History, Psychology, Architect, Designing, Computes, Statistics, Commerce etc. Also in vocational areas like Tailoring, Carpentry, Cooking, Beauticians, Sportsperson, Farming etc, mathematical knowledge is needed. Even the professions like, Conductor, Shop Keeper, Drivers, Musicians, Magicians, Cashiers etc use basic mathematical concepts. **Role of Mathematics in Development of Economics:** Mathematics is of central importance to modern society. It provides the vital underpinning of the knowledge of economy. It is essential in the physical sciences, technology, business, financial services and many areas of ICT. It is also of growing importance in biology, medicine and many of the social sciences. Mathematics forms the basis of most scientific and industrial research and development. Increasingly, many complex systems and structures in the modern world can only be understood using mathematics and much of the design and control of high-technology systems depends on mathematical inputs and outputs. Economics of the society is developed by establishment of industries. The applied mathematics like computational science, applied analysis, optimization, differential equation, data analysis and discrete mathematics etc are essential in industrial field. By application of mathematical methods, the exploration cost of oil and communication cost of images could be reduced. Techniques of wavelets and fractals are used for this purpose. Numerical simulation of mathematical models helps to manufacture super conductor cables to reduce the cost of electricity. **Role of Mathematics in Development of Infrastructure:** In particular, mathematics has contributed to progress in science and technology for thousands of years and still continues to do so. It finds useful applications in development of infrastructure i.e., business, industry, music, politics, sports, medicine, agriculture, engineering, and the social and natural sciences. The physical appearance and development of infrastructure is crucial in a society. Thus, for the construction of roads, buildings, stadiums, flyovers, airports, dams, bridges, vehicles, airplanes etc. in mechanical engineering, civil engineering, electrical engineering etc **Role of Mathematics in Development of Science and Technology:** The "functional" aspect of mathematics stems from its importance as the language of Science, Technology and Engineering, and its role in their development. This involvement is as old as mathematics itself and it can be argued that, without mathematics, there can be neither science nor engineering. In modern times, adoption of mathematical methods in the social, medical and physical sciences has expanded rapidly, confirming mathematics as an indispensable part of all school curricula and creating great demand for university-level mathematical training. Much of the demand stems directly from the need for mathematical and statistical modeling of

phenomena. Such modeling is basic to all engineering, plays a vital role in all physical sciences and contributes significantly to the biological sciences, medicine, psychology, economics and commerce. Mathematics has been successfully used in the development of science and technology in 20th – 21st century. The areas like advanced semi-conductor devices, biotechnology, digital image technology, Nano-technology, artificial satellites, and rockets all are based on mathematical concepts. The recent success of NASA's Mars Rover is also based on mathematics.

Role of Mathematics in Development of Medical Science and Agricultural field: Mathematics is applied to agriculture, ecology, epidemiology, tumor and cardiac modeling, DNA sequencing and gene technology. It is used to manufacture medical devices and diagnostics, opto-electronics and sensor technology. There are positive senses in which mathematics is special. First, by virtue of its fundamental nature as a universal abstract language and its underpinning of the sciences, technology and engineering, mathematics has a claim to an inherently different status from most other disciplines. Secondly, as we have set out above, mathematics is fundamentally important in an all-pervasive way, both for the workplace and for the individual citizen.

Role of Mathematics in Cultural and Moral Development: Mathematics has its own intrinsic beauty and aesthetic appeal, but its cultural role is determined mainly by its perceived educational qualities. The achievements and structures of mathematics are recognized as being among the greatest intellectual attainments of the human species and, therefore, are seen as being worthy of study in their own right, while the heavy reliance of mathematics on logical reasoning is seen to have educational merit in a world where rational thought and behaviour are highly valued. Furthermore the potential for sharpening the wit and problem-solving abilities fostered by study of mathematics is also seen as contributing significantly to the general objectives of acquiring wisdom and intellectual capabilities. A cultured citizen is one who follows the norms of society and one who is a civilized person. A well mannered person is always simple, original, patient, honest, accurate and disciplined. Mathematics is a subject which is exact, real, original and precise, and one who studies mathematics needs to follow the laws and rules. Thus, mathematics helps the people to be cultured citizens having sound morals.

Role of Mathematics in the Development of Living Standards. Since mathematics is used in almost every profession, it helps in improving the living-standards of a person. The developments in economics, science and technology, medicine in brief over-all development of society develops the standard of living. Thus, mathematics plays an important role in making the living standards high. Although the ubiquitous use of information technology in all sectors has changed the nature of the mathematical skills required, it has not reduced the need for mathematics. Last but not the least any society can never be developed without the empowerment of women since women is the half part of the society. Therefore, we will also see the, role of mathematics education in women empowerment

The Role of Mathematics Education in Women Empowerment The importance of Mathematics as a tool for science and technology is continually increasing. While science and technology have become so pervasive, mathematics education has continued to dominate the school curriculum and remains a key subject area requirement in higher education and employment sector.

Over all we can say that without mathematics we cannot survive and progress in the life. It is the need of the hour to give importance to mathematics in day to day life.

A REPORT ON GST WORKSHOP

B NAGA LAXMI

ASST PROF IN COMMERCE

The Dept of Commerce organized one day workshop on “ **Perspective of GST in Indian Tax System**” on 16th March 2019. The workshop was organized in collaboration with the DRC Mahabubnagar. The main aim for the workshop was to enrich the knowledge about GST and its various aspects to the commerce faculty of various colleges in Mahabubnagar and the Commerce students of the college. Prof K Girija Mangatayaru Registrar Palamuru University was the Chief Guest of the workshop. Dr M Vijaya Kumar principal(FAC) MVS College Mahabubnagar was guest of honour. Dr Govind Bhushan principal DR BRR GDC Jadcherla, T Shekar Reddy Principal SLDC Narayanpet were special invitites . Dr Bibi Zainab principal of the College presided over the inaugural function. All the guests spoke about the various aspects of GST and expressed the of people awareness regarding this new tax system. In technical sessions Chartered Accountants from Kurnool Sri KV Krishnaiah, Harish, Rajendra Prasad and K Rudrastapathi Tax Consultant from IT Department, highlighted the various aspects of GST.

Goods and Services Tax (GST) is an indirect tax. The GST Bill was discussed in length in Parliament in order to end the prevailing taxation system of imposing various indirect taxes and implement a new system in which most of these taxes will be covered under one umbrella. On 8th September, 2016, President Pranab Mukherjee gave assent to this Bill, making it an Act. In order to understand the features and objectives of GST Act, first we need to take a quick look on the previous taxation system. Previously taxes were charged on every stage viz. excise on manufacture, VAT/CST on sales, entry tax on entry of goods in local area etc. These taxes get accumulated with the original price as the input credit for the tax already paid is not available to the consumers. This cascading effect of tax i.e. tax on tax results in hiking the prices of goods or services. These taxes were imposed by the Centre and state differently according to the Lists in The Constitution of India. Now the new concept of GST is that the GST would be a single tax system which would be levied on ‘supply’ of goods and services and this tax will be jointly imposed by the Centre and the state with the recommendation of a Federal Institution created which is the GST Council.

GST: Explained in Numbers: For example, suppose a person wants to buy a shirt. Now in order to determine the price of the shirt, we need to start from the very first step i.e. purchase of raw material.

NON-GST PROCEDURE: Raw material was purchased for say Rs. 100 (inclusive of Rs. 10 as tax). A value of Rs. 50 is added to it by the manufacturer. This good is sold to wholesaler at Rs. 165 (inclusive of 10% tax). Now the wholesaler adds his margin of Rs. 20 to it and sells it to the retailer at Rs. 203.5 (inclusive of 10% tax). Retailer then adds his margin of Rs. 20 more and sells this good to the consumer at Rs. 245.85 (inclusive of 10% tax). Hence the good costs Rs. 245.85 to the consumer which includes Rs. 65.85 paid as tax.

GST PROCEDURE: Raw material was purchased for say Rs. 100 (inclusive of ₹10 as tax). A value of Rs. 50 is added to it by the manufacturer. This good is sold to wholesaler at Rs. 150 (10% Tax on 150 is 15 but Rs. 10 is already calculated on raw material, so effective tax set aside at this stage is only RS. 5 (Rs. 15-Rs. 10). Now the wholesaler adds his margin of ₹20 to it and sells it to the retailer at Rs. 170 (10% tax on Rs. 170 is 17 but 15 is already set aside, so effective tax set aside at this stage is Rs. 2). Retailer then adds his margin of Rs. 20 more and sells this good to the consumer at Rs. 209 (inclusive of all earlier taxes viz. Rs. 10+Rs. 5+Rs. 2+Rs. 2 {10% tax set aside on retailer stage}). Hence the good costs Rs. 209 to the consumer which includes Rs. 19 paid as tax. Thus, by way of GST concept, the commodity is relatively cheaper as there is no cascading effect.

The 5 Laws of GST: GST comprises of total 5 laws which are; Central GST Law, State GST Law, Union Territory GST Law, Integrated GST Law and The Goods and Services (Compensation To State) Law.

In this, **Central GST Law** deals with integration of all taxes on goods and services, their collection and arrangements.

Similarly **State GST Law** deals at the state level (29 states and 2 Union Territory: Delhi and Puducherry which have their own legislative assembly). Union Territory GST incorporates the provisions of CGST and applies it to the remaining Union territories and Indian territories which are beyond the territorial waters.

Integrated GST deals with import and transaction between 2 states or union territory.

Any dispute arising under IGST will be judged by the Centre or by any state (other than those who are parties in the dispute) empowered by the Centre. Lastly, The Goods and Services (Compensation To State) Law deals with maintaining a compensation cess for compensating the states which incurred loss for the first five years of implementation of GST.

GST is a progressive tax i.e. it will have different tax rate for different commodities because a similar tax rate on all product for example a toothbrush and a Mercedes car is not possible and not recommended as the relevant consumer group is different for different products.

As mentioned by The Finance Minister Arun Jaitley in the Lok Sabha on 29th March, 2017, a 0% tax will be levied upon Food grains. Other tax brackets of 5%, 12%, 18% and 28% are made. These brackets will be used in such a way say for example a product had a tax of 13%, so now it will be kept under 12% bracket i.e. the nearest bracket.

Sin Products i.e. those products which are injurious to health like tobacco, cigarettes, which earlier used to have taxes of 40% 50% of 65%, will have tax of 28% from now onwards and the difference i.e. say 65%-28% will be added to compensation cess.

Similarly extra amount (above 28% Tax) which are charged on luxury items or items which are harmful to environment like coal will also be added in compensation cess. If, after 5 years, there is some amount left in the compensation cess, then that amount will be distributed between the Centre and the states. For the time being, Real estate has been excluded from GST and this issue will be further discussed within the first year. The reason behind its exclusion was because some states were concerned about its effect on their revenue collection by way of Stamp Duty. Similarly, petroleum products and portable alcohol were also excluded. Later on it was

agreed that constitutionally, petroleum products will come under ambit of GST but its tax rate will be 0% in GST and will be later on decided by the GST Council with a majority of 75%.

This act does not implement to Jammu & Kashmir as Centre does not have power to do so. Jammu & Kashmir has to make their own similar law and then that law will be integrated with the GST Act so that they can also benefit from the same. What are the

Benefits of GST?

The very basic benefit of GST is that it will reduce the possibility of tax manipulation by the authorities as there is only single tax to be paid in contrast to multiple taxes in earlier system .

This method or system is much more transparent. This will gradually eradicate inflation and various provisions like the compensation cess will benefit the state also.

Consumers will be the most benefited party and they should be as Consumers are deemed to be the King. What are the disadvantages of GST?

There are various thoughts saying GST is nothing but the old taxation law implemented with new name and some new provisions. GST again gets divided between CGST and SGST. This may lead to dispute between state and Centre.

Moreover many commodities will be charged higher as tax will be charged on some products on which there were no taxes earlier or their tax rate will be increased to either 12% or 18% or 28% if they were earlier charged with say for example 10% ,16% or 26% tax respectively.

GST is a very lengthy and cumbersome procedure which will take time and man power.

GST covers 29 states 2 Union Territories and The Centre. So many opinions will unnecessarily delay the decisions and thus the main motive behind the GST will vanish.

Conclusion

Every concept has both positive and negative aspects. Just on the basis of some negative aspects, a system cannot be just torn out which has many big long term advantages.

Thus the GST should be widely accepted and supported because similar to the Demonetisation Policy, this will also come up with flying colours.

As correctly said, *“GST is like that one slightly expensive and bitter pill given by the doctor instead of various pills. Now it is your call whether you want to take that one pill or go for many”*.

COLLEGE LIBRARY A TREASURE OF KNOWLEDGE

I ANJANULU
LIBRARIAN

A library is an important source of knowledge to young minds in educational institutions and in the society. The importance of college library can not be over emphasized..It develops the important habit of reading among the students. Every college should have a library.

The college library plays a great role in the life of students by serving as the store house of knowledge. While the role of the college library remains constant, its design, digital platform, strategies and tools could change as technology changes.

College libraries help to:

1. Impact positively on the academic achievement of the students. Students can perform better during examination by reading various books.
2. Facilitate the work of the classroom teacher and ensures each student has equitable access to resources, irrespective of home opportunities or constraints.
- 3.Run independent learning programs, which integrate information resources and technologies
- 4.Equip students with the skills necessary to succeed in a constantly changing technological, social and economic environment.
- 5.Collaborate with classroom teachers to plan, implement and evaluate inquiry-based programs that will ensure students acquire skills to collect, critically analyze and organize information, problem-solve and communicate their findings.
- 6.Provide and promote quality fiction to develop and sustain in students the habit of reading for pleasure and to enrich students' intellectual, aesthetic, cultural and emotional growth.
- 7.Cater for differences in learning and teaching styles through the provision of, and equality of access to, a wide range of curriculum resources – fiction and non-fiction, digital, print, audio and video.
- 8.Provide teachers with access to relevant curriculum information and professional development materials within and outside the school; and opportunities to cooperatively plan, implement and evaluate learning program

NTR College library is a hub of knowledge. The library has 2600 reference books in English, Telugu, Hindi and Urdu languages. The library has over 9500 text books in Arts, Commerce and Science subjects. The text books are regularly added to the library. The library caters the need of daily newspapers in four languages.12 daily papers and 9 magazines are coming to the library. The main feature of the library is providing competitive books to the students. Several students are utilizing this facility to prepare for various competitive exams. The library is well equipped with computers and internet connection. Students are using this facility to get online knowledge and preparation in their respective subjects. The library has the soul software and entire library information is computerized. Average 2 to 3 hundred students visits the library daily. The library is opened for access during college timings. During exams students are provided with previous model papers. Over all NTR College library is a treasure of knowledge for students and faculty.

ROLE OF (NAAC) AND ITS BENEFITS

CH V.V.R.S MURTHY
LECT IN COMMERCE

National Assessment and Accreditation Council NAAC is an autonomous instituting established by the UGC in 1994. The prime agenda of NAAC is to assess and accredit institutions of higher learning with all objective of helping them to work continuously to improve the quality of education. NAAC is a member of the International Network for Quality Assurance Agencies in Higher Education comprising of over 120 different national agencies engaged in Assessment, Accreditation and Academic Audit.

Criteria for Assessment:

(1) Curricular Aspects-(2) Teaching learning and Evaluation- (3) Research consultancy and Extension-(4) Infrastructure and learning Resources-(5) Student support and progression.
(6) Organization and management-(7) Healthy Practices

Process for Assessment and Accreditation:

1. Preparation of the self-study Report by the Institution/ department based the parameters defined by NAAC.
2. Validation of self-study Report by a team of peers through an on-site visit, presentation of a detailed quality report to the institution.
3. The final decision an assessment and accreditations by the Executive Committee of NAAC.
4. The accreditation process involves a preparation of a self-study report by the college and validation of this report by three to four members peer team consisting of vice-chancellors. Principals, Deans and Senior teachers, state. Based on the detailed criterion-wise evaluation considering several parameters and the key aspects the percentage institutional scores will be arrived at institutions scoring above 55% will only be accredited.

In addition, an inn-depth analysis of the colleges; strengths, weaknesses, opportunities and areas of concerns will be presented to the college and discuss with the College authorities. The accreditation status is valid for a period of five years.

NAAC is at present processing the assessment and accreditation of a large number of colleges from all over the country. The UGC and MHRD have notified that all colleges have to submit the self-study report for the process of assessment and accreditation before December 2003.

Range of institutional CGPA	Letter Grade	Performance Descriptor
3.51 – 4.00	A++	Accredited
3.26 – 3.50	A+	Accredited

3.01 – 3.25	A	Accredited
2.76 – 3.00	B++	Accredited
2.51 – 2.75	B+	Accredited
2.01 – 2.50	B	Accredited
1.51 – 2.00	C	Accredited
≤ 1.50	D	Not Accredited

Benefits:

1. Helps the institutions to know strengths, weaknesses, opportunities through an informed review.
2. Identifies internal areas of planning and resource allocations.
3. Enhances Collegiality on the campus.
4. The outcome of the process provides the funding agencies with objectives and systematic database for performance funding.
5. Initiates institution into innovative and modern methods of pedagogy.
6. Given the institution a new sense of direction and identity.
7. Provides the society with reliable information on the quality of education offered by the institution.
8. Employers have access to information on standards in recruitment.
9. Promotes intra-institutional and inter-institutional interactions.

NTR College was accredited with B+ in 2004 and B grade with 2.86CGP in 2011. The College is going for 3rd Cycle NAAC accreditation in 2018-19. The students and faculty are very much enthusiastic in facing the NAAC and getting A+ grade this time.

TORU DUTT: PRECURSOR OF INDIANESS

RAJAVARDHAN REDDY
LECTURER IN ENGLISH

Indian writing in English has begun since inception of British Raj in India. It is because of Colonialism, English in India, has been introduced. It is quite obvious, like the powerful influence of, or the attraction towards alien power, the writers in India, during the period of Colonialism, have chosen English in their literary pursuit. Most of the writers of those days, have dealt literature under the grip of British Literature. It was the time then, where Romanticism was the passion in Britain. Many Indian writers in English, during the period of 1820 to 1900s, have imitated the values and themes of British Raj and British Literature.

It is only after 1900s, galaxy of Indian writers like Swami Vivekananda , Tagore ,Aurobindo, Sarojini Naidu, Ezekiel, A.K.Ramanujam , Kamala Das and others showed in their writings the stamp of ' Indianness'.

Like the aspect of language, which distinguishes between British English and American English , “ Indianness and British literature are the ones prone to subject of study for ' Classification'. The Literature which depicts customs, Tradition, Values and Conventions of India, is said to be” Indianness”. So is the case with that of British.

Of all the writers of English in India, Toru Dutt who is hailed as Keats of India, is the precursor of “Indianness”. Being born in Calcutta (1856-1877) in Dutt's family, a family known for Literary pursuit in Bengal, has got deeply influenced by Indian Classics like Ramayana, Mahabharata and Puranas. These have been inspirational sources of her themes in her poetry.

Her poetical anthology entitled “ Ancient Ballads and legends of Hindustani”, she depicts famous mythological and Puranic characters such as Sita, Savithri, Dhruva, Lakshaman, Prahalad and e.tc are note worthy.

Her most beautiful poem, “ Our Casurina Tree”, a classic one, E.J. Thomas observes it as,” surely the most remarkable poem ever written by a foreigner’. The quote of E.J. Thomas reflects poetical talent, vision and imagery of Toru Dutt. In the poem,” Sita”, she depicts mythological character so well that every Indian mother finds herself connected to it, Quote

“ IT IS AN OLD OLD STORY, AND THE LAY
WHICH HAS EVOKED SAD SITA FROM THE PAST
IS MY MOTHER SUNG- T'IS HUSHED AT LAST
AND MELTS THE PICTURE FROM THEIR SIGHT”

The poem, 'Sita', reflects to a woman who was abandoned by her husband in a forest. She was pregnant at the time and raised her two boys on her own. Like so the poem provides many images from the forest that Mythological character Sita was abandoned in. The poem also reflects allegorical image of a Mother, who sings about Sita is a Mother , she puts her children to a bed singing to the sad tale of Sita.In the poem the image of mother crying makes her children cry is symbolic of Indian ethos. Likewise all the poems of her reflects Indianness as major images.

IMPORTANCE OF READING SKILLS

M SANDHYA RANI

LECTURER IN ENGLISH

Francis Bacon, a famous 16th century English essayist says, “Reading maketh a fullman, conference a ready man and writing an exact man.” The well-known statement of the great essayist of the yester years still holds good in the global village, where communication is playing a prominent role. It is a fact that the four skills - Listening, Speaking, Reading and Writing (LSRW) – must be practiced to use any language reasonably well. English is a language that gained greater prominence for global communication in the wake of Liberalization, Privatization and Globalization. It is no longer just a library language but a language of opportunities. A fairly high degree of proficiency in English and excellent communication skills enhance employability of our young professional graduates. Though all the four skills are needed to be focused on, only two skills, reading and writing, are stressed in the article as these are the areas neglected most denying the employment opportunities to our young graduates pursuing professional courses. Reading is to mind what listening is to ears. Today, we live in a knowledge world. We are expected to retain a great deal of written information quickly and attentively as our needs and purposes have become more diverse. The growing number of books and magazines show that we should read more than before. Besides, Science and Technology too have given us considerable leisure to enjoy reading. It is obvious that the academic success of students primarily depends on their good reading habits. Hence, the quality and quantity of reading have become an important part of the study skills to be imparted to our professional graduates. But most of these students do not have regular reading habits. A few students, who have the habit, read passively failing to comprehend whatever they read. This gradually makes them dislike their reading and make it a necessary evil. Hence, the students' should master reading skills which will enable them not only gain knowledge but also face the cutthroat competitive world confidently and survive successfully in their professions. The students are to be practically exposed to different types of reading like - Search Reading, Critical Reading and Exploratory Reading. Writing We need to write in order to communicate in English in our social, educational and professional areas. It is the vital means of communication within an organization too. But, unfortunately, writing is the most ignored of the language skills. Electronic mail has become a very popular means of communication in the globalised and highly privatized world today. This kind of communication is used to send business correspondence addressed to customers, clients, associates, business partners and employees within and the outside the organization. Written communication has also become the deciding factor in one's career planning. The various exams like GRE, GMAT, TOEFL etc., assess the verbal and written communication skills of the candidates. Very often, in fact, candidates who are good at Mathematics and analytical abilities believe that good communication skills are important for students for studies applying for higher education. Hence the skills of positive and tactful writing are prerequisite for achieving career and business goals. Clear, fluent and effective writing skills include grammar, syntax, context, organization of ideas, content, purpose etc.

ENGLISH WRITING SKILLS

SYEDA WASEEM JAHAN
LECTURER IN ENGLISH

Writing is integral to student success. Throughout their academic career, students will be asked to produce term papers and write answers to essay exam questions. Yet surprisingly little attention is paid to the craft of writing outside of required rhetoric and composition or literature classes. As a result, few students learn how to write within the conventions of a particular discipline.

Writing is not merely a mode of communication. It is also a method of reflection, thinking, and analysis. It is a way for students to learn a discipline's habits of mind and to reflect on their own reasoning process. The goal of writing assignments is not only to transform the students into better writers, but into better biologists, political scientists, or sociologists.

Writing is not simply a method of imparting information or demonstrating understanding, but the most nuanced and sophisticated way to order, analyze, apply, and synthesize information. Through your writing assignments, you can enhance your students' ability to evaluate data and methods, to formulate hypotheses, to predict, to generalize.

REASONS TO IMPROVE WRITING SKILLS

There are many reasons why you might need or want to improve your writing skills in English. Perhaps you need to reply to emails at work in English or take an English language exam, for example, May be you need to write essays in English for competitions, write letters to English friends or relatives or you might want to start writing a blog in English! Whatever the reason is that you need to improve your English writing skills, you will need to work hard.

English writing is thought to be an essential skill for success in the modern global economy. Many experts would go as far to say that without certain knowledge of English reading skills and English writing skills, a career would be somewhat limited if it involves doing business in English-speaking countries at even a basic level. Therefore, it is recommended that English writing becomes a necessity for any global businessperson who wishes to advance his or her career in the global marketplace.

Tips to help you improve your English writing skills

- **Write in English every day**

This is the most important tip to improve your writing skills in English. for example, you could start writing a diary of something that happens to you every day, stories ,emails, massages etc.. This might be difficult at first but the more you continue, the easier it will become

- **Improve your vocabulary**

. An excellent way to improve your vocabulary is to read as much as possible. If you read books, newspapers or magazines in English, you will learn many new words and common English idioms. Remember to write down the new words and expressions you read and their meanings so you can learn them.

- **Ask someone to check your writing**

You could ask your teacher, friends, relatives etc to check your writing who can have good language competency or fluent in English.!

- **Use a dictionary**

You might feel that using a dictionary when you write is 'cheating' but think again – it is actually a great way to improve your vocabulary and practice using words and phrases that you've heard but haven't used before. Remember to ask someone to check your writing to make sure you have used the vocabulary correctly.

- **Write about different topics**

If you write about the same thing every day, It is a good idea to find different topics to write about as this will help to widen your vocabulary and will be much more interesting for you. Writing about something you read in a newspaper or watched on TV is a good starting point.

- **Check your writing carefully**

After you have written something in English, you should always read it again, either straight away or the next day. When you do this, you will probably see a few mistakes that you didn't notice when you were writing it. Remember to check the spelling, grammar and vocabulary – have you used a particular word many times? Can you think of another way to say it?

- **Write a blog**

Writing a blog is a great way to practise writing in English. Set yourself a goal (e.g. upload one blog article a week) and start writing! The great thing about a blog is you can write about absolutely anything and there's a chance that you might even help or entertain someone who reads it!

- **Write to your friends**

Write to your friends are using social media (Facebook, Twitter etc.), sending emails, writing text messages, chatting on Skype etc. The best thing about writing to people who are also learning English is that you can correct each other's mistakes

- **Don't be afraid to make mistakes**

! It's easy to decide not to do any English writing as you are worried that you will make lots of mistakes. However, the more you write and get your writing corrected, the fewer mistakes you will make.

TIME MANAGEMENT

FOUZIA SHAHEEN

B.Com Gen U/M Final

Time Management is the art of consciously managing your time to make the most of it. It is said that he who learns the art of managing time can do just about anything in life. Here is why it is essential to manage time and the importance it holds for people from different walks of life.

Time Management is Vital in Every Sphere: Time Management is essential for people belonging to different walks of life. Be it a student, homemaker, working professional, freelancer or a business professional – everyone must manage his/ her time well in order to manage their tasks well. Here is a detailed look at the importance of time management for each of these groups of people:

Importance of Time Management for Students: Students need to juggle between several different activities throughout their day. From going to school/college to taking tuitions, from indulging in self studies to participating in sports activities, from taking part in extra-curricular activities to taking enough rest to stay fit and the list goes on. In such a situation, if you do not schedule your time properly, you wouldn't be able to carry out any task efficiently.

Importance of Time Management for Business Personnel: Discipline is the first thing you require if you are planning to start with a business and the first step towards disciplining the self is to respect time. In business, you are your own boss and you have a lot more responsibilities compared to when you are working for someone else. In order to handle everything efficiently you must begin by managing your time resourcefully.

Importance of Time Management for Home Makers: Home makers toil the entire day. Their list of tasks is endless and if not managed properly it can be quite taxing. Since they require doing different varieties of tasks each day, they should begin by preparing a to-do list in the morning. Prioritize the tasks and keep checking as you finish them one after the other. This would not only help you manage your time efficiently but also give you a sense of satisfaction.

Importance of Time Management for Working Professionals: With the growing competition, it is essential for working professionals to perform exceedingly well in their field. It is thus essential for them to schedule their time in a way that they do not only get time for their usual work but also for doing something different/ new that can bring them recognition.

Quick Tips for Efficient Time Management: Prepare a to-do list. Finish the important tasks first. Concentrate solely on the task at hand Learn to say 'no' .Keep your phone aside as you begin your work. Sleep for 7-8 hours a day. Have a healthy diet. Exercise regularly

Conclusion: It might appear simple but managing time efficiently call for great qualities in an individual. There is a lot that goes into it. You must stay disciplined and constantly remind yourself as to why it is important for you to accomplish your tasks in a timely manner.

MONEY V/S SUCCESS

M DEEPIKA

B.Com Comp Appl Ist Year

It is the 21st century and we are living in a materialistic world. A world where man without money is nothing. Our society is so obsessed with the idea of money. They have created a mindset to measure some one's success in terms of money. But success is actually much more than money. Success is a satisfaction which can be achieved by the combination of struggle and keen passion. Money is not everything but on the other hand money is something. We need money for our basic necessities, for career and education, for making our dreams come true. But there is always a difference between need and greed and one must not be money minded. There is nothing wrong with wanting stuff, status, wealth, comfort, luxury or acclaim. It's a mistake to assume that money can pave the way to happiness and fulfillment. Money is what makes our life happening but success is what makes us happy. Technically, money can be a medium of exchange, a unit of account, a store of value and sometimes a medium of deferred payment. But success is the achievement of something desired or planned. Success is accomplishment of an aim or a purpose. Money alone can be a motivator. Success is not how much money one can make but how much struggle one can do to achieve it. Money can be precious but can never be a priority. Money can be a direction but success is the final destination.

Now-a-days people work like machines just to earn more money from more than one source and they feel that they can get everything with money. In trying to earn money they miss small and precious pleasures that life offers to humans. There is no end to that want of earning. And at a peak stage, they feel that they are the only persons responsible for their huge success. But it is sad that at that stage most of the people forget taking care of their parents and other family members, supporters, and friends who made them strong to be in that position and overcome the difficulties that life poses them. There is a saying "Money makes many things" which may be good or bad depending on how we use it. Now, people earn lakhs of salary per month. Are they happy with that money? No, because they miss something, something which money cannot buy. Something which they cannot have by just working like a machine i.e., they miss the feel of being alive and spend the quality time with family. How much money should a person earn in his life? It is enough if he earns to satisfy the basic needs of the family and education and future of the children. But people wish to have a lavish and luxurious life. With this aim they work like slaves and become slaves of money. At the end, they realise that they couldn't take even a single rupee with them. The great Alexander is the best example for this. This is the reality of life. Depending on how you use money can either free you or enslave you. So, let's spend money wisely by donating some to the needy. With this perspective, if a person earns there will be no regrets due to lack of money. And we can spend time with our beloved parents who gave us such a wonderful life and this world. Money is only something that we need but not everything in life.

THE ROLE OF INDIAN WOMEN

T NANDITA

B.Com Gen Ist Year(E/M)

Women are an integral part of human society. But for a woman, there couldn't have been any man. She is the mother of mankind. Despite holding such an important and unquestionable position, role of women has been defined by men over millennia. Our Vedas tell us that women held an important place in ancient culture. No ritual was ever complete without the presence of a woman by her man's side. All our gods are worshipped alongside their heavenly consorts. There is no dichotomy there. No one questions this. The staunchest of male chauvinist reverentially bows his head to Goddess Lakshmi, or Durga. It is not considered a sign of weakness to bow to female deities.

The role of woman in India today has been formed by traditions. The nature and role of women in the society is presented by great heterogeneity, divergence and multiple paradoxical appearing phenomena as India itself. In order to remedy these conflicts, women have to play an active role in the society. While travelling through India, we will notice that we cannot elude ourselves from a spiritual omnipresence. The principle of 'being' forms this country far too much and play a crucial role at every level of human existence. In order to understand her role in modern times, one must look to the past. It is important to recall that the femininity is seen as a creative manifestation of the cosmic principle. The devotion towards the superior and also towards the family and the willingness to sacrifice, forms the existence of women in India at all societal levels in all periods. Unfortunately today woman is discriminated at all levels. Surprisingly, Indian society considers women as an embodiment of love and kindness. She is also considered as Creator and Destroyer (all powerful). The same society which is patriarchal subjects her to oppression and humiliation in political, social and economical aspects of life. "There is a need for women in modern India to be aware of their strength and their potential. They have to oppose any thing that is meant for their suppression. In order to do this they must be educated and made economically independent. They have to assert themselves and must change the social frame work in order to stand up for the goals and values, which are important for them. The turning point in India can only be achieved through active participation of women in national movements in which education must precede. Education and freedom, as well as its acceptance by the male side would arrange a new self-confidence, a newly defined image. She can then no longer let herself be subordinated, but operates on equal height with men in the society. Man and woman are still trying to find their place in a society which balances between spiritual tradition and market based modernity. Woman is and will remain a source of strength and love. She always remains the embodiment of the values of Dharma.

Today at the dawn of the 21st century the women across the world are placed at a position of advantage. They are literally on the move. They are paying heed to their inner voice. They are no longer interested in hollow jargon and jingoism. They are finding their individual and collective voice. They are aligned with their conscience, moving ahead with purposeful strides.

NEW TRENDS IN COMPUTER SCIENCE

G K PRADEEP KUMAR
LEC IN COMP SCIENCE

Computer Technology is changing and upgrading at a fast level and today's IT world is the need of the hour to know the changes which are occurring in our world. Some of the latest developments are mentioned below in computer technology.

Wireless charging : Place a laptop on a table, and it'll automatically start charging. No wires needed and no need to carry a power brick. That's how Intel views wireless charging for laptops, which could become a reality next year. Intel wants to make wireless chargers as easy to find as a Wi-Fi signal, and wants to bring the technology to cafes, restaurants, airports and other public places. So laptops can be recharged without power adapters. The power flow will initially be limited, enough to wirelessly recharge ultra portables and hybrids. Plans call for increased power output to recharge mainstream laptops. But getting the technology to public places and entertainment spots could take some years to realize it.

Beam the image, Scotty : It may also become possible to connect laptops wirelessly to displays, which could eliminate expensive HDMI or Display Port display cables. A wireless display will start working as soon as a laptop is within range. Intel envisions a laptop ultimately being able to connect to multiple wireless monitors, which could be useful in classrooms or meetings. One laptop will be able to stream to monitors on multiple desks. Intel is pushing the initial idea through a "smart dock" that connects a laptop to a wireless monitor. Wireless displays will gain momentum with the growing adoption of WiGig, a faster version of Wi-Fi that can handle wireless 4K video streams without any lag. In addition to Intel, Qualcomm will bring WiGig to smart phones and tablets next year, so users will be able to stream Netflix directly from a smart phone or tablet to a wireless TV. Display makers will also build WiGig technologies into monitors and TVs in the coming years.

Biometric sensors : Soon, your body could log you into an e-mail account. By the end of this year, Intel will be providing software so that users can log in to websites via biometric authentication. Biometric authentication is relatively reliable and secure, and users won't have to remember dozens of passwords for different sites. Apple already uses biometric authentication to authorize credit card payments through its Apple Pay service, and Intel wants to bring a similar concept to PCs. Expect the fingerprint reader to become more useful starting next year.

Creative desktops : From its origin as a dull white box, the desktop has become a hub of creativity and imagination, with technologies like depth sensing cameras and 3D printing spinning off a variety of innovations. Dell has developed a "smart desk," with an all-in-one PC beaming a virtual keyboard onto a desk on which users can type. It's an interesting concept, but a proper keyboard may be a better idea

SAVE WATER AND SAVE LIFE

SURAYYA JABEEN

ASST PROF IN PHYSICS

Water covers 70% of Earth's surface. But in that only 3% of water is clean and suitable for human consumption. Water has a very important role to play in our daily life. According to a survey, the average family of four members, uses 450 litre of water per day, 1,64,000 litres of water per year. If it is continued in future we are going to face water wars. To avoid this we have to save water for the coming generations. Some Important Tips to Save Water at Home : . Turn off the tap when you brush your teeth which can save 6 litres of water per minute. . Place a cistern displacement device in your toilet cistern to reduce the volume of water used in each flush. . Take a shorter shower. Shower can use any thing between 6 and 45 litres per minute. Fix a dripping tap. A dripping tap can save 15 litres of water a day or 5,500 litres of water a year. . Install a water butt to your drain pipe and use the water collected to water your plants, wash your windows or cars. . Water your garden with a watering can rather than a house pipe. A hosepipe uses 1,000 liters of water an hour. Watering the plants in the early morning and late afternoon will reduce evaporation and also save water. Repair dripping faucets by replacing washers. If your faucet is dripping at the rate of one drop per second, you can expect to waste 2,700 gallons per year which will add to the cost of water and sewer. Invest in water-efficient goods when you need to replace household products. You can now buy water – efficient shower heads, taps, toilets, washing machines, dish washers and many other water saving products. . Verify that your home is leak-free, because many homes have hidden water leaks. Read your meter before and after a two-hour period when no water is being used. If the meter does not read exactly the same, there is a leak. When adjusting water temperature, instead of turning water flow up, try turning it down. If the water is too hot or cold, turn the offender down rather than increasing water flow to balance the temperatures. So please.....save water and save life. And save water, secure your future.

Tips to save water

To save water, this is a good way to plant dry resistant plants.

- To save water leakage, pipelines and tubes should be properly connected, which protects approximately 20 gallons of water per day.
  - To wash the car, use a bucket and mug instead of pipes, which can save 150 gallons of water each.
  - Make a blocker for the speed of the shower, which will save your water.
  - Use a fully loaded washing machine and dishes machine, which can save 300 to 800 gallons of water per month.
  - To save more water per day, use less water during toilets. The collection of rain water is a good remedy for defecation, it provides water to the gardens so that clean water can be saved for drinking and cooking purposes
-

QUALITIES OF A GOOD STUDENT

JUVERIA NAAZ
B.Sc Ist Year E/M

Historically the term student refers to anyone who learns something. However, the recent definition of a student is that anyone who attends a school, college or university. Based on personal experience and research, I list down the qualities of a good student.

1. Attitude : Basically, a good student should possess the ability and willingness to learn new subjects even the subjects that would not interest you.

2. Academic skills : Acquiring academic skills is the most important quality of a good student. Ability to read comprehensively, to write effectively, to speak fluently, and to communicate clearly are the key areas in which a good student must be proficient.

3. Ability : A good student should have the ability to apply the results of his or her learning to achieve the desired goals in a creative way.

4. Perceptiveness : How well a student can interpret and perceive meanings from a conversation greatly determine the quality of a good student. A good student always perceives right meaning from conversations, but an average student often misunderstands the original thoughts of a speaker or writer and derives a wrong conclusion.

5. Self discipline : Discipline in managing the time is an important factor that every good student must possess. Often, delaying the tasks, such as writing assignments, reading text books, etc. may negatively impact the ability of a student to deliver the goods.

6. Understanding rather than memorizing concepts: A lot of surveys suggest that students must understand the concepts rather than just memorize them. The memorized facts and theories will stay in students memory until they leave the school, college or university. Once out of school, the student will totally forget the core concepts that they have learned. A good student always understands instead of memorizing the concepts.

7. Behavior: A student should have to know how to behave with his or her mates, teachers, parents and elders.

WHAT PIECE OF ART IS MAN!

S.SHIVA SHANKAR
LECTURER IN ENGLISH

Shakespeare speaks of life, thus-
Before you Speak, Listen
Before you Write, Think
Before you Spend, Earn
Before you Pray, Forgive
Before you Hurt, Feel
Before you Hate, Love
Before you Quit, Try
And
Before you Die, Live
Aren't these
Sum up essence of Character called "Man".

A THORNY ROSE

Ayesha Reshma BA HEP U/M Ist Year

Our life is like a rose surrounded by thorns
Not perfect, but always beautiful
The thorns represent the hardships in our lives.
The delicate red petals represent the fun and beautiful things in our lives.
For a young rose the petals hug around the seed
So like are the family and friends who protect, love, and care for us.

A TEACHER

Neha Taskeen B Sc BZC E/M I Year

A teacher introduces us to a new vision of life,
to make us as sharp as a knife.

Someone who gives us a new sight,
to make us reach the greatest height,
to give us the greatest flight.

So a teacher
makes a human being
the most intelligent and
respectable creature.

MY COLLEGE

Sana Tabassum BA HEP U/M II Year

A life full of desires,
A body filled with the mighty fire,
Fire not to hurt, not to burn,
The fire was just to learn & learn.
I needed a place to set this fire free,
My spirits were high like a eucalyptus tree,
I found a place which made me fly higher,
My college was the destination for my burning desire.
My thoughts were shaky, I was not that strong,
I was confused whether I was right or wrong,
I needed guidance for this shaky stuff,
My college provided it in the form of gentle puffs.
Not just for academics, my college was the best,
But the approach it took separated it from the rest,
Not just as a student, but I grew like an intellectual,
My thoughts were clear now, as a strong individual.
A credit to be given, a credit to be accepted,
My college is a place, indeed to be respected ,
For the ups and downs that I got fed,
I owe my college a warm embrace.

NTR COLLEGE

Sumayya Begum B Sc BZC E/M IYear

NTR College is a name,
Pride and fame of Mahabubnagar ,
It is a school of our dreams,
Where knowledge flows like a stream.
It has a lofty message that leads children to right path.
The teachers are like mums and dads,
they look after us as their girls and lads.
The principal is like a reverend mother.
Who praises the right and punishes the wrong ,
We pray to god to take it to the top,
And show the world it will never stop. When you look East or West,
"You will find NTR College is the Best".

మాకెక్కడివి....?

భోగిమంటలు భోగభాగ్యాలు
మాకెక్కడివి....?
నిప్పుల కొలిమిలో పొద్దస్తమానం
దేహం కమిలిపోయి
ఆకలిమంటలు చల్లారడం తప్ప ...!
పసందైన పొంగళ్ళు పరమాన్నాలు
మా కెక్కడివి ...?
చితికిన బతుకులో
ఇంత రొట్టె ముక్క దొరికితే
అదే పరమాన్నం మాకు ...!
హరిదాసు కీర్తనలు, గంగిరెద్దుల విన్యాసాలు
మా కెక్కడివి ...?
పిడస గట్టిన పేగుల ఆకలి కేకలు
ఓంటితాడుపై బతుకు విన్యాసాలు తప్ప ...!
వాకిట్లో సప్త వర్ణాల రంగవల్లులు
మాకెక్కడివి ...?
కసాయి కరువు ధాటికి
కనుమరుగైన గొడ్డు గోడల
ఆనవాలుగా మిగిలిన
గుంజల వెక్కిరింతలు తప్ప ...!
సిరి సంపదలు ధన్యపురాశులు
మాకెక్కడివి ...?
దగాపడ్డ పొలాలు అన్నదాత ఉసురు దీసిన
పురుగు మందు డబ్బాలు తప్ప ...!
కొత్త వస్త్రాల హెయలు
పట్టు వస్త్రాల కాంతులు మాకెక్కడివి ...?
దేహాన్ని వెక్కిరించే పరదారంధ్రాలు
చినిగిన అతుకుల బొంతలు తప్ప ...!
రంగురంగుల గాలిపటాలు మాకెక్కడివి ...?
తెలవారని బతుకుల్లో తెగిపోయిన గాలిపటంలా
బజారులోం బతుకు వేలాడటం తప్ప
-విరలాపురం పుష్పలత
తెలుగు విభాగాధిపతి

ఆమె ఇప్పుడో ప్యాషన్ ఐకాన్

నేనిప్పుడో ప్యాషన్ ఐకాన్ ను
కాసులు రాల్చే / బ్రాండ్ అంబాసిడర్ ని...!
కొలతల పేరుతో కోట్లు గడించే
దోపిడీ విన్యాసాలు ఒక వైపు...
మాంసపు ముద్దల్ని వేటాడే
మృగాళౌక వైపు...
వ్యాపార వస్తువుని జేసి
రేటింగ్ పెంచుకునే రేసుగుఱ్ఱాలు
బిలియన్ లలో దూసుకు పోతున్నారు...
ఔను నేనిప్పుడు ప్యాషన్ ఐకాన్ ను
కాసులు రాల్చే బ్రాండ్ అంబాసిడర్ ని...!
మా అయ్యనన్ను ఎదమీద కుంపటంటాడు...
కట్టుకున్నోడు
పిల్లల్ని గనే యంత్రాన్ని జేసిండు
ఇంటా బయట చెమటోడ్చినా
నా కష్టం నిత్యం దోపిడీ చేయబడుతూనే ఉంది...!
నేనిప్పుడో ప్యాషన్ ఐకాన్ ను
శ్రమదోపిడి నిత్యం నాతోనే మొదలు...!
మాధ నమ్మకల పేరుతో
సిడికి కట్టి ఊరేగించారు...
బస్పినిని చేసి
అంగాంగాన్ని దోచుకుంటున్నారు...
నేనిప్పుడో ప్యాషన్ ఐకాన్ ను
చుట్టూ చీకటి ఇంకా మిగిలే ఉంది...!
నా ఆహారం మీద
అలోచనల మీద
అజమాయిషీ నడుస్తుంటే
స్వతంత్ర దేశంలో
బానిస బతుకు వెల్లడిస్తున్న దైన్యంనాది
ఔను నేనిప్పుడో ప్యాషన్ ఐకాన్ ను
స్వతంత్ర దేశంలో కట్టుబానిసను...!
-విరలాపురం పుష్పలత, తెలుగు విభాగాధిపతి

సానిటరీ పాడ్స్

కంటికింపుగా కనపడినా
లోపల కల్లోల కడలియె...!
కడుపులోన పేరు మెలిపెట్టి తిప్పుతుంటే
పైనపానం పైనే పోతున్నట్టుంటది...!
అంతవరకు
లేడిపిల్లల గంతులేసినా
ఒంట్లోని సత్తువంతా
ఎవరో గుంజేసుక పోయినట్లు
ఒక్కసారిగా శరీరం పానమున్న పీనుగైతది...!
ఆధారం లేనిదే నడుము వాలదు
పరుపులో ఉన్నా మెలకువే
నిద్ర పట్టామా తడి లేపి కూర్చోబెడతది...
కళ్లలోని బాధను
మనసులోకి ఒంపేసుకుని
చేయూత నిచ్చే
మనసున్న మనుషులు కావాలి...!
అదో సహజప్రక్రియే కానీ
నలుగురితో పంచుకోవడానికి
నామోషీగా ఫీలైతరు...
బాధ శరీరాన్ని నులిపేస్తున్న
పెదవిమాటున దాచేసి
చిరునవ్వు అతికించుకొని
సాగిపోయే మగువలోవైపు...!
అత్మగౌరవాన్ని కాపాడే
ఇంత గుడ్డముక్కకు నోచుకోక
వీధులంతా కలియ తిరిగే
అతివలున్న దేశం నాది...!
ఊదరగొట్టే పథకాలకన్నా
మహిళల అత్మగౌరవాన్ని కాపాడే
సానిటరీ పాడ్స్ కావాలిప్పుడు...!
-విరలాపురం పుష్పలత
తెలుగు విభాగాధిపతి

తెలుగు భాష

మేడిచర్ల హరినాగభూషణం

తెలుగు ఉపన్యాసకులు
ఏభాష యెప్పుడు నెల్ల కాలములందు
నిత్యమై నిఖిలమై నిలిచియుండు
నేభాష యెప్పుడు నెల్ల హృదయముల
చిరునవ్వు లొలుకుచు చిందు వేయు
నేనీభాష యెప్పుడు నెల్ల గృహములందు
నమ్మ భాషగా నుండి యలరు చుండు
నేభాష యెప్పుడు నెల్ల వేళల యందు
వల్లెవేయుచు నుండు బాలలెప్పుడు
నట్టి తెలుగు భాషయె గొప్పయవని యందు
నట్టి భాషనే పలికెద ననుదినంబు
నట్టి భాషనే జుర్రెద నమృతమనుచు
నట్టి భాషనే ప్రేమింతు నహరహంబు

1

అదికవీంద్రుని యచ్చ తెలుగు భాష
తిక్కన్న కలమందు తేనెలొలికె
ఎర్రన్న వర్షన లెనలేని మనభాష
పాల్కురికి కలమందు పాలపొంగు
శ్రీనాథు సీసాల సిరులైన మనభాష
పోతన శబ్దాల పోతబోసె
కృష్ణరాయల చేత కీర్తి గాంచిన భాష
అష్టదిగ్గజముల యశము నిలిపె
అన్నమయ్య నోట వెన్నెలై విరిసెను
జాన పదుల మాట జాను తెనుగు
కందుకూరిగిడుగు కవిరాజు గురజాడ
సేవజేసిరయ్య శిష్టకవులు

అమ్మ

సృష్టికి రూపం అమ్మ
ప్రతి సృష్టికి మూలం అమ్మ
అనంతమైనది... అమ్మ ప్రేమ
అమ్మనెందుకలా వేధిస్తావ్
అన్నం పెట్టనంటూ బాధిస్తావ్
అస్తులు... అంతస్తులు ఉన్ననాడు కాదు
అమ్మ ఉన్ననాడు అనందం ఉంటుంది
అందమైన కావ్యం అమ్మ
మనందరికీ ఆదిగురువు అమ్మ

ఆకాశంలో సగమంటారు
అడుగడుగునా అవమానిస్తారు
క్షణం క్షణం గాయపరుస్తారు
ఇంటికి దీపం ఇల్లాలంటారు
ఆడపిల్ల.... ఆ.. డ.. పిల్లే కానీ
ఈడ పిల్లకాదంటారు
సమాజం మారాలా ! మనం మారాలా ?
మనమే సమాజం..... సమాజమే మనం
SHE ని గౌరవిద్దాం
SHE టీమ్స్ అవసరాన్ని తగ్గిద్దాం
యం. సునీత
తెలుగు అధ్యాపకులు

“ఆత్మ విశ్వాసం”

కొండలని పిండి చేసే సమయం రానీ
కష్టాలన్నీ కట్టకట్టుకుని ఒకే సారి రానీ
లక్ష సార్లు గుండెలు పగలనీ
ప్రపంచమే నిన్ను ఒంటరి చేయనీ
మరణమే నీ ముందు నిలబడనీ
మిత్రమా ఓ మిత్రమా, బెదరకు, అదరకు, భయపడకు
నేనున్నాను, నీతో చితిలో కాలేదాక వస్తాను
అదే నేను నీ ఆయుధాన్ని, నీ నేస్తాన్ని
“నీ ఆత్మ విశ్వాసాన్నీ” నీతో నేను, నాతో నువ్వు
కలిసి జీవిద్దాం, కలకాలం నిలిచిపోదాం

“నీ జన్మ కర్త”

నవమాసాలు మోసేది అమ్మ
పురిటి భాధను మర్చి నీకు జన్మ నిచ్చేది అమ్మ
నిన్ను నవ్వలలో నింపేది అమ్మ
నీతోడై నీడలాగా దీవించే ఉంటుంది అమ్మ
అమ్మ లేని ఇల్లు
దేవత లేని గుడి వంటిది
అందుకే అమ్మను మరవకు
అమ్మ ప్రేమను మరవకు
మరపురాని ఆ మాతృమూర్తి ఈసృష్టికి
చిరస్మరణీయమైన అద్భుతం”

పి. విజయలక్ష్మి

(అర్ధశాస్త్ర అధ్యాపకులు)

గురువు-గొప్పతనం

అక్షరాలు దిద్దిస్తున్నప్పుడు తెలియలేదు
నాజీవితాన్ని మలుపు తిప్పుతున్నారని
కోపగించుకున్నప్పుడు తెలియలేదు

నైబాద

శ్మతను పెంచుతున్నారని
చేతిమీద కొట్టినప్పుడు తెలియలేదు
నాచేతికి పదును పెడుతున్నారని
ప్రశ్నలడిగి నపుడు తెలియలేదు
ప్రపంచాన్ని పరిచయం చేస్తున్నారని
పరీక్ష పెడుతున్నప్పుడు తెలియలేదు
నాఆత్మ విశ్వాసాన్ని పరీక్షిస్తున్నారని
మార్కులిస్తున్నప్పుడు తెలియలేదు
నాలో సామర్థ్యాన్ని నింపుతున్నారని
ఈక్షణం తెలుస్తుంది... నాలో
ఒక విశాల ప్రపంచాన్ని సృష్టిస్తున్నారని
నాలోని “అజ్ఞానం అనే అంధకారాన్ని తొలగించి విశిష్ట “జ్ఞానం”
అనే దివ్యకాంతులను అందించిన గురువులకు పాదాభివందనం

-T. Sarala Devi
Lecturer in Political Science

అన్న

అమ్మలోని మొదటి అక్షరం
నాన్నలోని రెండవ అక్షరం అన్న
బాధ్యతకు మారుపేరు అన్న
అమ్మ, నాన్న తర్వాత కుటుంబ భారాన్ని
మోసేది అన్న
తన తోబుట్టువులకు ఆదర్శం అన్న
త్యాగానికి ప్రతిరూపం అన్న

-T. Sarala Devi
Lecturer in Political Science

వర్తమానంలో Cell Phones

లాభాలు: Cell phones వలన మనకు ఎన్నో లాభాలు ఉన్నాయి. మనం కొత్త Technology తోని అనేక విషయాలు తెలుసుకోవచ్చు. మనం వాటిని చూసి నేర్చుకోవచ్చు. Phone వలన మనం ఎక్కడ ఉన్నామో తెలుసుకోవచ్చు. Phoneలో Internet ఉండటం వలన Photos, E-mails, Online shopping, Tickets booking, WhatsApp, Facebook, Twitter, Share it, Train timings, Bus timings, Best hotels, Best tourist places, ఇవన్నీ కూడా తెలుసుకోవచ్చు. Phone లో విద్యా విషయాలకు సంబంధించిన పాఠాలను నేర్చుకొని జ్ఞానాన్ని సంపాదించవచ్చు.

Android App ఉండటం వలన Touch తోనే Phone వినియోగించుకోవచ్చు. ఇతర దేశాలలో ఉన్న వారితో కూడా skype ముఖా ముఖీ సంభాషించుకోవచ్చు. On-line ద్వారా ఇతర కోర్సులు నేర్చుకోవడం ద్వారా ఉపాధి అవకాశాలు మెండుగా ఉన్నాయి.

You-tube, Google వలన మనకు తెలియని విషయాలను తెలుసుకోవచ్చు. వైద్య రంగంలోనూ, మార్కెటింగ్ రంగంలోనూ, Scientific రంగంలోనూ తెలియని విషయాలను తెలుసుకోవచ్చు.

నష్టాలు: Phone వలన మనకు తెలియని వారితో సంభాషించు కోవడం కొన్ని సార్లు కోరి కష్టాలను తెచ్చుకోవడమే. Phone ద్వారా Trap చేయడం లాంటివి జరగవచ్చు. Facebook, Twitter లో అవసరం లేని విషయాలను ఆసక్తి చూపడం యువత చెడు దారి పడుతుంది.

Phone వాడటం ఎక్కువగా ఉంటే వినికీడి లోపం, Eye sight, నరాల బలహీనత, మైగ్రేన్ తలనొప్పి మాత్రమే కాకుండా Radiation వలన అనారోగ్యం పాలవుతాము. ముఖ్యంగా చిన్న పిల్లలు, యువత Games, ఎక్కువగా ఆడకుండా చూసుకోవాలి. పబ్-జీ Game లాంటివి ఆడటం వలన యువత వ్యసన పరులై మానసికంగా కృంగిపోయి ఆత్మహత్యలు, చేసుకోవడమే కాకుండా హత్యా ప్రయత్నం కూడా చేస్తున్నారు. Phone వాడకం ఎక్కువగా ఉంటే పిల్లల్లో ఎదుగుదల లోపం, మానసిక పరివర్తనలో లోపం వస్తుంది. అలాగే Brain Tumor వచ్చే అవకాశాలు మెండుగా ఉంటాయి.

Selfie లపై మోజుతో తమను తాము మరిచి పోయి ప్రాణాలు కోల్పోతున్నారు. Ex:- Train వస్తున్నప్పుడు నిలబడి selfie తీసుకోవడం. సముద్రపు అలలు వచ్చిన పుడు selfie తీసుకోవడం.

Tower పై నిలబడి selfie తీసుకోవడం. ఏనుగు దగ్గర నిలబడి selfie తీసుకోవడం.

డ్రగ్స్ ని Phone ద్వారా code చేసి ఎగుమతి, దిగుమతి చేసుకుంటారు. దీని వలన యువత చెడు మార్గంలో వెళ్తున్నారు.

Conclusion: Technology ని వాడుకోవాలి కాని అది మనకు, మన ప్రకృతి నున్న వారికి ఉపయోగ పడాలి. కాని జీవితాలు నాశనం కావద్దు.

-R. Rajani
Lecturer in Physics

జీవించు

అత్మ స్మైర్యం కలిగి ఉన్న వ్యక్తి
అందరిలో ఆదరణపొందుతాడు
కాల గమనం తెలిసిన వ్యక్తి
కాలాని కనుగుణంగా నడుస్తాడు
కర్తవ్యం తెలిసిన మనిషి
కార్యాన్ని నెరవేరుస్తాడు
గుణ గణాలు తెలిసిన వ్యక్తి
గౌరవం పొందుతాడు
బాధ్యత కూడిన వ్యక్తి
బంధుత్వం బలపరచుకుంటాడు
బలహీనతకు లోనయిన వ్యక్తి
బానిసత్వానికి గురి అవుతాడు
నలుగురిని గౌరవించే వ్యక్తి
నలుగురిలో కీర్తిని పొందుతాడు
దేశభక్తి కలిగిన మనిషి
దేశాన్ని కాపాడుతాడు
మానవత్వం కలిగిన వాడు
మనిషిగా జీవించ గలుగుతాడు
మార్పు చేర్పులకు మనిషి కారణం అయితే
మానవత్వమునకు మించిన మార్పు ఉండదు
బానిసత్వానికి మించిని బరువు కన్నా
బాధ్యత కలిగిన బలం మిన్న
రంగులు అద్దిన రూపం కన్నా
ఏ రంగు లేని మనస్సు గొప్పది
మనిషికి ఉన్న ఆస్తుల కన్నా
ఏ ఆస్తులు లేని మానవత్వం మిన్న

-B. Rohini

BSc(MPC) E/M IInd year

17033030441009

ఓ మనిషి...

ఓ మనిషి...

ఎన్నో పుణ్యాలు చేస్తే కానీ మనిషి జన్మ పొందలేం అంటారు...

కానీ నువ్వెందుకు జన్మ పొందాక చెయ్యరాని పాపాలన్నీ చేస్తున్నావు...

నిన్ను కని పెంచిన తల్లిదండ్రులను ఎక్కడో ఆశ్రమంలో వదిలేస్తావు...

కానీ నీకేం చెయ్యని రాతి బొమ్మలను ఎందుకు పూజిస్తావు...

నీకు అవసరమైతే మనిషికి మనిషి సాయం అంటావు...

కానీ నీ మానవత్వాన్ని ఎందుకు నీలోనే సమాధి చేస్తావు...

నీ కష్టాల్లో అందరినీ నీకు సాయం చేయమంటావు...

కానీ నువ్వెందుకు వాళ్ళ కష్టాన్ని నాకెందుకులే అనుకుంటావు...

ఓ మనిషి... మనిషిగా జీవించు-మనవ త్యాని బ్రతికించు.

-G. Hamsakala

B.Sc (MPC) IInd year

17033030441011

జై జవాన్

దేహాలను దేశానికి కానుకగా ఇచ్చి
జనినికి జ్యేష్ఠ పుత్రులై పీఠంపై ఉన్నా
తన తల్లికి మాత్రం దత్త పుత్రులైనారు
మమతల లోగిలిలో మనసు నిలపక
మరుభూమికి పయనమయ్యారు
కన్న తల్లులకు కన్న పేగులు మెలి పెట్టున్నా
కర్మ భూమికి బిడ్డలనే బహుమతి చేశారు
సహచరితో జీవితం సన్నగిల్లినా
దేశ సమస్యలో బందీల బలపరిచారు
సైనికుల రక్తపు మడుగుల ధార
స్వీచ్ఛా గమ్యానికి ధైర్యపు బాటలు వేసింది
చావు బతుకుల
పద్మవ్యూహంలో
మరో ఆభిమన్యులు మీరు
మరు భూమి మరణ
మృదంగపు తలపు
స్వప్నంలోనూ రానివ్వనీ
వీరులారా
మీ త్యాగం సమరం అజరామరం
మీకిదే మా సలాం
జై జవాన్ ! జై జై జవాన్ !!

-శిరీష

ఎం.పి.సి.యస్, III year

మొగ్గలు

- 1) ఓర్పుతో ఓటమికి ఎదురు నిలిచితేనే
గెలుపు నీ వశం ఆవుతుంది
ఓర్పుతోనే ఓటమిని జయించవచ్చు.
- 2) చిన్న చిన్న సమస్యలకు భయపడి
మన లక్ష్యాన్ని దూరం చేసుకోవద్దు
సమస్యలకు జంకితే గెలుపు దూరమౌతుంది.
- 3) మన స్వార్థం మాత్రమే చూసుకుంటే
మనకున్న బంధాలు దూరం ఆవుతాయి
స్వార్థం బంధాలను దూరం జేస్తుంది.
- 4) కలలకి రూపం ఉండకపోవచ్చు కానీ
కన్నీటికి మాత్రం కారణం ఉంటుంది
కారణం లేకుండా కన్నీరు రాదు.
- 5) అలసినా కండ్లకు విశ్రాంతి ఎంత అవసరమో
బాధలో ఉన్నవారికి ఓదార్పు అంతే అవసరం
ఓదార్పు బాధను దూరం జేస్తుంది.
- 6) ఇప్పుడు చీకటి గురించి ఆలోచిస్తే
రేపు వచ్చే వెలుగును చూడలేము
చీకటిని తొలగించాలంటే వెలుగు అవసరం.
- 7) నా కలలన్ని కన్నీరుగా మారి
కొవ్వొత్తిలా కరిగిపోతున్నాయి
దుఃఖం కలలను పూడ్చే బావి.

రిసంతోషం మేఘంలా అప్పుడప్పుడు వస్తే

బాధ నన్ను వదలని నీడలా మారింది

కలల సంతోషం కన్నీరులా బాధ

ఎ.హేమలత

B.Com (G) T/M, IIIrd year

NTR Govt. Degree

College for Womens

పగటిచుక్క నాన్న

.....

నాన్నంటే ..నలుదిక్కుల వెలిగే దివిటి
కాళ్ళకు పొద్దును గట్టుకొని
సంసారాన్ని రున్నే
పగటి చుక్క

మోత్యదొప్పల తైదంబలై
తనువులను తడిమే
ఆత్మీయనేస్తం నాన్న

ఎన్ని రాత్రులను
తన కనురెప్పల మీద ఎత్తి దించాడో
కండ్లకింది తడి
గొంతుకు ఉరితాడైనా
మన కలలకు పూసే పువ్వుతాడు

నాన్న..నువ్వు ఆవేశంగా
మాటలరాళ్లు నాపై విసురుతుంటే
అవే నా జీవితానికి
ఎదిగే మెట్టైతవనుకోలేదు...
కాపొల్ల సేండ్ల కాడ జీతముండి అల్లిన
జానపదాలన్ని దెచ్చి నా ఒళ్లై వొస్తుంటే
ఎర్మలేకపోయే ..నాన్న
నా కవిత్యానికి కండ్లయి బాట జూపుతాయని...
అరిగిన నీ కాళ్ళ తోళ్ల చెప్పులకు
ఎన్ని ముండ్లుదాయో ...
రెండెక్కువే నీ గుండెకు గుచ్చుకున్న
శెల్లల మూటగట్టి
గుడిసె గూటానికి తగిలిచ్చేటోదు...

ఎతలన్ని పచ్చబొట్లయి
నీ తనువంత పొడిసినా
నవ్వుల పొద్దునే
రాత్రి ఇంటికి తెస్తుంటివి...
నీ కన్నీళ్లను కాపురంల పారబోయడం
ఎప్పుడు ఎరగలేదు నాన్న..కాని
గుడిసెల దండెం ఎనుక
తడిఆరని తువాలొక్కటి
ఎప్పుడు ఆరబెట్టుకుంటుండేది...
నాన్నంటే తన కలలను కాల్చుకొని
కన్నబిడ్డల స్వప్నాలను నెరవేర్చేటోడు
బతుకంత ఊడిగం జేసినా
త్యాగనంత తల్లికిచ్చే నిత్యకూలి ..నాన్న

బోల యాదయ్య

తెలుగు అధ్యాపకులు

పదాల తోటమాలి

.....

తన మదిని తాను
తగులబెట్టుకుంటే కాని
అగ్నిపునితమై అక్షరాలు
కాగితంపై కాలు మోపవు
చీకటి గదిలో తానుండి
జగతికి వెలుగై ఉదయిస్తడు
అక్షరాలను తన గుండెనెత్తిన
గండదీపంల ఎత్తుకొని
చీకటి గుడిసెలోకి
చితికిన వాడలోకి
నిత్యం చొచ్చుకపోయే
అలుపెరుగని బాటసారి అతను
కాలం చూపులో
కదిలే కిరణం అతను
చలనం లేని బతుకులో
చరణమై సాగే పాట అతను
పదాల పెద్దలు దుస్మిపోకుండ
చెదిరిపోతున్న చెరిత్రను
ఊరురా నిలబెట్టే పెద్దమేస్త్రీ అతను
జనహృదయాలు కాలెకొద్ది
రగిలే రవ్వలను కలం సిరాలో నింపి
సమాజ అసమానతలపై
అలుకువూత పూసే
పదాల తోటమాలి
కరిగే కాలంతో పాటు నీవు ఒరిగినా
సాహితీ చరిత్రలో నీవు చరితార్జుడవు
నీ అక్షరాలు నిత్య మల్లెల పరిమళాలు
-బోల యాదయ్య
తెలుగు అధ్యాపకులు

మొగ్గలు

- 1) కష్టపడి కొండలు ఎక్కితేనే
అందమైన దృశ్యాన్ని చూడగలం
కష్టం అందమైన ప్రపంచాన్ని చూయిస్తుంది.
- 2) మనలో సాధించాలనే తపన పట్టదల ఉంటే
జీవితంలో సాధించలేనిది ఏదీ ఉండదు
కృషి పట్టదలే లక్ష్యం దరి చేర్చుతుంది.
- 3) సమయం అయినా జీవితం అయినా
అవి ఉన్నప్పుడు వాటి విలువ తెలియదు
కాలమైన జీవితమైన కరిగితే మళ్ళీరాదు.
- 4) ప్రపంచంలో ప్రతి వస్తువులో కల్తి ఉంది కాని
రైతు పండించే పంటలో కల్తి ఉండదు
మట్టిలోంచి మనకు మెతుకులిస్తడు రైతు.

పేరు: జి.కృష్ణవేణి
బి.కాం మూడవ సంవత్సరం

ఆడపిల్ల

కళల తోటలో విహరిస్తున్న సీతాకోకచిలుకలా
వాస్తవంలో మొహానికి నవ్వులు అద్దిన ఆటబొమ్మలా

లోకం మొత్తం నాదే అయినప్పటికీ
సర్వాధికరణం లేనట్లుగా

భూమాత ప్రతిరూపం ఆడపిల్ల
భూమిపై భారం ఆడపిల్ల

ప్రతిభలకు ముందు అడుగులు ఆడపిల్ల
కాని అణచివేతకు బానిస ఆడపిల్ల

ప్రేమ బంధుత్వాలకు చిగురిస్తున్న కొమ్మలా
ఆడపిల్ల బ్రతుకు నలిగిపోయిన పువ్వుగా

ఆడపిల్ల మారు పేరు సార్వాధికరణం అయితే
విజయాలతో నందనవనంగా పరిమళిస్తూనే ఉంటారు

M.Bhavani
B.Sc. (MPC) E/M
3rd Year

స్త్రీకి రక్షణేది?

రక్షణ ఎక్కడిది స్త్రీ మూర్తికి
అమ్మ చెల్లి అక్క,
కడకు కడుపులో పసికందుకు
ఏది రక్షణ
పులి నోట్లో పడిన జింక పిల్లలా
పంజరంలో చిక్కుకున్న రామచిలుకలా
నీటిలో కొట్టుకుపోతున్న పడవలా
తుఫాను బీభత్సవంలో
గూడు కోల్పోయిన కాకిలా
ఎటు చూసిన నీచపు చూపులు
ఎటు వెళ్ళిన ఎగతాళి మాటలు
అందుకే ప్రశ్నిస్తున్నా . . ఆడపిల్లగా
ఎక్కడుంది రక్షణ స్త్రీలకు
ఏడుంది స్వాతంత్ర్యం స్త్రీలకు
నవ జాతి నిర్మాతలకు
ఏడుంది స్వేచ్ఛ సమానత్వాలు ...

C.SHIREESHA
B.A. HEP
H.T.No.18033030129510

మొగ్గలు

- భార్య రక్త సంబంధం కాకున్న కాని దాసిలా తన భర్త ప్రాణాలను కాపాడుతుంది భార్యా-భర్తల బంధం రక్త సంబంధం కన్నా గొప్పది.
- ప్రేమ అనే పంజరంలో ఇరుక్కుపోతే స్వేచ్ఛ అనే లోకం దూరం అవుతుంది ప్రేమ వలలో పడి స్వేచ్ఛను వదులుకోవద్దు.
- గమ్యానికి చేరువ అయ్యే క్షణంలో గతించిన కాలానికి గౌరవం ఉండదు కాలాన్ని వృధా చేయకుండా గమ్యాన్ని చేరుకోవాలి.
- సంఘ సేవ వలన సమాజం మారితే డబ్బు మాత్రం నిలిచిన చోటే తడిపివేస్తుంది డబ్బు ఆశ పుట్టించి సమాజాన్ని పాడుచేయవద్దు.
- బ్రహ్మదేవుడే వచ్చి బ్రతిమిలాడితే కుమ్మరి కుండ మనిషికి జీవం పోస్తుంది మట్టి పాత్రలోనే దేవుడికి దీపం వెలిగించేది.

K.HEMA
B.Com (G) T/M
3rd Year

జీవితం ఒక అద్భుత వరం

అమ్మ పురిటి నొప్పుల బాధలకు ఓర్చుకొని
మనకు జీవితాన్ని వరంగా ప్రసాదిస్తుంది
నాన్న మనం పుట్టినప్పటి నుంచి
మన వెంట ఉండి అన్నీ తానై నడిపిస్తాడు
కాని ఈ కలికాలంలో అమ్మా, నాన్నలను
అనాథాశ్రమాలలో వదిలేస్తున్నారు.
అమ్మా నాన్న ఎప్పటికీ మనతోనే ఉండాలి

జీవితం అద్దం లాంటిది
మనం నవ్వితే నవ్విస్తుంది
మనం ఏడిస్తే ఏడిపిస్తుంది
జీవితంలో కష్టసుఖాలు అనేవి ఒక భాగం మాత్రమే
వాటన్నింటిని దాటుకుని ముందుకు వెళ్తే
జీవితం ఒక అద్భుత వరమౌతుంది

K. దివ్యరాధోడ్

D. జ్యోతి

BZC TM, Ist Year

సూక్తులు

- 1) “ఎగిరే గాలిపటం విద్యార్థి అయితే ...
ఆధారమైన దారం గురువు ...!!!”
- 2) “నిరంతరం నేర్చుకునే ఉపాధ్యాయుడే ..
మంచి విద్యావంతులను తయారు చేయగలడు ...!!!”
- 3) “కేవలం డబ్బు ఉంటే సరిపోదు
మంచి వ్యక్తిత్వం ఉంటేనే,
సమాజం గౌరవిస్తుంది..”
- 4) “నిజమైన ఉపాధ్యాయుడు ...
కొవ్వొత్తి లాంటి వారే..
ఎందుకంటే తాను కరిగిపోతూ ...
ఎంతో మందికి వెలుగు నింపుతాడు ...!!!”
- 5) “కలలనేవి నిద్రలో వచ్చేవి కాదు, మనకు ...
నిద్ర పట్టకుండా చేసేవి.
మన విజయానికి దారి చూపేవి...”
- 6) “క్రింద పడ్డానని ఆగిపోకు
తిరిగి ప్రయత్నం చేస్తే విజయం నీదే”

M.Suguna,
B.A (HEP) 3rd Year
16033030129535

నేను కన్న కల

ఆ పొద్దు ఏకాదశి. అంతకంటే ముందు నాడే పొద్దు ముగియంగానే చెప్పింది బిడ్డా. పొద్దుగాలనే లేవాలే. కూడు తిని జల్లిపోయి పండుకో. అట్లానే అమ్మ అనుకుంటూ పోయి తిని పక్క ఏసినా. ఏందోఏమో నిదర అంటూ కండ్లకు అంటుతనే లేదాయే. తెల్లారితే ఏకాదశి. ఆ పొద్దు ఒక్క పొద్దుతో ఎట్లా గడపాలో అనుకుంటూ నిదానంగా కునుకు పట్టిందో, ఏందో మరి. అంతల్నే మా ఊరికి పక్కల్నే చిన్న పట్నం మళ్ళిల్. నేను, అమ్మ, నాయిన ముగ్గురం ఏడుకొండల ఎంకన్నను దర్శించడానికి మన్యంకొండ పోవాలె అనుకున్నాం. నేను, నాయిన కొనిచ్చిన గులాబి పూల కొత్త బట్టలు తొడిగాను. అమ్మ, నాయిన కొత్త బట్టలు కట్టిండ్లు. మక్తల్ లో బస్సు కోసం ఇంగ మా ఎదురుచూపు. జనాలంతా ఎంకన్న దర్శనానికై బస్సు కోసం ఎదురుజూస్తుండ్లు. అంతల్నే బస్సు వచ్చింది. నాయిన వెళ్ళి ఒక సీటు పట్టుకున్నాడు. నేను, అమ్మ ఊయల్లాంటి జనం మధ్య దొబ్బులాటలో బస్సు ఎక్కినం. మేము కిటికి కాడ కూసున్నాం. బస్సు జర కదిలింది, పోతున్న బాటలో గాలి సల్లగా తగులుతుంటే అప్పుడే మన్యంకొండ రావొద్దు అనిపించె. ఆ శేన్ల మధ్యలో పచ్చని వరి పైర్ల నడుమ పిట్టలు అన్ని, కీసు, కీసు మంటూ ఎగురుతుంటే చానా ముచ్చటేసింది. ఎక్కడ పక్క జూసినా పచ్చదనమే ప్రకృతి తల్లి పచ్చని సీర కట్టి, కిలా, కిలా నగినట్లనే ఉంది నాకయితే. ముందరికి పోగా తేనెటీగల గుంపు తేనెతెట్టు సుట్టుముట్టు తన్నాడుతుంటే, చిన్నప్పుడు తేనె కోసం చెట్లు, చెట్లు తిరిగిన దినాలు యాదొస్తుండయి.

పక్కాల్నె తుమ్మెదలు కానస్తుండాయి. వాటిని మన్నులో భూంచిత జెగ్గి దుడ్డు దొరుకుతాయి అని మా జేజి చెప్పింది. బస్సు అట్లానే పోతుంది. అంతల్నే జక్కేర్ వచ్చింది. జనాలు ఇంగింత ఎక్కువయిండ్రు. బస్సు ముందరికి ఒక అడుగేసింది. నేను మల్లా కిటికీలకెల్లి బయటి పక్కన జుశ్శ, బాయి కానొస్తుంది. అందుట్ల పోరగాలంతా దుంకుతూ, పడుతూ మస్తు ఆడుతున్నారు. ఆ పోరగాల్లను జూస్తే చిన్నప్పుడు నేను, నా దోస్తులు భారతి, చందు ఈతకు పోయిన రోజులు ద్యాసకొస్తుండయి. అంతలోపల్నే పక్కల మామిడిచెట్టు కొనొచ్చింది. దాని నిండుగా మామిడికాయలు ఇరగకాసినయి. అయిట్టి జూస్తే నా నోట్లో నీళ్లు ఊరుతుండయి. చిన్నప్పుడు సాలె అయిపోగానే ముడి తోటల్లో చెట్లు ఎక్కి మామిడికాయలు దొంగతనం చేసినటువంటి సుద్ది యాదికొచ్చింది. అంతల్నే అమ్మ ఎంతసేపంటనని అట్లనే బయటికి జూస్తావు. పండుకో అని అనింది. నేను ఇనకుండా మళ్ళీ బయటికి జూసినా. ఇంగ బయటికి జూడగానే మర్రి చెట్టుకు ఊడలు నిజంగానే ఉయ్యాలలు బిగించినట్ల ఉంది. అది సూస్తే మా ఊరి అవతల ఉన్న మర్రి చెట్టు గుర్తుకొచ్చె. ప్రతి అయితారం బడి అయిపోగానే దోస్తులంతా కలిసి మామిడి కాయలు కోసి ఉప్పు, కారం సల్లి తిని, సుద్దులు సెప్పుకుంటూ, సల్లగా జర ఇంత సేపు పండుకొని, ఊడలు పట్కొని అక్కడ, ఇక్కడ ఊగిన సుద్ది యాదచ్చె. అంతల్నే అమ్మ లేసి నిలబడు. జనాలు దొబ్బులాడుతారు. కిందపడ్డవు అనింది. అప్పుడే వచ్చిందా అనుకుంటూ దిగినాం. ఏడుకొండల వాడి దర్శనంకి జనాలు బారులు తీరిండ్రు. ఎప్పుడు కానొస్తాడో ఎంకన్న ఇంతమందిల అనుకుంటి. అంతట్లనే అమ్మ ఒచ్చి బిడ్డా, లేవు. పొద్దు పొడిసి యాల అయింది. జెగ్గి పనులుండాయి.

రపరప పనులు జేస్కోని పూజ చేస్కోవాలె అనుకుంటూ లేపి పోయింది. నేను లేసి కూసున్నా. అరె. ఇంత పొద్దు కలకంటినా అనుకుంటి. యిది ఈ కల. నా చిన్నప్పటి జ్ఞాపకాలన్నీ యాదొచ్చినాయి కలల. అది కూడా ప్రయాణంలో అనుకున్నా. మళ్ళీ అప్పటి రోజులు వస్తే ఎంత ముచ్చటగా ఉండునో అనుకున్నా. ఇది నా జీవితంలో ఒక అద్భుతమైన కల.

P.Shruthi,
B.Com. Computers (E/M)
H.T. No.18033030405077

అమ్మా నాన్న

అమ్మ కడుపును చీల్చి పుట్టినా,
పురిటి నొప్పుల బాధ మరుస్తుంది చిన్నారి చిరునవ్వుతో
మురుస్తుంది బుడిబుడి అడుగులు వేసే బుజ్జాయిని చూసి
ఏ జన్మఫలమో అమ్మ ప్రేమను పొందుట
అమృతాన్ని పొందిన దేవతలు అమరులైతే
తల్లి ప్రేమను పొందిన వారు ధన్యులైనారు
ప్రేమించే తల్లి, మనతో పయనించే తండ్రి
మరువకు నీ జన్మకు మూలమని
విడువకు వారిని నీ అవసరం తీరాక

G.Nirosha
B.Sc. (B.Z.C.) 2nd year T/M
H.T.No.17033030445513

తెలుగు కవిత్వాలు

పూచే పువ్వుకి తెలుసు - ఈ అందం వాడిపో నంత వరకేనని
రాలే ఆకుకు తెలుసు - ఈ జీవితం శాశ్వతం కాదని
వర్షించే చినుకుకి తెలుసు - నేలకు రాలక తప్పదని
జ్వలించే దీపానికి తెలుసు - ఆ జ్యోతి ఆరిపోతుందని
అయిన . . .

ఎవరు ఎవరికి ఏమీ కాకపోయినా - ఎవరి కోసం అది ఆగకపోయినా
నిరంతరం మనకోసమే అంకితమవుతున్నాయి
తమని తాము బలిపెడుతున్నాయి

ఇది ప్రకృతి సహజం
మాటరాని ఈ నేస్తాలు మనకి నిరంతరం శ్రమిస్తే
మనిషై పుట్టి ఆలోచన శక్తి ఉంది...

నీవేమి చేస్తున్నావు. రాబోయే తరానికి నీవేమి ఇస్తున్నావు?
శాశ్వతం కాని జీవితం కోసమై ఎందుకు పాకులాడేది
అందమైన ఈ ప్రకృతిని నాశనం చేస్తున్నావు?
ఎవరిచ్చారు నీకీ హక్కు..?
మార్చుకోకుంటే నీ పద్ధతి నీకే ముప్పు...!!!

అనుబంధాలు పెంచుకుంటే
తెంచుకోవడం కష్టం
మనం నాటిన మొక్కనే
మన చేత్తో తుంచెయ్యలేం కదా!

స్నేహం ఆనందమయం
ప్రేమ అనురాగమయం
ఈ రెండూ తెలియని బ్రతుకు
విషాదమయం

చిరునవ్వు విలువ అమూల్యం
మనుషులను దగ్గర చేస్తుంది
మమతల వారధి కడుతుంది

చేయి వదిలితే పిల్లలకి
నడక అలవాటవుతుందని
పెద్దలకి తెలుసు ...
అది భవిష్యత్తు చూడాలనే ఆశ ..
అదే చేయి వదిలితే పిల్లల్లాంటి పెద్దల
నడక ఆగుతుందని

ప్రేమికులకి ఎప్పటికీ తెలియదు
ఇది భవిష్యత్తు ఉండదేమోననే అనుమానం
అందుకే

ఆశతో వదిలేసే చేతులకి అమ్మ-నాన్న అని పేరు
అనుమానంతో వదిలేసే చేతులకి
ప్రేయసీ - ప్రియుడు అని పేరు

C.Kavitha,
Degree 3rd Year, E/M
H.T. No.1603303012012

यं. सुप्रिया

बि. यस. सी (एम. पी. सी. यस.)

प्रथम वर्ष अंग्रेजी माध्यम से

प्रेरणा उद्धरण

*माँ

की दुआ वक्त तो क्या
नसीब भी बदल देती है।

*हमारे सारे सपने हकीकत हो
सकते हैं !
अगर हम उनके पीछे भागने का
साहस पैदा कर लें।

*जब मेहनत करने
के बाद
भी सपने पुरे नहीं होते !
तो रास्ते बदलिए !!
सिद्धांत नहीं।
क्योंकि पेंड भी हमेशा !
पत्ते बदलते हैं जड़ें नहीं।

*कल खो दिया आज के लिये !
आज खो दिया कल के लिये !!
कभी जी ना सके हम आज !
आज के लिये।
बीत रही जिंदगी !
कल आज और कल के लिये।

*****

यं. सुप्रिया

B.Sc., (MPCS), 1st Year

*जीवन में सफल होना है तो पांच
वाक्यों को कचरे के डिब्बे में
डाल दो !!

लोग क्या कहेंगे ?

मुझसे नहीं होगा !

मेरा मूड नहीं है !

मेरी किस्मत खराब है !

मेरे पास टाइम नहीं है।

*स्वभाव रखना है तो

उस दीपक की तरह रखो

जो बादशाह के महल में भी

उतनी ही रोशनी देता है

जितनी गरीब की झोपड़ी में।

*कामयाब लोग अपने फैसले से

दुनिया बदल देते हैं और

नाकामयाब लोग दुनिया के डर से

अपने फैसले बदल लेते हैं।

* वक्त भी सिखाता है

और गुरु भी .....

दोनों में फर्क सिर्फ इतना है कि .....

गुरु सीखा कर

इम्तिहान लेता है

और

वक्त इम्तिहान लेकर

सिखाता है।

*ऐ उम्र !

कुछ कहा मैंने, पर शायद तूने सुना नहीं ,

तू छीन सकती है बचपन मेरा,

पर बचपना नहीं ..... !!

*****

जी. प्रियंका

द्वितीय वर्ष बी. कॉम. [कंप्यूटर]

प्रेरणा उद्धारण

- 1 . तस्वीर के रंग
चाहे जो भी हो .....!!
किन्तु
मुस्कान का रंग हमेशा
खूबसूरत ही होता है .....!!
2. किसी को हराना बहुत आसान है
लेकिन किसी को जिताना बहुत
कठिन होता है ..... !
3. नसीब जिनके ऊँचे और
मस्त होते हैं ,
इस्तेहान भी उनके
जबरदस्त होते हैं ..... !
4. सफलता पाने के लिए हमें
पहले विश्वास करना होगा
की हम कर सकते हैं !!
5. यूँ ही नहीं होती,
हाथ की लकीरो के आगे
उँगलियाँ,
रब ने भी किस्मत से पहले
मेहनत लिखी है .....
6. दुनिया को अवसर
वो लोग बदल देते
हैं, जिन्हें दुनिया
कुछ करने लायक
नहीं समझती !!

सानिया बेगम

प्रथम वर्ष, बी.ए. [इ.पी.सी.ए.]

कविता

पेड़ लगाओ, पेड़ लगाओ !
हरा भरा जीवन बनाओ !!
छाया ये हमको देते है !
फल ये हमको देते है !!
बाढ़ से हमको बचाते है !
प्रदूषण दूर हटाते है !
हम भी पेड़ लगाएंगे !!

बारी-बारी ऋतुएँ आती
अपनी छटा यहाँ दिखलाती
फल-फूलों से भरे बगीचे
चिड़ियाँ मीठे गीत सुनाती,
देश मेरा यह सबसे न्यारा
कितना सुँदर, कितना प्यारा !!

माँ पापा बिन दुनिया सूनी
जैसे तपती आग की धूनी
माँ ममता की धारा है
पिता जीने का सहारा है !!

लड़कियाँ चिड़ियाँ होती है
पर पंख नहीं होते लड़कियों के
मायके भी होते
ससुराल भी होते
पर घर नहीं होते लड़कियों के
माँ-बाप कहते है बेटियां तो पराई है
ससुराल वाले कहते ये पराये घर से आई है
भगवान अब तुम ही बताओं
ये बेटियां किस घर के लिए बनाई है !

मेरा साहस, मेरी इज्जत, मेरी सम्मान है पिता,
मेरी ताकत, मेरी पूँजी, मेरा अहसास है पिता !
घर के एक-एक ईंट में शामिल उनका खून-पसीना !
सारे घर की रौनक, सारे घर की शान है पिता !!
मेरी इज्जत, मेरी शोहरत, मेरा रूतबा, मेरा मान है पिता !
मुझको हिम्मत देने वाले मेरे अभिमान है पिता !!
सारे रस्ते उनके दम से सारे नाते उनके दम से है !
सारे घर के दिल की धड़कन, सारे घर की जान पिता !
शायद रब ने देकर भेजा फल ये अच्छे कर्मों का,
उसकी रहमत, उसकी नेअमत, उसका वरदान है पिता !!

आर. सुवर्ण

B.A. (HPP), 1st Year

माँ

माँ और माँ का प्यार निराला
उसने ही है मुझे सम्भाला
मेरी मम्मी बड़ी प्यारी
मेरी मम्मी बड़ी निराली
क्या मैं उनकी बात बताऊँ
सोंचू ! उन्हें कैसे मैं जान पाऊँ

सुबह सवेरे मुझे उठाती
सुवर्ण कहकर मुझे जगाती
जल्दी से तैयार मैं होती
उसके कारण स्कूल जा पाती
स्कूल से अति ही खुश होती
जब मम्मी का चेहरा दिखता
पौष्टिक भोजन मुझे खिलाती
गृह कार्य भी पूरा करवाती

माँ और माँ का प्यार निराला
पर मैं करती गड़बड़ घोटाला
जब मैं करती कोई गलती
समझाने की कोशिश करती
लुटाती मुझ पर अधिक प्यार
करती मुझसे अधिक दुलार

मुझ पर गुस्सा जब है आता
दो मिनट में उड़ भी जाता
मेरी मम्मी मेरी जान
रखती मेरा पूरा ध्यान

माँ और माँ का प्यार निराला
उसने ही है मुझे सम्भाला

फिर वही "माँ" मिले
मांग लूँ यह मन्नत की
फिर यही जहाँ मिले
फिर वही गोद
फिर वही "माँ" मिले

*****

आर. सुवर्ण

B.A. (HPP), 1st Year

बेटी

जब जब जन्म लेती है बेटी,
खुशियाँ साथ लाती है बेटी।

ईश्वर की सौगात है बेटी,
सुबह की पहली किरण है बेटी।

तारों की शीतल है बेटी,
आंगन की चिड़िया है बेटी।

त्याग और समर्पण सिखाती है बेटी,
नये-नये रिश्ते बनाती है बेटी।

जिस घर आये, उजाला लाती है बेटी,
बार-बार याद आती है बेटी।

बेटी की कीमत उनसे पूछों,
जिनके पास नहीं है बेटी।

*****

मेरा हिन्दुस्तान

जहाँ हर चीज़ है प्यारी,
प्यारी जिसकी सुबह,
जहाँ ग़ालिब की ग़ज़ल है,
वो प्यारा ताज महल है,
प्यार का एक निशा,
जहाँ फूलों का बिस्तर है,
जहाँ अम्बर की चादर है,
सुहाना हर एक मंजर है,
जहाँ कभी होली तो दीवाली है,
तो बिंदियाँ चुनरी पायल,
वो सड़ी मेहंदी काजल है,
कहीं पे नदियाँ बालखांये,
कहीं पे पंछी इतरायें,
बसंती झूले लहराएं,
जहाँ अनेक भाषाएं,
सुबहा जैसे ही चमकी,
बजी मंदिर में घंटी,
और मस्जिद में अजां,
वही है मेरा हिंदुस्तान।

*****

अमीना फातिमा तहूरा

B.A (EPP), 1st Year

कविता

जब जब जन्म लेती है बेटी,
खुशियाँ साथ लाती है बेटी।

ईश्वर की सौगात ही बेटी,
सुबह की पहली किरण है बेटी।

तारों की शीतल है बेटी,
आंगन की चिड़िया है बेटी।

त्याग और समर्पण सिखाती है बेटी,
नये-नये रिश्ते बनाती है बेटी।

जिस घर आये, उजाला लाती है बेटी,
बार-बार याद आती है बेटी।

बेटी की कीमत उनसे पूछों,
जिनके पास नहीं है बेटी।

मंजिल दूर और सफर बहुत है,
छोटी सी जिन्दगी की फिक्र बहुत है ॥
मार डालते थे दुनिया कब की हमें,
लेकिन "माँ" की दुआओं में असर बहुत है ॥

लिपट-कर रोयें बेटियों से
वो अपनी हालत पर
जो कहते थे !
विरासत के लिए बेटा जरूरी है !

*****

माता-पिता

1. नींद अपनी भुलाकर सुलाया हमको
आँसू अपने गिरा के हँसाया हमको
दर्द कभी न देना उन हस्तियों को
खुदा ने माँ-बाप बनाया जिनको !

फूल कभी दोबारा नहीं खिलते
जन्म कभी दोबारा नहीं मिलते
मिलते है लोग हज़ारों...
पर हज़ारों गलतियाँ माफ़
करने वाले माँ-बाप नहीं मिलते !

2. कभी अभिमान तो कभी स्वाभिमान है पिता
कभी धरती तो कभी आसमान है पिता
जन्म दिया है अगर माँ ने
जानेगा जिससे जग वो पहचान है पिता
कभी कंधे पे बिठाकर मेला दिखाता है
कभी बनके घोडा घुमाता है पिता...
माँ अगर पैरों पे चलना सिखाती है
तो पैरों पर खड़ा होना सिखाता है पिता ..... !

3. उसकी हर दुआ काबुल है,
वो तो ममता का एक फूल है,
शायद तभी भगवान ने भी ऊपर दिरजा दिया माँ,
एक सच्ची दोस्त कहलाती है माँ।

तुझे न फुर्सत एक पल भी उसके लिए,
उसका हर पल हर लम्हा है तो लिए,
माँ सब जानती है .....

हमको मिलता है जीवन उनके
जिनके कदमों में है स्वर्ग बसा
हमारी खुशी में खुश हो जाती है,
दुःख में हमारे आसूँ बहती
कितने खुश नसीब है हम
पास हमारी है माँ।

4. वो खुद तय करते है मंजिल आसमानों की
परिंदो को नहीं दी जाती तालीम उडानो की
रखते है जो हौसला आसमां छूने का
उनको नहीं परवाह कभी गिर जाने की।

के. सौम्य,

B.S.C (M.P.C.S.), 1st Year

गांधी जी के बारे में दस तथ्य

महात्मा गांधी जी का पूरा नाम मोहनदास करमचंद गांधी था। उनका जन्म अक्टूबर - 2 - 1869 को पोरबंदर में हुआ था। देश को स्वतंत्रता दिलवाने में इनकी विशेष भूमिका रही है। गांधी जी के पिता का नाम करमचंद गांधी था। जो की राजकोट के दीवान थे और इनकी माता का नाम पुतलीबाई था। गांधी जी ने स्वतंत्रता के लिए हमेशा सत्य और अहिंसा का मार्ग चुना और कई आंदोलन किए। 30 जनवरी को गांधी को नाथूराम गोडसे ने गोली मारकर हत्या कर दी थी। भारतीय स्वतंत्रता संग्राम के पितामह महात्मा गांधी भारत तथा विदेशों में भी लोगों के अध्ययन का विषय हैं। आइये गांधी जी के बारे में 10 तथ्यों के बारे में अध्ययन करते हैं।

1. गांधी जी की मातृ-भाषा गुजराती थी।
2. गांधी जी ने अल्फ्रेड हाई स्कूल, राजकोट से पढाई की थी।
3. गांधी जी का जन्मदिन 2 अक्टूबर अंतरराष्ट्रीय अहिंसा दिवस के रूप में विश्वभर में मनाया जाता है।

गांधी जयंती क्यों मनाई जाती है और इसका क्या महत्व है ?

4. वह अपने माता-पिता के सबसे छोटी संतान थे उनके दो भाई और एक बहन थी।
5. गांधी जी के पिता धार्मिक रूप से हिंदू तथा जाति से मोध बनिया थे।
6. माधव देसाई, गांधी जी के निजी सचिव थे।
7. गांधी जी की हत्या बिरला भवन के बगीचे में हुई थी।
8. गांधी जी और प्रसिद्ध लेखक लियो टोलस्टोय के बीच लगातार पत्र व्यवहार होता था।
9. गांधी जी ने दक्षिण अफ्रीका के सत्याग्रह संघर्ष के दौरान , जोहांसबर्ग से 21 मील दूर एक 1100 एकड़ की छोटी सी कालोनी, टॉलस्टॉय फार्म स्थापित की थी।
10. गांधी जी का जन्म शुक्रवार को हुआ था, भारत को स्वतंत्रता शुक्रवार को ही मिली थी तथा गांधी जी की हत्या भी शुक्रवार को ही हुई थी।

भारतीय स्वतंत्रता संग्राम के 7 महानायक जिन्होंने आजादी दिलाने में मुख्य भूमिका निभाई !

.....

एक एक

एक एक यदि पेड़ लगाओ,
तो तुम बाग लगा दोगे।
एक एक यदि ईंट जोड़ो,
तो तुम महल बना दोगे।
एक एक यदि पैसा जोड़ो,
तो बन जाओगे धनवान।
एक एक यदि अक्षर पढ़ लो
तो बन जाओगे विद्वान।

बाधाएं आती हैं। आएं
घिरें प्रलय की घोर घटाएं,
पावों के निचे अंगारे,
सर पर बरसें यदि ज्वालाएं,
निज हाथों में हँसते-हँसते,
आग लगाकर जलना होगा।
कदम मिलाकर चलना होगा।

सच्चा दोस्त

दो दोस्त एक दिन साथ रेगिस्तान घूमने निकले और यात्रा के दौरान चलते चलते निजी बात पे कहा सुनी हो गयी। एक दोस्त ने दूसरे को थप्पड़ मार दिया। थप्पड़ खाने वाले दोस्त को चोट लगी दुःख भी हुआ लेकिन कुछ बोले बिना वो नीचे बैठ गया और रेत पे लिख दिया आज मेरे सबसे अच्छे दोस्त ने मुझे थप्पड़ मारा फिर वो दोनों आगे चलने लगे।

आगे उन्होंने एक झील देखी और उसमे स्नान करने का फैसला किया। स्नान करते समय जिसने थप्पड़ खाया था वो दोस्त पानी में डूब ने लगा तो दूसरे दोस्त ने उसे खींच के बहार निकाल के बचा लिया। फिर वो जैसे उठा वो एक पत्थर पे लिखने लगा की आज मेरे सबसे अच्छे दोस्त ने मेरा जीवन बचाया तो जिसने अपने दोस्त को थप्पड़ मारा था और जान बचाई थी वो उससे पूछने लगा की जब मैंने तुम्हें थप्पड़ मारा तो तुमने रेत पे लिखा लेकिन जब मैंने तुम्हारी जान बचाई तो तुमने पत्थर पे लिखा ऐसा क्यों ?

दूसरे दोस्त ने जवाब दिया की जब कोई हमें दुःख पहुँचाता है तो उसे रेत पे लिखना चाहिये जिससे जब भी हवा चलेगी तो वो मिट जायेगा लेकिन जब कोई अच्छा काम करता है तो उसे पत्थर पे लिखना चाहिए जिससे उस अच्छाई को कोई हवा मिटा न सके।

❖ इस दोस्तों की कहानी से हमें यह सीखने को मिलता है की-

“बुराई यों को हमेशा भूल जाना और अच्छाईओ को हमारे दिल में हमेशा जिंदा रखना चाहिए।“

कहानी

एक बार कुछ कबूतर आकाश में उड़ रहे थे। उन्हें एक शिकारी ने देख लिए। शिकारी ने तुरंत कुछ दूरी पर एक जाल बिछाया और दाना डाल दिया। जब कबूतरों की नज़र दाने पर पड़ी तो उसे खाने के लिए उनका मन ललचा गया। वे दाना चुमने के लिए निचे उतर आए। वे बड़े चाव से दाना चुमने लगे। परन्तु जल्द ही उन्हें अहसास हुआ की वे शिकारी के जाल में फँस गए हैं।

सभी कबूतर जाल से मुक्त होने के लिए फड़फड़ाने लगे। उन्होंने बहुत कोशिश की किन्तु वे उस जाल से मुक्त न हो सके।

उसी समय उन कबूतरों के मुखिया ने कहा- "देखो, साहस मत छोड़ो। साहस छोड़ने से सफलता कभी नहीं मिलती। मिलकर प्रयास करने से बड़े से बड़ा काम हो जाता है। कठिन से कठिन काम भी सरल बन जाता है। तुम सब अलग-अलग जोर मत लगाओ। सब एक-साथ मिलकर शक्ति लगाओ और इस जाल को लेकर उड़ चलो। कुछ दूर जंगल में मित्र चूहा रहता है। वह इस जाल को काट देगा और हम सब इस जाल से मुक्त हो जाएँगे।

सभी कबूतर मुखिया की बात पर सहमत हो गए। उन्होंने एक साथ शक्ति लगाई और उस जाल को लेकर उड़ गए। शिकारी देखता ही रह गया।

कुछ दूर जाने पर मुखिया ने उन्हें नीचे उतर जाने को कहा। सभी कबूतर जाल सहित नीचे उतर आए। फिर मुखिया ने अपने मित्र चूहे को बुलाया। चूहे ने अपने तेज दाँतों से जाल को काट दिया और सभी कबूतर जाल से मुक्त हो गए।

नीति: इस कहानी से हमें यह शिक्षा मिलती है कि हम सबको मिलजुलकर रहना चाहिए। अपने बड़ों का कहना मानना चाहिए और मुसीबत में घबराना नहीं चाहिए। एकता में विशेष शक्ति होती है। यह शक्ति बड़ी से बड़ी मुसीबत से भी हमें सरलता से निकल सकती है।

*****

अफ्रीन,

B.Com (General), 2nd Year

होशियार लड़की

पुराने ज़माने की बात है। एक था नरसापुर नगर वह चारों ओर से पहाड़ियों और जंगलों से घिरा था। कुछ दिनों से लोग परेशान थे। जंगल से रह-रहकर घंटा बजने की आवाज़ आती। लोग हैरान हो कर एक-दूसरे से पूछते थे - "भाई, यह आवाज़ कहाँ से आ रही है? हमें तो बहुत डर लग रहा है। रात होने पर घंटे की आवाज़ और तेज़ हो जाती। लोग नींद छोड़ कर रात-रात भर जागने लगे। न जाने यह आवाज़ कहाँ से आ रही है? लगता है कुछ बुरा होने वाला है।"

फिर एक मुसाफिर ने कहा, जंगल में एक भयानक राक्षस रहता है। वही घंटा बजाता रहता है। अब लोग और भी डर गये। सब मिलकर राजा के पास गये। लोगों ने कहा- "महाराज, हमें घंटा बजाने वाले राक्षस से बचाइए।"

उन्होंने कहा- "जो भी घंटा बजाने वाले राक्षस से मुक्ति दिलाएगा उसे ढेर सारा इनाम दिया जाएगा। उसी नगर में होशियार लड़की रहती थी। वही राजा के पास गयी। उसने कहा- "महाराज मैं घंटा बजाने वाले राक्षस का मुकाबला करूँगी।" सब लोग आश्चर्यचकित थे। लड़की जंगल गई। वहाँ उसने काँटे और झाड़ियाँ साफ़ कर एक झोपड़ी बनायी। वहाँ पशु-पक्षी आने लगे।

एक दिन घंटे की आवाज़ सुनाई दी, तो लड़की उसी दिशा की ओर दौड़ी। देखा की सामने बंदरों का झुंड है। उन्हीं के बीच एक बड़ा सा घंटा पड़ा है। बन्दर रह-रहकर उसे बजाते। लड़की ने एक थैले में ढेर सारे फल भरकर बंदरों के आगे दाल दिये। सब बन्दर फल खाने में लग गये। लड़की ने घंटा उठाया और खुशी-खुशी घर पहुँची वह समझ गये थी कि घंटे वाले राक्षस की बात झूठी है। वास्तव में घंटा बन्दर ही बजाते थे।

उस दिन के बाद से घंटा बजने की आवाज़ किसी ने नहीं सुनी। होशियार लड़की को राजा की ओर से ढेर सारे उपहार मिले। सब ने उसकी होशियारी और हिम्मत की प्रशंसा की। राजा ने उस लड़की को होशियार लड़की का नाम दिया।

*****

श्रुति,

B.Com (computers application)

मेरे पिता

एक शहर में दो भाई रहते थे। उनमें से एक शहर का सबसे बड़ा बिजनेसमैन था तो दूसरा एक ड्रग-एडिक्ट था जो अक्सर नशे की हालत में लोगों से मार-पीट किया करता था। जब लोग इनके बारे में जानते तो बहुत आश्चर्य करते कि आखिर दोनों में इतना अंतर क्यों है जबकि दोनों एक ही माता-पिता की संताने हैं, एक जैसी शिक्षा प्राप्त हैं और बिलकुल एक जैसे माहौल में पले-बढ़े हैं। कुछ लोगों ने इस बात का पता लगाने का निश्चय किया और शाम को भाइयों के घर पहुंचे।

अन्दर घुसते ही उन्हें नशे में धुत एक व्यक्ति दिखा, वे उसके पास गए और पूछा, “भाई तुम ऐसे क्यों हो??..तुम बेवजह लोगों से लड़ाई-झगडा करते हो, नशे में धुत अपने बीवी-बच्चों को पीटते हो...आखिर ये सब करने की वजह क्या है?”

“मेरे पिता”, भाई ने उत्तर दिया।

“पिता!! ....वो कैसे?”, लोगों ने पूछा

भाई बोल, “मेरे पिता शराबी थे, वे अक्सर मेरी माँ और हम दोनों भाइयों को पीटा करते थे...भला तुम लोग मुझसे और क्या उम्मीद कर सकते हो...मैं भी वैसा ही हूँ..”

फिर वे लोग दूसरे भाई के पास गए, वो अपने काम में व्यस्त था और थोड़ी देर बाद उनसे मिलने आया, “माफ़ कीजियेगा, मुझे आने में थोड़ी देर हो गयी.” भाई बोल, “बताइए मैं आपकी क्या मदद कर सकता हूँ?”

लोगों ने इस भाई से भी वही प्रश्न किया, “आप इतने सम्मानित बिजनेसमैन हैं, आपकी हर जगह पूछ है, सभी आपकी प्रशंसा करते हैं, आखिर आपकी इन उपलब्धियों की वजह क्या है?”

“मेरे पिता”, उत्तर आया।

लोगों ने आश्चर्य से पूछा, “भला वो कैसे?”

“मेरे पिता शराबी थे, नशे में वो हमें मारा- पीटा करते थे मैं ये सब चुप-चाप देखा करता था, और तभी मैंने निश्चय कर लिया था की मैं ऐसा बिलकुल नहीं बनना चाहता मुझे तो एक सभ्य, सम्मानित और बड़ा आदमी बनना है, और मैं वही बना।” भाई ने अपनी बात पूरी की।

Friends, हमारे साथ जो कुछ भी घटता है उसके positive और negative aspects हो सकते हैं। ज़रूरत इस बात की है की हम positive aspect पर concentrate करें और वहीं से अपनी inspiration draw करें।

*****

हिन्दी के पूर्व की भाषाएँ

भारत में प्रमुख रूप से आर्य परिवार एवं द्रविड़ परिवार की भाषाएँ बोली जाती हैं। उत्तर भारत की भाषाएँ आर्य परिवार की तथा दक्षिण भारत की भाषाएँ द्रविड़ परिवार की हैं।

उत्तर भारत की आर्य भाषाओं में संस्कृत सब से प्राचीन है। जिसका प्राचीनतम रूप ऋग्वेद में मिलता है। इसी की उत्तराधिकारिणी हिन्दी है।

1. वैदिक संस्कृति :-

इस भाषा में चारों वेद, ब्राम्हण ग्रंथ, उपनिषद् लिखे गये। ऋग्वेद संस्कृत का प्राचीनतम ग्रंथ है।

2. संस्कृत भाषा :-

इस भाषा में रामायण, महाभारत आदि लिखे गये। संस्कृत के व्याकरण को पाणिनि ने अष्टाध्याय के नाम से लिखा।

3. पाली भाषा :-

संस्कृत में से एक बोलचाल की भाषा का उद्भाव हुआ जिसे पाली या पहली प्राकृत माना जाता है। पाली को मगधी भाषा भी कहा जाता है। यह बौद्ध धर्म की भाषा है। बौद्ध साहित्य पाली भाषा में लिखा गया है। गौतम बुद्ध ने अपने उपदेश और धर्म का प्रचार पाली भाषा में ही किया।

4. प्राकृत भाषा :-

इस भाषा को साहित्यिक प्राकृत भी कहते हैं। जन समुदाय की भाषा प्राकृतिक नियमों के अनुसार विकसित होती रहती है। जैन साहित्य प्राकृत भाषा में लिखा गया है।

5. अपभ्रंश भाषा :-

अपभ्रंश का शाब्दिक अर्थ बिगड़ा हुआ या गिरा हुआ। इस भाषा का प्रयोग कालिदास के नाटक विक्रमोर्वशीय में निम्न वर्ग के पात्रों द्वारा किया गया है। हेमचंद्र का व्याकरण ग्रंथ शब्दानुशासन अपभ्रंश में ही लिखा गया है।

6. प्राचीन हिन्दी :-

हिन्दी का विकास अपभ्रंश से ही हुआ है। हिन्दी का जननी अपभ्रंश है। यह भाषा अपभ्रंश और आधुनिक हिन्दी के बीच की श्रेणी है। इस भाषा को अवहट भी कहते हैं। विद्यापति की कीर्तिलता और कीर्तिपताका इसी भाषा में लिखा गया।

7. खड़ी बोली भाषा :-

ब्रज भाषा से खड़ीबोली बनी। यह भाषा भारतेंदु, द्विवेदी युग में विकास हुआ। इस भाषा में गद्य ज्यादा लिखा गया है। खड़ीबोली का प्रथम काव्य हरिऔध जी का प्रिय प्रवास है। प्रस्तुत भारत में राजभाषा एवं राष्ट्रभाषा के रूप में स्वीकृत भाषा ही हिन्दी है।

گفتگو کے آداب

ثانیہ عرش بنی اے بیچ ای بی سال اول

انسان کو اللہ نے حیوان ناطق یعنی بات کرنے والا حیوان بنا دیا ہے۔ انسان اپنی ضرورت کی تکمیل کے لیے ایک دوسرے سے بات کرتا ہے۔ لیکن بات میں فرق ہوتا ہے۔ اگر ادب سے بات نہ کی جائے تو بات تلوار بن جاتی ہے اور لڑائی جھگڑے کا باعث ہوتی ہے۔ ذیل میں گفتگو کے کچھ آداب بیان کئے جا رہے ہیں۔ زبان کا باہمی تعلقات پر نہایت گہرا اثر پڑتا ہے نیک کلام کے اندر ایک متناطسی کشش ہوتی ہے۔ مومن کی زبان گندے اور غلیظ کلام سے محفوظ رہتی ہے۔ اس کا کلام پاکیزہ ہوتا ہے۔ اگر کوئی بات کہو تو ہمیشہ بیچ بات کہو۔ پیچیدہ بات نہ کرو۔ توحید کے بعد سب سے بڑی نیکی بیچ اختیار کرنا ہے۔ (سورہ احزاب میں اللہ کا ارشاد ہے کہ) اے مومنو! اللہ تعالیٰ کا تقویٰ اختیار کرو اور وہ بات کہو جو سچی ہو۔ پھر سچی بات کہنے کا نتیجہ یہ بتایا کہ گفتگو عام فہم اور وضاحت سے کرنی چاہئے۔ آنحضرت ﷺ کی گفتگو نہایت شیریں اور دل آویز ہوتی تھی۔ آپ ﷺ بہت ٹھہر ٹھہر کر گفتگو فرماتے تھے، جب کسی بات پر زور دینا ہوتا تو آپ ﷺ اسے دو تین بار دہراتے تاکہ سننے والوں کو یاد ہو جائے۔ پاکیزہ گفتگو کرنی چاہئے کیونکہ حدیث میں آتا ہے کہ پاکیزہ کلمہ بھی صدقہ ہے۔ (بخاری و مسلم) اور آگ سے بچاؤ کا ذریعہ بھی ہے۔ تکلف اور تصنع کے بغیر گفتگو کرنی چاہئے اور نہ ہی زبان کو موڑ کر گفتگو کرنی چاہئے۔ یہود کا یہ طریق تھا کہ وہ اپنی زبان کو بیچ دے کے اور لفظ گاڑ کر گفتگو کرتے تھے۔

زبان کا سارے اخلاق پر گہرا اثر پڑتا ہے۔ اس لئے مومن پر واجب ہے کہ وہ سخت زبانی نہ کرے۔ بُرے نام سے نہ پکارے اور نہ ہی کسی پر لعنت کرے۔ گالی گلوچ نہ دے کیونکہ یہ بد خلقی ہے جو انسان کے ایمان کو غارت کر دیتی ہے۔ گفتگو کے دوران کسی کی حقارت کے ساتھ ہنسی نہ اڑائی جائے۔ بہت زیادہ کلام نہیں کرنا چاہئے کیونکہ کثرت کلام سے بسا اوقات لوگوں میں فساد پھیلنے کا اندیشہ ہوتا ہے۔ آنحضرت ﷺ فرماتے ہیں کہ اللہ کے ذکر کے بغیر زیادہ کلام نہ کرو۔ بات مختصر اور موقع محل کے مطابق کرنی چاہئے۔ سوچ سمجھ کر اور عقل کے ساتھ گفتگو کرنی چاہئے۔ بات کرتے وقت مزاج شناسی کر لینی چاہئے خواہ مخواہ ایسی بات نہیں کرنی چاہئے جسے سن کر دوسرا مشتعل ہو جائے۔ ایسے طریق سے کلام کرنا چاہئے جو مخاطب کے فہم کے مطابق ہو، جس سے وہ بات کو اچھی طرح سمجھ سکے اور اس کی غلط فہمی دور ہو جائے۔ غصے اور جوش میں آ کر تیزی سے جلد جلد بات نہیں کرنی چاہئے بلکہ تحمل کے ساتھ گفتگو کرنی چاہئے کیونکہ بے جا غصہ میں کہی گئی بات اپنا اثر کھو بیٹھتی ہے۔ غصہ کو قابو میں رکھ کر باتیں کرنا حوصلہ مندی اور مردانگی کا ثبوت ہے۔ اگر موقع نہ ہو یا کہنے کو اچھی بات نہ ہو تو پھر خاموش رہنا چاہئے۔ سنی سنائی بات کو آگے نہیں پھیلا نا چاہئے۔ انواہیں پھیلانے سے معاشرے کی سالمیت اور امن کو سخت نقصان پہنچتا ہے۔ ایک دوسرے سے بات سن کر بغیر تحقیق کے باتیں پھیلا دینا گناہ ہے کیونکہ اس طرح ایک آدمی کی عزت پر ناحق حملہ ہو جاتا ہے اور وہ بدنام ہو جاتا ہے۔ مذاق میں بھی جھوٹ نہیں بولنا چاہئے اور جھوٹ کو سچائی کے رنگ میں بھی پیش نہیں کرنا چاہئے۔ کیونکہ جھوٹ ایک زہر ہے جس سے انسان ہلاک ہو جاتا ہے اور جہنم میں جا پہنچتا ہے۔ اگر انسان ہنسی مذاق میں ہی جھوٹ کی عادت ڈال دے تو پھر وہ سنجیدہ جھوٹ میں مبتلا ہو جاتا ہے۔ جھوٹی گواہی کبھی نہیں دینی چاہئے۔ خواہ وہ اپنی ماں باپ، حقیقی بھائی یا رشتہ دار کے متعلق ہو۔ اللہ تعالیٰ مومنوں کی یہ صفت بیان فرماتا ہے کہ وہ جھوٹی گواہیاں نہیں دیتے۔ بات بات میں قسم نہیں کھانی چاہئے۔ مومنوں کے بارے میں اللہ تعالیٰ فرماتا ہے کہ وہ لغو قسموں سے اعراض کرتے ہیں۔ یہ بہت بُری خصلت ہے کہ انسان جس کے پاس جائے اس کی بات کرے، یہ منافقت ہے۔ ادھر کی بات سن کر ادھر اور ادھر کی بات سن کر ادھر نہیں بتانی چاہئے کیونکہ اس سے فساد پھیلتا ہے۔ کسی کی تعریف کرتے ہوئے مبالغہ اختیار نہ کیا جائے۔ ایسی مدح مکروہ ہے۔ گفتگو کے درمیان کسی کی بات کا ٹکٹی نہیں چاہئے۔ جب ایک شخص گفتگو کر رہا ہو تو اس کی طرف متوجہ ہو کر اس کی بات سنی چاہئے۔ جب دو شخص باہم گفتگو کر رہے ہوں اور وہ اس بات نا پسند کرتے ہوں کہ کوئی شخص ان کی گفتگو سنے تو تجسس نہیں کرنا چاہئے اور نہ ہی کان لگا کر ان کی بات سنی چاہئے۔ بزرگوں کے سامنے اونچی آواز کے ساتھ بات چیت نہیں کرنی چاہئے۔ بلکہ ادب کے ساتھ ان سے گفتگو کی جائے۔ اگر کوئی مجلس میں نامناسب گفتگو کرے تو اسے مطلع کر دینا چاہئے اور اگر کوئی شخص اچھی بات کہے تو اس کی داد دینا بھی جائز ہے۔ جب بھی بات کریں تو بیچ بولیں۔ ہمیں چاہئے کہ ہم راست گفتار بن جائیں اور کلام کے سب آداب کو مدنظر رکھتے ہوئے ہمیشہ رفیق اور ملاطفت کے ساتھ گفتگو کریں۔ تاخدا ئے کلیم کے پاک کلام اور خوشخبریوں سے ہم مشرف ہو سکیں۔

صحت ایک عظیم نعمت

صوفیہ پرویز بی اے ایچ ای پی سال اول

زندگی ہمیشہ پھولوں کی تیج نہیں ہوتی۔ مشکلات، مسائل اور جدوجہد کی صورت میں اس کی راہ میں کانٹے بھی ہیں۔ زندگی کو خوش حال اور کامیاب بنانے کے لئے ہم بہت کچھ کرتے ہیں۔ سمجھدار انسان وہی ہے جو کامیاب لوگوں کے تجربات سے فائدہ اٹھاتے ہوئے اپنی زندگی کو خوش حال بنائے۔ ذیل میں صحت کے موضوع پر کارآمد اور مفید باتیں پیش کی جا رہی ہیں اور امید کی جاتی ہے کہ لوگ ان باتوں پر عمل کرتے ہوئے ایک صحت مند زندگی گزاریں گے۔ مقولہ مشہور ہے کہ ”تندرستی ہزار نعمت ہے“۔ بلاشبہ اچھی صحت انسان کے لئے ایک عظیم نعمت ہے۔ خوش قسمت ہوتے ہیں وہ لوگ جو اچھی صحت کے مالک ہوتے ہیں۔ ہم سبھی جانتے ہیں کہ اچھی صحت کے بغیر زندگی بے کار ہے تاہم یہ بات بھی اہمیت کی حامل ہے کہ صحت مند رہنے کے لئے ہم کتنی سنجیدہ کوشش کرتے ہیں۔ آئیے اب ہم ان غلطیوں کو نہ دہرائیں جن کے سبب ماضی میں ہمیں بیمار ہونا پڑا تھا۔ ہفتہ میں یا مہینہ بندہ دن میں ایک مرتبہ قریبی تفریحی مقام کو جانے سے خوشگوار تبدیلی محسوس کی جاسکتی ہے یا کسی پرسکون ماحول میں کچھ وقت گزارنے سے ذہنی بوجھ اور تھکان کم ہوتی ہے۔ اور صحت میں بہتری آتی ہے۔ صبح جلد اٹھنا اور کچھ دیر کے لئے چہل قدمی کرنا جسم کے ہر حصے کے لئے ایک اچھی ورزش ثابت ہوگا۔

متوازن غذا کھانی چاہئے۔ گھری گھری عورتوں کو خاندان کے افراد کی صحت پر گہری نظر رکھنی چاہیے۔ مصالحہ دار اور چکنائی والی غذائیں مسلسل نہیں بنانی چاہئیں اور نہ بچوں اور بڑوں کو زیادہ کھانے کے لئے اصرار کرنا چاہیے۔ ہمیں یہ بات یاد رکھنی چاہیے کہ ہم جینے کے لئے کھاتے ہیں نہ کہ کھانے کے لئے جیتے ہیں جہاں تک ہو سکے تلی ہوئی غذاؤں کا استعمال ترک کریں۔ ترکاری سے بنائے جانے والے سالنوں میں کم سے کم تیل استعمال کریں۔ بہت زیادہ پکے ہوئے پھل نہ کھائیں اس میں شکر کی مقدار کم ہوگی اور اس سے پیٹ کا درد ہوگا۔ حد سے زیادہ کھانا وزن بڑھنے کی ایک اہم وجہ ہے۔ کھاتے وقت احتیاط برتنے کی ضرورت ہے۔ درحقیقت زیادہ کھانا ہی تمام بیماریوں کی جڑ ہے۔ لہذا صحت مندی کے لئے اسلام میں بھی بھوک سے کچھ کم کھانے پر زور دیا گیا ہے۔ قیض سے بچنے کے لئے وقت پر کھانا اور وقت پر اجابت جانے کی عادت ڈالنا چاہئے عموماً لوگ موٹاپا پسند نہیں کرتے۔ اسے کم کرنے کے لئے کثرت کرنا ضروری ہے۔ اپنے وزن کو تیزی سے کم کرنے کی کوشش نہ کریں بلکہ بتدریج کم کرنا چاہئے روزانہ صبح خالی پیٹ ایک چھوٹا سا کھانا اور آدھ گھنٹہ بعد میں ادھر کا چھوٹا سا کھانا ڈال کر کھانا وزن کو موثر طور پر کم کرتا ہے۔ وزن کم کرنے کے لئے چہل قدمی اچھی ورزش ہے۔ بازار یا دوکان جانا ہو تو گاڑی کے بجائے پیدل جائیں شہر میں بس سے سفر کر رہے ہوں تو منزل سے ایک اسٹاپ پہلے اتر کھوڑا پیدل چل لینا چاہیے۔ رات میں جلد سونا اور صبح جلد بیدار ہونا بھی ایک صحت مند عادت ہوتی ہے۔ رات میں کم از کم آٹھ گھنٹے کی نیند ضروری ہے ستر انتہائی نرم یا سخت نہیں ہونا چاہیے۔ سوتے وقت چائے یا تمباکو نوشی نہیں کرنی چاہئے۔

ایک پیالی دودھ پینا مناسب ہوگا۔ سوتے وقت شور نہیں ہونا چاہئے۔ روشنی مدھم کر دینی چاہئے اور ذہن کو برے خیالات سے پاک کر کے سونا چاہئے۔ سوتے وقت ڈھیلا لباس پہنا چاہئے۔ گھر کا ماحول صاف ستھرا اور پرسکون ہونا چاہئے۔ روزانہ مقررہ وقت پر سونے کی کوشش کرنا چاہئے۔ نیند میں کمی سے صحت کو نقصان پہنچ سکتا ہے۔ خالی پیٹ یا زیادہ کھا کر نہیں سونا چاہیے۔ شام کے کھانے کے ایک یا دو گھنٹے بعد سونا چاہئے، خواب آور گولیاں کھانا صحت کے لئے انتہائی مضر ہے ایسی مصنوعی نیند کو نیند نہیں کہتے بے خوابی ایک مرض ہے اس پر قابو پانے کے لئے وقت کی پابندی کے ساتھ سونے کی عادت ڈالنی چاہئے۔ لیٹے لیٹے کھانا یا ٹیلی ویژن دیکھنا بھی بری عادت ہے۔ دن کے اوقات میں سونا بھی صحت مندی کی نشانی نہیں ہے۔ اگر صبح جلد جاگے ہوں تو دوپہر کے بعد تھوڑی دیر قیلولہ کر سکتے ہیں۔ یہ سنت ہے۔ سگریٹ نوشی، شراب نوشی اور کثرت سے چائے یا کافی پینا بری عادتیں ہیں۔ ان سے جتنی جلد چھکارہ ممکن ہو اتنا ہی صحت کے لئے مفید ہوگا۔ سگریٹ نوشی ترک کرنے میں دشواری پیش آئے تو آہستہ آہستہ ترک کرنے کی کوشش کریں۔

موسم کے اعتبار سے لباس اختیار کریں گرما میں سوتی کپڑے پہنیں، ریشمی یا سلک کے کپڑے پہننے سے پسینے کی بدبو پیدا ہوتی ہے۔ نہانے کے بعد جسم پر نالکھ پوڈر لگائیں۔ اس سے تمام دن جسم پسینے کی بدبو سے محفوظ رہے گا۔ صبح کے اوقات میں سورج کی روشنی میں بیٹھیں اس وقت کی شعائیں صحت کے لئے اچھی ہوتی ہیں۔ روزانہ یا دو دن میں ایک مرتبہ غسل کریں۔ بالوں میں تیل لگانا بھی ہر کھانے کے بعد دانتوں کو صاف کریں۔ جسم کی مجموعی صفائی پر توجہ دیں ظاہری صفائی سے ہی انسان کا باطن بھی صاف ہوتا ہے اسی لئے اسلام میں طہارت و پاکی کو نصف دین قرار دیا گیا ہے۔ مقولہ بھی مشہور ہے کہ ایک صحت مند جسم میں صحت مند دماغ ہوتا ہے۔ ہلکا سا بخار زلہ زکام سر کا درد وغیرہ مناسب آرام یا گھریلو چیکلوں سے دور ہو سکتا ہے۔ مجموعی طور پر ہم کہہ سکتے ہیں کہ ”احتیاط علاج ہے بہتر ہے“۔

تدبیریں

ملکہ بیگم بی اے ایچ ای پی سال سوم

انسان زندگی میں حادثات سے دوچار ہوتا ہے۔ اور زندگی کو محفوظ اور خوب سے خوب تر بنانے کے تجربات حاصل کرتا ہے۔ سمجھدار انسان وہی ہے جو ماضی کے لوگوں کے تجربات سے استفادہ کرے اور اپنی زندگی کو بہتر بنائے۔ حادثات و تجربات کے ضمن میں کہا جاتا ہے کہ ”اگلا گرا چھلا ہوشیار“ ذیل میں چند کام کی باتیں پیش کی جا رہی ہیں جو زندگی کے کسی نہ کسی موڑ پر لوگوں کے لئے کارآمد ثابت ہو سکتی ہیں۔

گھروں میں آگ لگنے کے واقعات لا پرواہی سے ہوتے ہیں۔ ان سے بچنے کے لئے ماچس کی ڈبی اور لائٹ بچوں کی پہنچ سے دور رکھیں۔ اگر آپ محسوس کریں کہ پکوان گیس کی بو آ رہی ہے تو ماچس کی کاڑھی یا لائٹ نہ جلائیں۔ کھڑکیاں دروازے وغیرہ کھولیں اور چولہے اور اس کے پائپ کی جانچ کروائیں۔ پکوان ختم ہونے کے بعد ریگولیر اور چولہے کے ناب کو یاد سے بند کر دیں۔ ریگولیر بند کرنے سے گیس کی بچت بھی ہوتی ہے۔ سلنڈر کو ہمیشہ سیدھی حالت میں رکھیں اور چولہے کو سلنڈر سے اونچائی پر رکھیں۔ نیچے رکھ کر پکانے سے زیادہ مقدار میں گیس چولہے تک آتی ہے۔ چولہے میں خرابی پر لا پرواہی نہ کریں اور فوراً میکا تک سے رجوع ہوں۔ کیروسین کا چولہا جلاتے وقت اس میں تیل نہ ڈالیں؛ ہمیشہ اچھی قسم کا چولہا استعمال کریں۔ اسٹو پھنے کے اکثر حادثات غیر معیاری چولہوں کے استعمال کے سبب ہوتے ہیں۔ فرخ کی صفائی میں زیادہ چمکدار بنانے کی کوشش نہ کریں پھسل کر گرنے کا ڈر رہتا ہے۔ تیل یا پوڈر گرنے کی صورت میں فوراً صفائی کر لیں۔ گھر میں شیفٹ میں عموماً کتابیں رکھی ہوتی ہیں کتابوں کو صفائی سے رکھیں۔ مہینہ دو مہینہ میں ان کی صفائی کریں ورنہ کتابوں کو دیمک لگ جانے کا خدشہ رہتا ہے۔ سڑک پار کرنے میں جلد بازی نہ کریں۔ شاہراہوں پر زیر اکر اسٹگ پر ہی سڑک عبور کریں۔ اگر سڑک پار کرنے کے دوران کوئی تیز رفتار گاڑی آتی دکھائی دے تو اسے ہاتھ کے اشارے سے سامنے یا پیچھے سے جانے کے لئے کہیں؛ سڑک پر جھجک دکھانے سے حادثات ہو سکتے ہیں۔ زنگ آلود قفل کو کام میں لانے کے لئے قفل میں تیل ڈالنے کے بجائے کچی کوتیل لگائیں۔ سلک اور تانیاں ان کے کپڑوں کو چھاؤں میں سکھائیں۔ المونیم یا پلاسٹک چڑھے ہیگرا استعمال کریں۔ لوہے کے یا لکڑی کے ہیگرا استعمال کرنے سے دھبے آ سکتے ہیں۔ اوزار کے ڈبے میں ایک کونٹے کا ٹکڑا رکھیں۔ یہ آبی بخارت کو جذب کرے گا اور سامان زنگ لگنے سے محفوظ رہے گا۔ اگر کوئی بال پن سیاہی ہونے کے باوجود چلتے چلتے رک جائے تو اسے کسی کاچ کی سطح پر گڑنا چاہئے۔ چلنا شروع ہو جائے گا۔ اگر آپ کھینے کے لئے کسی کو قلم دیں تو قلم کا کیپ اپنے پاس رکھیں۔ لوگ قلم واپس کرنا نہیں بھولیں گے۔ اگر سامان کو مضبوطی سے باندھنا ہو تو پلاسٹک کی رسی کو گرم پانی میں ڈبو کر باندھیں۔ رسی سوکھنے کے بعد سکرے گی اور مضبوطی سے باندھ جائے گی۔ اگر لفافے سے اسٹامپ نکالنا ہو تو اسے پہلے پانی میں بھگوئیں۔ تھوڑی دیر بعد اسٹامپ آسانی سے نکل آئے گا۔ اگر الارم والی گھڑی کا الارم کم ہو تو گھڑی کو ایک ٹین کے ڈبے میں رکھیں الارم کی آواز زور سے سنائی دے گی۔ جب عطر یا سینٹ کی شیشی ختم ہو جائے تو اسے نہ پھینکیں بلکہ ڈھکن کھول کر خالی شیشی کپڑوں کے درمیان رکھ دیں خوشبو کپڑوں میں آتی رہے گی۔ استعمال شدہ چائے کی پتی اور انڈے کے چھلکے پھولوں کے پودوں اور کنڈوں میں لگائے جانے والے پودوں کے لئے اچھی کھاد ثابت ہوتے ہیں۔ پوڈر کے خالی ڈبوں کو نہ پھینکیں۔ اس کے ڈھکن کو کھول کر اسے رنگ دیں اور گلدستہ کے طور پر استعمال کریں۔ ناریل کے خول کو صاف کر کے اسٹرے کے طور پر استعمال کیا جا سکتا ہے۔ کسی بھی خالی ڈبے کے اوپر ڈھکن کو کھول دیں اور اسے ٹوتھ برش، قلم پنسل وغیرہ رکھنے کے لئے استعمال کریں۔ کپڑے دھونے کے بعد بچے ہوئے صابن کے پانی کو فرش، حمام یا اسٹک کو ریٹیل کا تھوڑے دھونے کے کام میں لائیں۔ بچے ہوئے پانی کو بیت الخلاء میں بہائیں نالیوں میں جھنگرو وغیرہ نہیں رہیں گے۔ ڈنڈی ٹوٹ جانے والے برتنوں کو گلدستہ کے طور پر استعمال کر سکتے ہیں۔ اگر جوتوں کی پاش سوکھ جائے تو اسے نہ پھینکیں اس کا باریک پوڈر بنائیں اور اس میں ٹرین تیل ملا کر اسے دوبارہ استعمال کے قابل بنائیں۔

خالی ہونے والی لپ اسٹک کے خانے کو سونیاں رکھنے کے کام لایا جا سکتا ہے۔ فرنیچر ہناتے وقت پائیوں کے نیچے کپڑا باندھ دیجئے؛ فرش پر لیکر نہیں آئیں گی۔ گھر کا کچرا ایک ڈبے یا بڑی پالی تھیں تھیلی میں جمع کریں اور اسے دن میں ایک مرتبہ صحیح طریقہ سے پھینک آئیں۔ ٹین کے ڈبے میں ایک مٹھنا طیس رکھیں؛ سونیاں اس سے چھٹی رہیں اور انہیں ڈھونڈنے میں آسانی ہوگی۔ رات میں لائیٹ جانے کی صورت میں موم بتی اور ماچس ڈھونڈنے کی پریشانی سے بچنے کے لئے گھر کے ہر کمرے میں کسی محفوظ جگہ پر ماچس اور موم بتی رکھیں۔ ڈھونڈنے میں آسانی ہوگی۔ یہ اور اس طرح کی کئی باتیں روزمرہ زندگی میں ایسی ہیں جو سابقہ لوگوں کے تجربات پر مبنی ہیں۔ انہیں ذہن میں رکھتے ہوئے زندگی کو آرام دہ اور پرسکون بنایا جا سکتا ہے۔

باتیں علم و دانش کی!

کنیر فاطمہ بی ایس سی ایم پی سی سال اول

عزیز طلباء لوگ روپے پیسے کو ہی دولت سمجھتے ہیں۔ لیکن زندگی میں کام آنے والی علم و دانش کی باتیں بھی دولت سے کچھ کم نہیں۔ ذیل میں کتاب وسنت اور اہل حکم و عقل و دانش کے اقوال پیش کئے جا رہے ہیں۔ قرآن مجید سے لئے گئے جملوں کو (O) اس بریکٹ میں لکھا گیا ہے اور سنت نبوی ﷺ سے لیے گئے جملوں کو اس علامت "" نص کے مابین لکھا گیا ہے اور باقی اقوال و جملوں کو بغیر کسی علامت کے ذکر کیا گیا ہے۔

(جب کہو تو عدل و انصاف کی بات کرو)۔ (صبر اور نماز سے مدد حاصل کرو)۔ (لوگوں کو اچھی بات کہو)۔ (جب معاہدہ کرو تو اللہ تعالیٰ کے معاہدہ کو پورا کرو)۔ (اللہ کا حکم ہے کہ امانتوں کو امانت والوں کو واپس کرو)۔ (کھاؤ پیو اور فضول خرچی سے بچو)۔ (زادراہ حاصل کرو سب سے بہتر اور اچھا زادراہ تقویٰ ہے)۔ (جو شخص اللہ ڈرتا ہے اللہ اس کے لیے چھٹکارے کی شکل نکال دیتا اور اسے ایسی جگہ سے روزی دیتا ہے جس کا اسے گمان بھی نہیں ہوتا)۔ (جو شخص اللہ تعالیٰ پر توکل کرے اللہ تعالیٰ اسے کافی ہوگا)۔ (رسول اکرم صلی اللہ علیہ وسلم کی اطاعت ہی اللہ کی اطاعت ہے)۔ (محبوب ترین چیز ہی خرچ کرنے سے نیکی حاصل ہوتی ہے)۔ (ہمیں اللہ تعالیٰ کافی ہے اور وہ اچھا کارساز ہے)۔ (زمین میں اکڑ کر نہ چلو)۔ (لوگوں سے اپنے منہ کو نہ پھیرو)۔ (اپنی رفتار میں میانہ روی اختیار کرو اور آواز پست رکھو)۔ (اور احسان کر کے زیادہ لینے کی کوشش نہ کرو)۔ (اللہ کی حفاظت کرو اللہ تمہاری حفاظت کریگا)۔ "جب بے حیا ہو جاؤ تو جو مرضی کرو"۔ "اپنی خوراک پاکیزہ و حلال کرو تمہاری دعا قبول ہوگی"۔ "جہاں بھی ہو اللہ سے ڈرتے رہو"۔ "برائی ہو جائے تو اسے ختم کرنے کے لیے نیکی کرو"۔ "لوگوں سے حسن اخلاق سے پیش آؤ"۔ "حرام کردہ اشیاء سے بچو سب سے زیادہ عبادت گزار بن جاؤ گے"۔ "اللہ تعالیٰ کی تقسیم پر راضی رہو تم سب سے مالدار ہو جاؤ گے"۔ "لوگوں کے لیے بھی وہی پسند کرو جو اپنے پسند کرتے ہو"۔ "زیادہ نہ ہنسو یہ دل کو مردہ بنا دیتا ہے"۔ "ظلم قیامت کے اندھیروں میں سے ہے"۔ "اللہ سے ڈرو اور اپنی اولاد میں عدل سے کام لو"۔ "مظلوم کی آہ سے بچو"۔ "غصہ نہ کرو تو جنت ملے گی"۔ "ہمیشہ کیے جانے والے اعمال اللہ تعالیٰ کو محبوب ترین اعمال ہیں اگرچہ وہ تھوڑا ہی ہو"۔ "اللہ تعالیٰ کی محبوب ترین جگہ مساجد ہیں"۔ "اللہ تعالیٰ کی مغضوب ترین جگہ بازار ہیں"۔ "مزدور کی مزدوری اس کا پسینہ خشک ہونے قبل ادا کرو"۔ "اپنی زندگی کو اپنی موت سے قبل غنیمت جانو"۔ "اپنی صحت کو اپنی بیماری سے قبل غنیمت جانو"۔ "اپنی فراغت کو مشغولیت سے قبل غنیمت جانو"۔ "اپنی مالداری کو فقر سے قبل غنیمت جانو"۔ "اپنی جوانی کو بڑھاپے سے قبل غنیمت جانو"۔ "اللہ تعالیٰ کو وہ کھانا محبوب ہے جس پر ہاتھ زیادہ ہوں"۔ یعنی کھانیوالے زیادہ ہوں۔ "اللہ تعالیٰ کو بندے کی محبوب ترین کلام سبحان اللہ و بحمدہ ہے"۔ "لوگوں میں سے اللہ کو محبوب ترین وہ ہے جو لوگوں کو سب سے زیادہ نفع دے"۔ "اللہ تعالیٰ کو محبوب ترین عمل مسلمان کو حاصل ہونے والی خوشی ہے"۔ "جو غصہ سے باز رہتا ہے اللہ تعالیٰ اس کے عیوب کی پردہ پوشی کرتا ہے"۔ "برا اخلاق اعمال کو اس طرح خراب کرتا ہے جس طرح سرکہ شہد کو"۔ "اللہ تعالیٰ کو محبوب ترین اخلاق حسنہ کا مالک شخص ہے"۔ "دنیا سے بچ کر رہو کیونکہ یہ سبز باغ ہے"۔ "اپنی زبان کی حفاظت کرو"۔ "اللہ تعالیٰ سے قبولیت کے یقین کے ساتھ دعا مانگو"۔ "نفرت نہیں خوشخبری پھیلاؤ"۔ "مشکلات نہیں آسانی پیدا کرو"۔ "دائیں ہاتھ اور اپنے سامنے سے کھاؤ"۔ "جب کسی سے برا سلوک کر بیٹھو تو پھر اچھا سلوک کرو"۔ "فیصلہ عدل کیسے کرو"۔ "جب گھر میں داخل ہو تو گھر والوں کو سلام کرو"۔ "جب اپنے کسی مسلمان بھاء کو ملو تو اسے سلام کہو"۔ "اپنی نماز میں موت کو یاد رکھو"۔ "تم اہل زمین پر رحم کرو تم پر آسمان والا رحم کرے گا"۔ "تکبر خوبصورتی کی آفت ہے"۔ "اسراف و فضول خرچی سخاوت کی آفت ہے"۔ "فخر حسب و نسب کی آفت ہے"۔ "نسیان علم کی آفت ہے"۔ "جو تمہیں محروم رکھے اسے دو"۔ "قطع رحمی کرنے والے سے صلہ رحمی کرو"۔ "ظلم کرنے والے کو معاف کر دو"

زندگی کا سفر!

افشاں سلطانی بی اے ایچ ای پی سال دوم

تین نوجوان ملک سے باہر سفر پر جاتے ہیں۔ اور وہاں ایک ایسی عمارت میں ٹھرتے ہیں جو ۵ منزلہ ہے۔ انکو 75 ویں منزل پر روم ملتا ہے۔ ان کو عمارت کی انتظامیہ باخبر کرتے ہوئے کہتی ہے ہمارے یہاں کا نظام آپ کے ملک کے نظام سے تھوڑا مختلف ہے۔ یہاں کے نظام کے مطابق رات کے 10 بجے کے بعد لفٹ کے دروازے بند کر دیے جاتے ہیں۔ لہذا ہر صورت آپ کو کوشش کیجئے کہ دس بجے سے پہلے آپ کی واپسی ممکن ہو۔ کیونکہ اگر دروازے بند ہو جائیں تو کسی بھی کوشش کے باوجود لفٹ کھلوانا ممکن نا ہوگا۔ پہلے دن وہ تینوں سیر و سیاحت کے لیے نکلے ہیں مگر رات 10 بجے سے پہلے واپس لوٹ آتے ہیں۔ مگر دوسرے دن وہ لیٹ ہو جاتے ہیں اور 10:05 منٹ پر عمارت میں داخل ہوتے ہیں اب لفٹ کے دروازے بند ہو چکے تھے۔ اب ان تینوں کو کوئی راہ نظر نہ آئی کہ کیسے اپنے کمرے تک پہنچا جائے۔ جبکہ کمرہ 75 ویں منزل پر ہے۔ اب تینوں نے فیصلہ کیا کہ سیڑھیوں کے علاوہ کوئی دوسرا راستہ نہیں ہے تو یہاں سے ہی ابتداء کرنی پڑے گی۔ ان میں سے ایک نے کہا کہ میرے پاس ایک تجویز ہے۔ انھوں نے پوچھا وہ کیا؟ اس نے کہا کہ یہ سیڑھیوں سے ایسے چڑھتے ہوئے ہم سب تھک جائیں گے۔ تو ایسا کرتے ہیں کہ اس طویل راستے میں ہم باری باری ایک دوسرے کو قصبے سنا تے ہوئے چلتے ہیں۔ 25 فلور تک میں کچھ قصبے سناؤں گا۔ اس کے بعد باقی 25 فلور دوسرا ساتھی قصبے سنائے گا۔ اور پھر باقی 25 فلور تیسرا ساتھی۔ اس طرح ہمیں تھکاوٹ کا زیادہ احساس نہیں ہوگا اور راستہ بھی کٹ جائے گا۔ اس پر تینوں متفق ہو گئے۔ اب پہلے دوست نے کہا کہ میں تمہیں لطفے اور مزاحیہ قصبے سنا تا ہوں جس سے تم سب انجوائے کرو گے اب تینوں ہنسی مذاق کرتے ہوئے چلتے رہے۔ جب 25 ویں منزل آگئی تو دوسرے ساتھی نے کہا کہ اب میں تمہیں قصبے سنا تا ہوں۔ مگر میرے قصبے سنجیدہ اور حقیقت ہو گئیں۔ تینوں اس پر متفق ہو گئے۔ اب 50 منزل تک وہ سنجیدہ اور حقیقی قصبے سنتے ہوئے چلتے رہے۔ اس کے بعد تیسرے ساتھی نے کہا کہ اب میں تم لوگوں کو کچھ غمگین اور دکھ بھرے قصبے سنا تا ہوں جس پر پھر سب متفق ہو گئے۔ اور غم بھرے قصبے سنتے ہوئے باقی منزلیں بھی طے کرتے رہے۔ یہاں تک کہ تینوں تھک تھک کر جب دروازے تک پہنچے تو ایک ساتھی نے کہا کہ میری زندگی کا سب سے بڑا غم بھرا قصہ یہ ہے کہ ہم کمرے کی چابی نیچے استقبالیہ پر ہی چھوڑ آئے ہیں۔ یہ سن کر تینوں پر غشی طاری ہو گئی۔ مگر کہیں ابھی بات مکمل نہیں ہوئی۔ اس قصہ میں ہم سب کے لیے عبرت ہے۔ کیسے؟ دیکھیں ہم لوگ جو کہ اپنی زندگی کے 25 سال ہنسی مذاق کھیل کود اور لہو لعب میں لگا جاتے ہیں۔ پھر باقی کے 25 سال شادی، بچے رزق کی تلاش، نوکری جیسی سنجیدہ زندگی میں پھنسے رہتے ہیں۔ اور جب اپنی زندگی کے 50 سال مکمل کر چکے ہوتے ہیں تو باقی زندگی کے آخری 25 سال جیسے کہ حدیث سے ثابت ہے کہ (میری امت کی زندگی 60 سے 70 سال کے درمیان رکھی گئی ہے) بوڑھا پے میں مشکل، بیماریوں دو خانوں کے چکر، بچوں کے غم اور ایسی ہی ہزار مصیبتوں کے ساتھ گزارتے ہیں۔ یہاں تک کہ جب موت کے دروازے پر پہنچتے ہیں تو ہمیں یاد آتا ہے کہ چابی اصل کنجی تو ہم ساتھ لانا ہی بھول گئے اس جنت کی چابی جس کو ہم اپنی منزل سمجھتے ہوئے یہ زندگی گزارتے رہتے ہیں۔ اسی لیے بزرگوں نے کہا کہ زندگی کی ہر گھڑی کو قیمتی جانو۔ اللہ نے اس دنیا میں ہمیں اس کی اطاعت کے لیے بھیجا ہے۔ عمل کرنے کے لیے اور آخرت کا توشہ تیار کرنے کے لیے بھیجا ہے۔ چونکہ ہم غیب پر ایمان رکھتے ہیں اس لیے سچی خبر دینے والے محسن انسانیت حضرت محمد مصطفیٰ ﷺ کے ارشادات کے مطابق ہم اپنی زندگی کو بہتر بنائیں۔ یہ دنیا مثل مسافر خانہ ہے یہاں کی رنگینیاں عارضی ہیں۔ اگر ہم یہاں دل لگا لیں تو پھر آخرت کی حقیقی زندگی کا توشہ کب تیار کریں گے۔ اس لیے انسان کو چاہئے کہ وہ اس دنیا میں رب چاہی زندگی گزارے تو اسے آخرت میں من چاہی جنت ملے گی۔ اگر انسان اس دنیا کی عارضی زندگی میں من چاہی زندگی گزارے تو اسے مرنے کے بعد اللہ کی مرضی سے اس کی رب چاہی دوزخ میں ہمیں جلنا پڑے گا۔ وہاں انسان افسوس کرے گا کہ ہائے میں نے اپنی زندگی کن کاموں میں خرچ کر دی۔ اس لیے عقل مند انسان وہی ہے جو صبح سے شام تک اور ہوش سنبھالنے سے لے کر موت تک اپنی پیدائش کے مقصد کو جانے اور آخرت کی کنجی کے ساتھ اس دنیا سے رخصت ہو۔

منتخب اشعار

اقبال

یقین محکم ، عمل پیہم ، محبت فاتح عالم
جہادِ زندگانی میں ہیں یہ مردوں کی شمشیریں
اچھا ہے دل کے ساتھ رہے پاسبانِ عقل
لیکن کبھی کبھی اسے تنہا بھی چھوڑ دے
اپنے من میں ڈوب کر پا جا سراغِ زندگی
تو اگر میرا نہیں بنتا نہ بن اپنا تو بن
باغِ بہشت سے مجھے حکم سفر دیا تھا کیوں
کار جہاں دراز ہے اب مرا انتظار کر
دل سے جو بات نکلتی ہے اثر رکھتی ہے
پر نہیں طاقت پرواز مگر رکھتی ہے
ہزاروں سال زگس اپنی بے نوری پہ روتی ہے
بڑی مشکل سے ہوتا ہے چمن میں دیدہ ور پیدا
خودی کو کر بلند اتنا کہ ہر تقدیر سے پہلے
خدا بندے سے خود پوچھے بتا تیری رضا کیا ہے
نشہ پلا کے گرانا تو سب کو آتا ہے
مزا تو تب ہے کہ گرتوں کو تھام لے ساقی
ستاروں سے آگے جہاں اور بھی ہیں
ابھی عشق کے امتحان اور بھی ہیں
ترے عشق کی انتہا چاہتا ہوں
مری سادگی دیکھ کیا چاہتا ہوں
تو شاہیں ہے پرواز ہے کام تیرا
ترے سامنے آساں اور بھی ہیں
یقین محکم عمل پیہم محبت فاتح عالم
جہادِ زندگانی میں ہیں یہ مردوں کی شمشیریں

محمدی آفرین بی کام سال دوم

غالب

ہیں اور بھی دنیا میں سخن در بہت اچھے
کہتے ہیں کہ غالب کا ہے اندازِ بیاں اور
آہ کو چاہئے اک عمر اثر ہوتے تک
کون جیتتا ہے تری زلف کے سر ہوتے تک
باز بچہ اطفال ہے دنیا مرے آگے
ہوتا ہے شب و روز تماشا مرے آگے
بسکہ دشوار ہے ہر کام کا آساں ہونا
آدمی کو بھی میسر نہیں انساں ہونا
درد منت کش دوا نہ ہوا
میں نہ اچھا ہوا برا نہ ہوا
ہم کو معلوم ہے جنت کی حقیقت لیکن
دل کے خوش رکھنے کو غالب یہ خیال اچھا ہے
ہزاروں خواہشیں ایسی کہ ہر خواہش پہ دم نکلے
بہت نکلے مرے ارمان لیکن پھر بھی کم نکلے
عشرتِ قطرہ ہے دریا میں فنا ہو جانا
درد کا حد سے گزرنا ہے دوا ہو جانا
نہ تھا کچھ تو خدا تھا کچھ نہ ہوتا تو خدا ہوتا
ڈبویا مجھ کو ہونے نے نہ ہوتا میں تو کیا ہوتا
رنج سے خوگر ہوا انساں تو مٹ جاتا ہے رنج
مشکلیں مجھ پر پڑیں اتنی کہ آساں ہو گئیں
رگوں میں دوڑتے پھرنے کے ہم نہیں قائل
جب آنکھ ہی سے نہ پکا تو پھر لہو کیا ہے
ریختے کے تمہیں استاد نہیں ہو غالب
کہتے ہیں اگلے زمانے میں کوئی میر بھی تھا

سلطان اور سلطانہ کالج میں! (مزاحیہ کلام)

منور سلطانہ بی اے ایچ ای پی سال دوم

یہی کالج ہے وہ ہمدم جہاں سلطانہ پڑھتی تھی
وہ اس کالج کی شہزادی تھی اور شاہانہ پڑھتی تھی
وہ بے باکانہ آتی تھی وہ بے باکانہ پڑھتی تھی
بڑے مشکل سبق تھے جن کو وہ روزانہ پڑھتی تھی
وہ لڑکی تھی مگر مضمون سب مردانہ پڑھتی تھی
یہی کالج ہے وہ ہمدم جہاں سلطانہ پڑھتی تھی
کلاسوں میں ہمیشہ دیر سے وہ آیا کرتی تھی
کتابوں کے تلے فلمی رسالے لایا کرتی تھی
وہ جب دوران لیکچر بورسی ہو جایا کرتی تھی
تو چپکے سے کوئی تازہ ترین افسانہ پڑھتی تھی
یہی کالج ہے وہ ہمدم جہاں سلطانہ پڑھتی تھی
کتابیں دیکھ کر کڑھتی تھی جو یاس ہوتی تھی
بقول اس کے کتابوں میں نری بکواس ہوتی تھی
تعب ہے کہ وہ ہر سال کیسے پاس ہوتی تھی
جو، ”علم کو علم، مولانا کو ”ملوانہ“ پڑھتی تھی
یہی کالج ہے وہ ہمدم جہاں سلطانہ پڑھتی تھی
بڑی مشہور تھی کالج میں چرچا عام تھا اس کا
جوانوں کے دلوں سے کھیلنا بس کام تھا اس کا
یہاں کالج میں پڑھنا تو برائے نام تھا اس کا
کہ وہ آزاد لڑکی تھی، وہ آزادانہ پڑھتی تھی
یہی کالج ہے وہ ہمدم جہاں سلطانہ پڑھتی تھی
وہ سلطانہ مگر پہلی سی سلطانہ نہیں یارو
سنا ہے کوئی بھی اب اس کا دیوانہ نہیں یارو
کوئی اس شمع خاکستر کا پروانہ نہیں یارو
خود افسانہ بنی ٹیٹھی ہے جو افسانہ پڑھتی تھی
یہی کالج ہے وہ ہمدم جہاں سلطانہ پڑھتی تھی

یہی کالج ہے وہ ہمدم جہاں سلطان پڑھتا تھا
یہاں اک ایسا برخوردار عالیشان پڑھتا تھا
جو بحر درس گاہ علم کا طوفان پڑھتا تھا
وہ اسٹوڈنٹ کے حلیے میں اک شیطان پڑھتا تھا
جہاں سلطانہ پڑھتی تھی وہیں سلطان پڑھتا تھا
یہی کالج ہے وہ ہمدم جہاں سلطان پڑھتا تھا
کھڑا رہتا تھا اکثر راستے میں نازنیوں کے
زبانی فون نمبر یاد تھے اس کو حسینوں کے
وہ ایسے گھومتا تھا درمیاں ان مہ جبینوں کے
کہ ان حوروں میں گویا ایک ہی غلام پڑھتا تھا
یہی کالج ہے وہ ہمدم جہاں سلطان پڑھتا تھا
کبھی جلے میں دیکھا اور کبھی ہڑتال میں پایا
وہ جس محفل میں جا پہنچا اسی محفل کو گرمایا
جو کالج ایک دن آیا تو ہفتہ بھر نہیں آیا
میں عرصے تک یہی سمجھا کوئی مہمان پڑھتا تھا
یہی کالج ہے وہ ہمدم جہاں سلطان پڑھتا تھا
بیرا اس نئے شاہین کا تھا چائے خانوں میں
کلاشکوف لے آتا تھا اکثر امتحانوں میں
کلاسوں کی بجائے حاضری تھی اس کی تھانوں میں
وہ کم سن تھا مگر مثل سیاست دان پڑھتا تھا
یہی کالج ہے وہ ہمدم جہاں سلطان پڑھتا تھا
وہ سلطان مگر پہلا سلطان نہیں یارو
سنا ہے کوئی بھی اب اس کا دیوانہ نہیں یارو
کوئی اس شمع خاکستر کا پروانہ نہیں یارو
خود افسانہ بنا بیٹھا ہے جو افسانہ پڑھتا تھا
یہی کالج ہے وہ ہمدم جہاں سلطان پڑھتا تھا

ابھی زندہ ہے ماں مری!

شاکستہ مبین بی اے ای پی پی سال دوم

ماں باپ اور استاد سب ہیں خدا کی رحمت
ہے روک ٹوک ان کی حق میں تمہارے نعت
ماں کی دعا نہ باپ کی شفقت کا سایا ہے
آج اپنے ساتھ اپنا جنم دن منایا ہے
منور ماں کے آگے یوں کبھی کھل کر نہیں رونا
جہاں بنیاد ہو اتنی نمی اچھی نہیں ہوتی
شہر کے رستے ہوں چاہے گاؤں کی پگڈنڈیاں
ماں کی انگلی تھام کر چلنا بہت اچھا لگا
یہ ایسا قرض ہے جو میں ادا کر ہی نہیں سکتا
میں جب تک گھرنہ لوٹوں میری ماں سجدے میں رہتی ہے
تیرے دامن میں ستارے ہیں تو ہوں گے اے فلک
مجھ کو اپنی ماں کی میلی اوڑھنی اچھی لگی
شام ڈھلے اک ویرانی سی ساتھ مرے گھر جاتی ہے
مجھ سے پوچھو اس کی حالت جس کی ماں مرجاتی ہے
ایک مدت سے مری ماں نہیں سوئی تابش
میں نے اک بار کہا تھا مجھے ڈر لگتا ہے
جب بھی کشتی مری سیلاب میں آجاتی ہے
ماں دعا کرتی ہوئی خواب میں آجاتی ہے
مدتوں بعد میسر ہوا ماں کا آنچل
مدتوں بعد ہمیں نیند سہانی آئی
ماں مجھے دیکھ کے ناراض نہ ہو جائے کہیں
سر پہ آنچل نہیں ہوتا ہے تو ڈر ہوتا ہے

ابھی زندہ ہے ماں میری مجھے کچھ بھی نہیں ہوگا
میں گھر سے جب نکلتا ہوں دعا بھی ساتھ چلتی ہے
چلتی پھرتی ہوئی آنکھوں سے اذاس دیکھی ہے
میں نے جنت تو نہیں دیکھی ہے ماں دیکھی ہے
دن بھر کی مشقت سے بدن چور ہے لیکن
ماں نے مجھے دیکھا تو تھکن بھول گئی ہے
دعا کو ہاتھ اٹھاتے ہوئے لرزتا ہوں
کبھی دعا نہیں مانگی تھی ماں کے ہوتے ہوئے
دور رہتی ہیں سدا ان سے بلائیں ساحل
اپنے ماں باپ کی جو روز دعا لیتے ہیں
اے رات مجھے ماں کی طرح گود میں لے لے
دن بھر کی مشقت سے بدن ٹوٹ رہا ہے
بچے فریب کھا کے چٹائی پہ سو گئے
اک ماں ابالتی رہی پتھر تمام رات
بہن کی التجا ماں کی محبت ساتھ چلتی ہے
وفائے دوستان بہر مشقت ساتھ چلتی ہے
برباد کر دیا ہمیں پردیس نے مگر
ماں سب سے کہ رہی ہے کہ بیٹا مزے میں ہے
کسی کو گھر ملا حصے میں یا کوئی دکان آئی
میں گھر میں سب سے چھوٹا تھا مرے حصے میں ماں آئی
میں نے کل شب چاہتوں کی سب کتابیں پھاڑ دیں
صرف اک کاغذ پہ لکھا لفظ ماں رہنے دیا

اردو ہے مرا نام!

شائبہ تبسم بی اے ایچ ای پی سال دوم

اردو ہے مرا نام میں خسرو کی پہیلی
میں میر کی ہم راز ہوں غالب کی پہیلی
دکن کے وٹی نے مجھے گودی میں کھلایا
سودا کے قصیدوں نے مرا حسن بڑھایا
ہے میر کی عظمت کہ مجھے چلنا سکھایا
میں داغ کے آنگن میں کھلی بن کے چنبیلی
اردو ہے مرا نام میں خسرو کی پہیلی
غالب نے بلندی کا سفر مجھ کو سکھایا
حالی نے مروت کا سبق یاد دلایا
اقبال نے آئینہ حق مجھ کو دکھایا
مومن نے سچائی مرے خوابوں کی حویلی
اردو ہے مرا نام میں خسرو کی پہیلی
ہے ذوق کی عظمت کہ دیے مجھ کو سہارے
چکبخت کی الفت نے مرے خواب سنوارے
فانی نے سچائے مری پلکوں پہ ستارے
اکبر نے رچائی مری بے رنگ ہتھیلی
اردو ہے مرا نام میں خسرو کی پہیلی
کیوں مجھ کو بناتے ہو تعصب کا نشانہ
میں نے تو کبھی خود کو مسلمان نہیں مانا
دیکھا تھا کبھی میں نے بھی خوشیوں کا زمانہ
اپنے ہی وطن میں ہوں مگر آج اکیلی
اردو ہے مرا نام میں خسرو کی پہیلی

وہ کرے بات تو ہر لفظ سے خوشبو آئے
ایسی بولی وہی بولے جسے اردو آئے
سلیقے سے ہواؤں میں جو خوشبو گھول سکتے ہیں
ابھی کچھ لوگ باقی ہیں جو اردو بول سکتے ہیں
وہ عطر دان سا لہجہ مرے بزرگوں کا
رچی بسی ہوئی اردو زبان کی خوشبو
وہ اردو کا مسافر ہے یہی پہچان ہے اس کی
جدھر سے بھی گزرتا ہے سلیقہ چھوڑ جاتا ہے
بات کرنے کا حسین طور طریقہ سیکھا
ہم نے اردو کے بہانے سے سلیقہ سیکھا ہے
جہاں جہاں کوئی اردو زبان بولتا ہے
وہیں مرا ہندوستان بولتا ہے
ہماری پیاری زبان اردو
حسین دلکش جواں اردو
اردو ہے جس کا نام ہمیں جانتے ہیں داغ
ہندوستان میں دھوم ہماری زبان کی ہے
نہیں کھیل اے داغ یاروں سے کہہ دو
کہ آتی ہے اردو زبان آتے آتے

وجود زن سے ہے تصویر کائنات میں رنگ

ڈاکٹر محمد اسلم فاروقی (صدر شعبہ اردو)

اردو کے نامور شاعر علامہ اقبال نے عورت کے بارے میں یہ مشہور شعر کہا تھا کہ

وجود زن سے ہے تصویر کائنات میں رنگ

یعنی اس دنیا میں عورت کے وجود سے ہی رنگ و نور باقی ہے۔ اللہ نے مرد کے ساتھ عورت کو پیدا کیا۔ عورت نصف انسانیت ہے۔ عورت ماں ہے۔ جس کے بارے میں کہا گیا ہے کہ اس کے قدموں کے نیچے جنت ہے اور ماں کو چاہنے والا ایک بیٹا یوں کہتا ہے۔

چلتی پھرتی ہوئی آنکھوں سے اذراں دیکھی ہے

میں نے جنت تو نہیں دیکھی ہے ماں دیکھی ہے

اگر کرہ ارض پر سے ماں کی محبت واپس لے لی جائے تو ہم نہیں کہہ سکتے کہ دنیا کتنی ادھوری اور کتنی اندھیری ہو جائے گی اور انسانی نسل کتنی عظیم نعت سے محروم ہو جائے گی۔ اسی طرح عورت بیٹی ہے بہن ہے بیوی ہے عورت کو گھر کہ ملکہ قرار دیا گیا ہے۔ ہمارے گرد و پیش اور معاشرے میں جو نرمی، حلاوت، خوش گفتاری، برداشت، صبر اور قربانی جیسے خوبصورت جذبے ہیں ان میں خواتین کا ایک بڑا اور اہم حصہ ہے۔ انسانی رشتوں میں تقدس و احترام کے جذبوں کی امین خواتین کو جب بھی دنیا میں ترقی کا موقع ملا وہ مردوں سے کسی طور پیچھے نہیں رہیں۔ خاتون جنت بی بی فاطمہ سے لے کر آج تک انسانی تاریخ عورتوں کے بے شمار کارناموں سے بھری پڑی ہے۔ ہندوستان میں ملکہ نور جہاں رضیہ سلطانہ جھانسی کی رانی ممتاز محل، شہزادی زیب النساء، سوجنی نائیڈو، اندرا گاندھی، مدرٹریسا اور موجودہ دور میں کھیل کے میدان میں ثانیہ مرزا، سائنا نہوال، کبھت زرین وغیرہ تک ایک طویل فہرست ہے جس میں خواتین نے کارہائے نمایاں انجام دیئے ہیں۔ لیکن مردوں کے غلبے والے اس سماج میں عورت آج اپنے وجود کی بقاء کے لیے پریشان ہے۔ عورت ماں ہے اور دنیا میں انسانوں کے وجود میں آنے کا ذریعہ ہے لیکن انسان حیوان صفت ہوتے ہوئے عورت کو وجود کو ماں کے پیٹ میں ہی ختم کرنے کی کوشش کر رہا ہے۔ سماج میں لڑکوں اور لڑکیوں میں تفریق کی جاتی ہے۔ شادی بیاہ کے موقع پر جہیز کے نام پر عورت کو تشدد کا نشانہ بنایا جاتا ہے۔ اسی طرح عورتیں مردوں کے شانہ بہ شانہ جب کام کے لیے باہر نکلتی ہیں تو انہیں تشدد کا نشانہ بنایا جاتا ہے۔ عورت کے تحفظ کا سلسلہ اس کی پیدائش سے شروع ہوا۔ اسے زندگی کا حق ملے۔ اس کی اچھی تعلیم و تربیت ہو۔ کہا جاتا ہے کہ ایک لڑکی کی تعلیم ایک خاندان اور ایک معاشرے کی تعلیم ہوتی ہے۔ اس لیے والدین کی ذمہ داری ہے کہ وہ گھر میں اپنی بیٹیوں کی اچھی تعلیم و تربیت کریں۔ انہیں زیور تعلیم سے آراستہ کریں۔ آج سماج میں خاتون ڈاکٹرز کی ضرورت ہے لیکن بہت کم خواتین پیشہ طب میں نظر آتی ہیں۔ پیشہ تدریس میں خواتین کی ضرورت ہے اسی طرح زندگی کے دیگر شعبوں میں عورت اپنی عزت و عظمت کی حفاظت کے ساتھ کام کر سکتی ہے۔ سماج میں عورتوں پر تشدد کے لیے عورت بھی ذمہ دار ہے۔ کہا جاتا ہے کہ عورت پوشیدہ رہے تو اس کی حفاظت ممکن ہے اگر وہ بے محابہ مردوں کے سامنے آجائے تو امکان ہے کہ غلط تربیت یافتہ نوجوان اسے تشدد کا نشانہ بنائیں گے۔ اس کے لیے مذہب اسلام نے عورت کو پردے کا حکم دیا ہے۔ پردہ عورت کو مکمل تحفظ فراہم کرتا ہے۔ عورت کو بھی چاہئے کہ وہ پردے کو بوجھ نہ سمجھے۔ فیشن اور گلیم کے نام پر اگر عورت یوں ہی سر بازار پیش ہوتی رہے تو پھر سماج میں عورتوں پر مظالم کا سلسلہ کم نہیں ہوگا۔ عورتوں کی معاشرتی ترقی بھی ضروری ہے۔ عورت جس طرح اپنے گھر کی پیاری بیٹی ہے شادی کے بعد اگر وہ اپنے سسرال میں بھی اچھی رہنا چاہئے تو اسے اپنے شوہر اور سسرالی رشتے داروں کی قدر کرنی چاہئے۔ اور اپنی زندگی کو سنوارنا چاہئے۔ اچھی عورت وہی ہے جد و ستیاب و وسائل میں خوش رہے اور اپنے گھر کو جنت بنائے۔ بے جا اسراف سے بچے۔ بچوں کی اچھی تربیت کرے تو گھر میں سکون قائم رہ سکتا ہے۔ آج ضرورت اس بات کی ہے کہ ہمارے معاشرے میں عورتوں کو عزت دی جائے۔ انہیں آگے بڑھنے اور ترقی کا موقع دیا جائے۔ اور ان کی صلاحیتوں سے کام لیا جائے تو سماج میں بہتر توازن قائم رہ سکتا ہے۔

HARITHA HARAM PROGRAM BY HONOURABLE MINISTER DV V SRINIVAS GOUD

Prof B RAJARATHNAM PALAMURU UNIVERSITY VC RELEASING SEMINAR BROCHER

NATIONAL SCIENCE SEMINAR PARTICIPANTS

COLLEGE STUDENTS AT A PRAYER MEETING

College Facilities

